Närings-, trafik- och miljöcentralen

Skötsel- och användningsplan för Karleby skärgård

Jaana Höglund

Närings-, trafik- och miljöcentralen
i Södra Österbottens publikationer
2sv/2011

Skötsel- och användningsplan för Karleby skärgård

Jaana Höglund

2sv/2011
Närings- trafik-, och miljöcentralen i Södra Österbottens publikationer

ISBN 978-952-257-287-5 (painettu)
ISBN 978-952-257-288-2(PDF)

ISSN-L 1798-9221
ISSN 1798-9221 (painettu)
ISSN 1798-923X (verkkojulkaisu)

Publikationen kan även fås som nätpublikation:
http://www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa/ajankohtaista/julkaisut
http://www.ely-centralen.fi/sodraosterbotten/aktuellt/publikationer

Layout: Jaana Höglund
Pärmbild: Hannu Tikkanen
Fotografier: Hannu Tikkanen s.:12,15,16,22,34,36,42,47,49,55,57,59,62,
Jaana Höglund s.42,61, Harri Hongell s.56, Jörgen Dalin s.24
Kartor: Seija Pieniniemi, Sari Pulkka, Forststyrelsen

Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2011

Innehåll

Innehåll **3**

1 Inledning **6**

I OMRÅDETS NATUR OCH NUVARANDE ANVÄNDNING **10**

2 Natur, historia och nuvarande användning **10**
2.1 Allmän beskrivning **10**
2.3 Vattendrag och artbeståndet i vattendragen **11**
2.3.1 Vattenkvalitet 11
2.3.2 Vattenvegetation 11
2.3.3 Bottenfauna 12
2.3.4 Fiskbestånd 12
2.4 Naturtyper **13**
2.4.1 Beskrivning av naturtyperna 13
2.5 Artbestånd **21**
2.5.1 Växter 21
2.5.2 Fåglar 21
2.5.3 Däggdjur 24
2.5.4 Övriga artgrupper 24
2.6 Historia **25**
2.6.1 Sälfångst och fiske 25
2.6.2 Fornminnen 25
2.6.3 Betydande kulturmiljöer 26
2.7 Nuvarande användning **27**
2. 7.1 Planer och skyddsbeslut som reglerar användningen 27
2.7.2 Fiske och vården av fiskbestånden 27
2.7.3 Jakt och viltvård 29
2.7.4 Användning av trädbeståndet 29
2.7.5 Rekreationsanvändning och turism 30
2.7.6 Fritidsboende 30
2.7.7 Landskapsvård 30
2.7.8 Försvarsmaktens riskområde 33
2.8 Hotanalys **33**

II SKÖTSEL OCH ANVÄNDNING **35**

3 Skötsel- och användningsmål **35**
3.1 Allmänna mål **35**
3.2 Natura-nätverkets mål **35**
3.3 Skyddsprogrammens mål **35**
3.4 Skydd av hotade arter **35**

4 Indelning av markanvändningsområden **36**
4.1 Områden med speciella skyddsvärden **36**
4.1.1 Viktiga fågelområden 36
4.1.2 Områden viktiga för vattennaturen 37
4.2 Områden för rekreation och naturturism **37**
4.3 Kulturområden **37**
4.4 Randområden **37**

5 Skydd och vård av naturen 40
5.1 Nuläge 40
5.2 Mål 40
5.3 Åtgärder 41
5.3.1 Bevarande av naturtypernas naturtillstånd 41
5.3.2 Skydd och vård av artbeståndet 41
5.3.3 Naturvård 42
5.4 Uppföljning 43

6 Skydd av kulturvärdena 44
6.1 Nuläge 44
6.1.1 Fornminnen 44
6.1.2 Renögrundets fiskesamhälle 44
6.1.3 Fyr- och lotssamhället på Trutklippan 44
6.1.4 Båken på Trullögrundet 44
6.2 Mål 44
6.3 Åtgärder 45
6.4 Uppföljning 45

7 Nyttjande av naturen 46
7.1 Fiskeri 46
7.1.1 Nutillstånd 46
7.1.2 Mål 46
7.1.3 Åtgärder 47
7.2 Jakt 48
7.2.1 Nuläge 48
7.2.2 Mål 48
7.2.3 Åtgärder 48
7.3 Användning av trädbeståndet 49
7.3.1 Nuläge 49
7.3.2 Mål och åtgärder 49
7.4 Rekreation och friluftsliv 50
7.4.1 Nuläge 50
7.4.2 Mål 50
7.4.2. Åtgärder 50
7.5 Turism 51
7.5.1 Nuläge 51
7.5.2 Mål och åtgärder 51
7.6 Trafik och vistelse 51
7.6.1 Nuläge 51
7.6.2 Mål och åtgärder 51

8. Information 54
8.1 Nuläge 54
8.2 Mål och åtgärder 54

9. Undervisning och miljöfostran 55
9.1 Nuläge 55
9.2 Mål och åtgärder 55

10. Forskning 56
10.1 Nuläge 56
10.2 Mål och åtgärder 56

11 Åtgärdsplaner 57

III FÖRVALTNING OCH MILJÖKONSEKVENSER AV PLANENS VERKSTÄLLANDE 58

12 Områdets förvaltning.....58
12.1 Inrättande av naturskyddsområde.....58
12.2 Tillstånd.....58
12.3 Arrendeavtal.....59

13 Säkerhet och räddningsverksamhet.....60

14 Underhåll av serviceutrustningen.....61
14.1 Nuläge.....61
14.2 Mål och åtgärder 61

15 Övervakning.....62
15.1 Nuläge.....62
15.2 Mål och åtgärder 62

16 Samarbete 63
16.1 Naturskydd och -vård 63
16.2 Skydd och vård av kulturvärden.....63
16.3 Nyttjande av naturen.....63
16.3 Forskning.....63

17 Åtgärder, resurser och tidtabell.....64

18 Konsekvensbedömning av planen 65
18.1 Ekologiska konsekvenser 65
18.2 Sociala och ekonomiska konsekvenser 65

Litteratur.....67

Bilaga 1. Samarbetsgruppens ledamöter.....69
Bilaga 2. Kartbild över plansituationen och planbeteckningarna. 70
Bilaga 3. Kartbild över försvarsmaktens riskområde.....71
Bilaga 4. Kartbild över fiskeleden i Perho å.....72
Bilaga 5. Utmärkta skidspår och snöskoterleder.....73
Bilaga 6. Sammandrag av utlåtanden om planen 74

1 Inledning

Denna skötsel- och användningsplan (senare SAP) omfattar skärgårdsområdet utanför Karleby stad (kartbild 1). Området hör till nätverket Natura 2000 och delvis också till det riksomfattande strandskyddsprogrammet (kartbild 2). Planeringsområdets areal är 14 699 ha, av vilket 510 ha är landområde och 14 189 ha vattenområde. Ungefär hälften av områdets areal är privata land- och vattenområden som ägs av delägarlagen (kartbild 3). En betydande del av områdets areal, dvs. ca 6 700 ha, är allmänna vattenområden som ägs av staten. Statens landområden utgör ungefär 180 ha.

Området har införlivats i nätverket Natura 2000 med stöd av både habitatdirektivet och fågeldirektivet. De viktigaste naturvärdena i Karleby skärgård är de naturtyper och arter som finns i skärgården längs landhöjningskusten. Det viktigaste syftet med områdets skydd är att bevara naturvärdena och främja mångfalden. Skyddet genomförs med fridlysningar av privatmarker enligt naturskyddslagen eller markköp. Närings-, trafik- och miljöcentralen ansvarar för att verkställa skyddet. Områdena som överförs i statens ägo inrättas till ett enhetligt naturskyddsområde som förvaltas av Forststyrelsen.

Skötsel- och användningsplanens centrala mål är att förena områdets skötsel och användning med naturskyddsmålen. Planen är ett dokument som styr områdets skötsel och användning och den bör ligga till grund för de myndighetsbeslut som fattas för området. Planen har ingen direkt rättsverkan och är således inte juridiskt bindande. Forststyrelsen förvaltar de statsägda områdena i enlighet med planen.

SAP har utarbetats i ett ERUF-finansierat projekt i enlighet med principen om deltagande planering. Projektägaren Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (senare ELY-centralen) har varit den huvudansvariga planeraren. För projektet inrättades en styrgrupp, vars uppgift har varit att delta i projektadministrationen och beredningen av skötsel- och användningsplanen i samarbete med dem som utarbetat planen. Följande organisationer och deras representanter har ingått i styrgruppen: Karleby stad, Juhani Hannila (ordförande), Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten: Harri Hongell, Matti Kyröläinen, Leena Rinkineva-Kantola, Jaana Höglund, Forststyrelsen: Susanna Ollqvist, Marko Sievänen (ersatte Carina Järvinen och Kasper Koskela fr.o.m. 1.1 2010), representant för markägarna i området: Håkan Bystedt (fr.o.m. 31.3.2009).

Utöver styrgruppen har även en samarbetsgrupp med områdets intressegrupper deltagit i planeringen. Ledamöterna i samarbetsgruppen räknas upp i bilaga 1. Separata förhandlingar har förts med intressegrupperna.

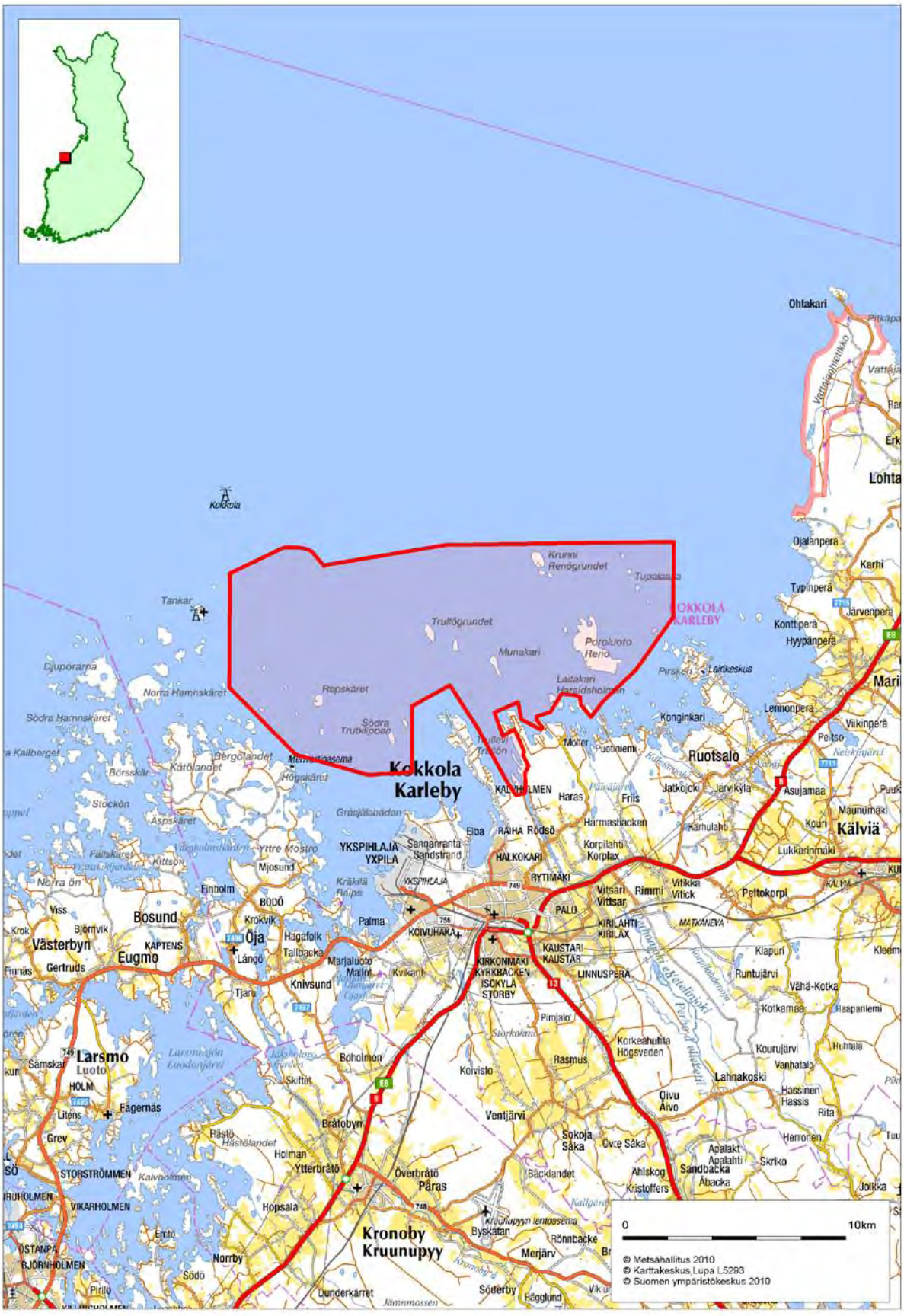

Kartbild 1. Planeringsområdets läge.

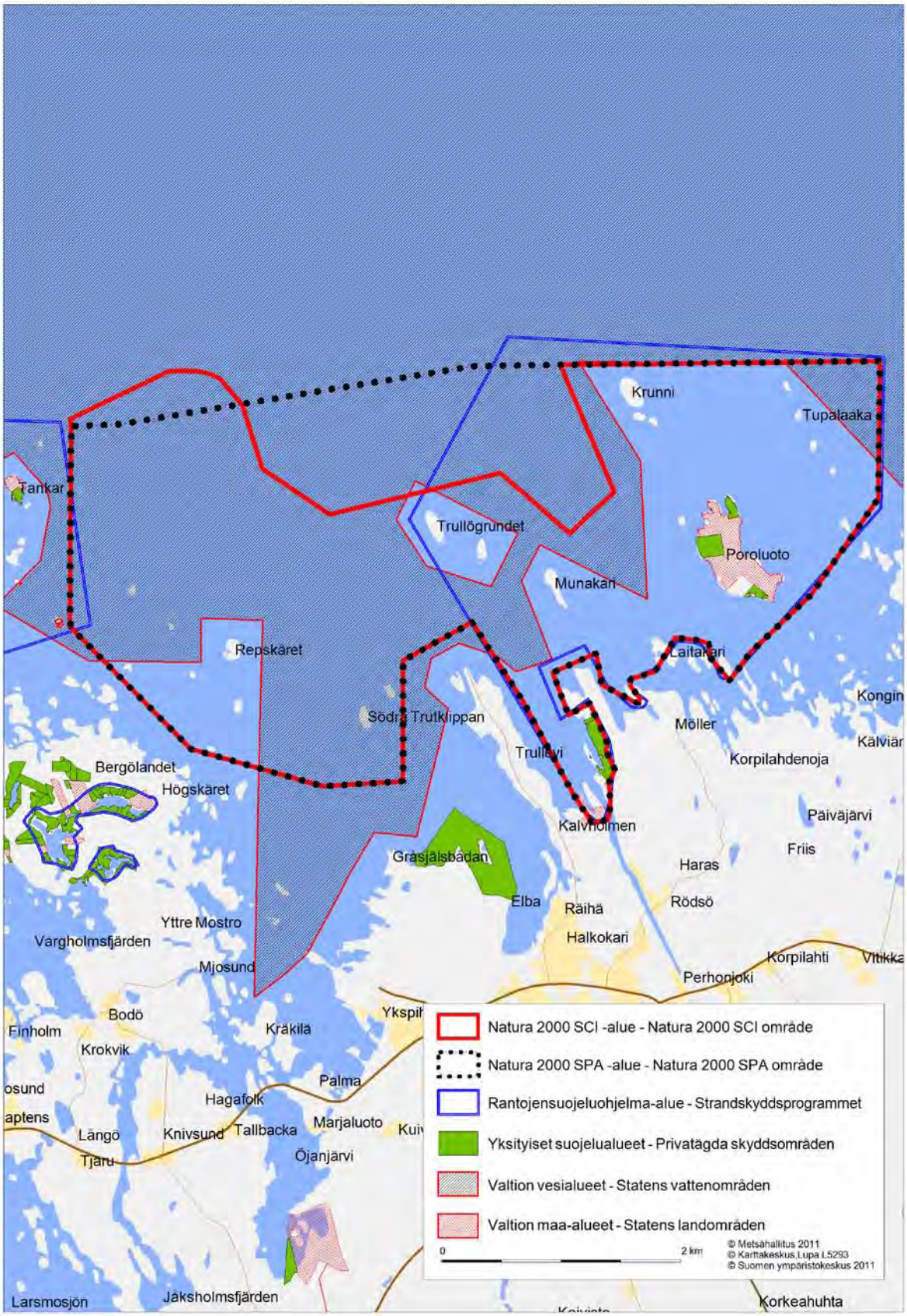

Kartbild 2. Skyddsprogram och genomföring av skyddet år 2010. 89,7 ha av områdets areal är privat-ägda naturskyddsområden och 6 880 ha ägs av staten.

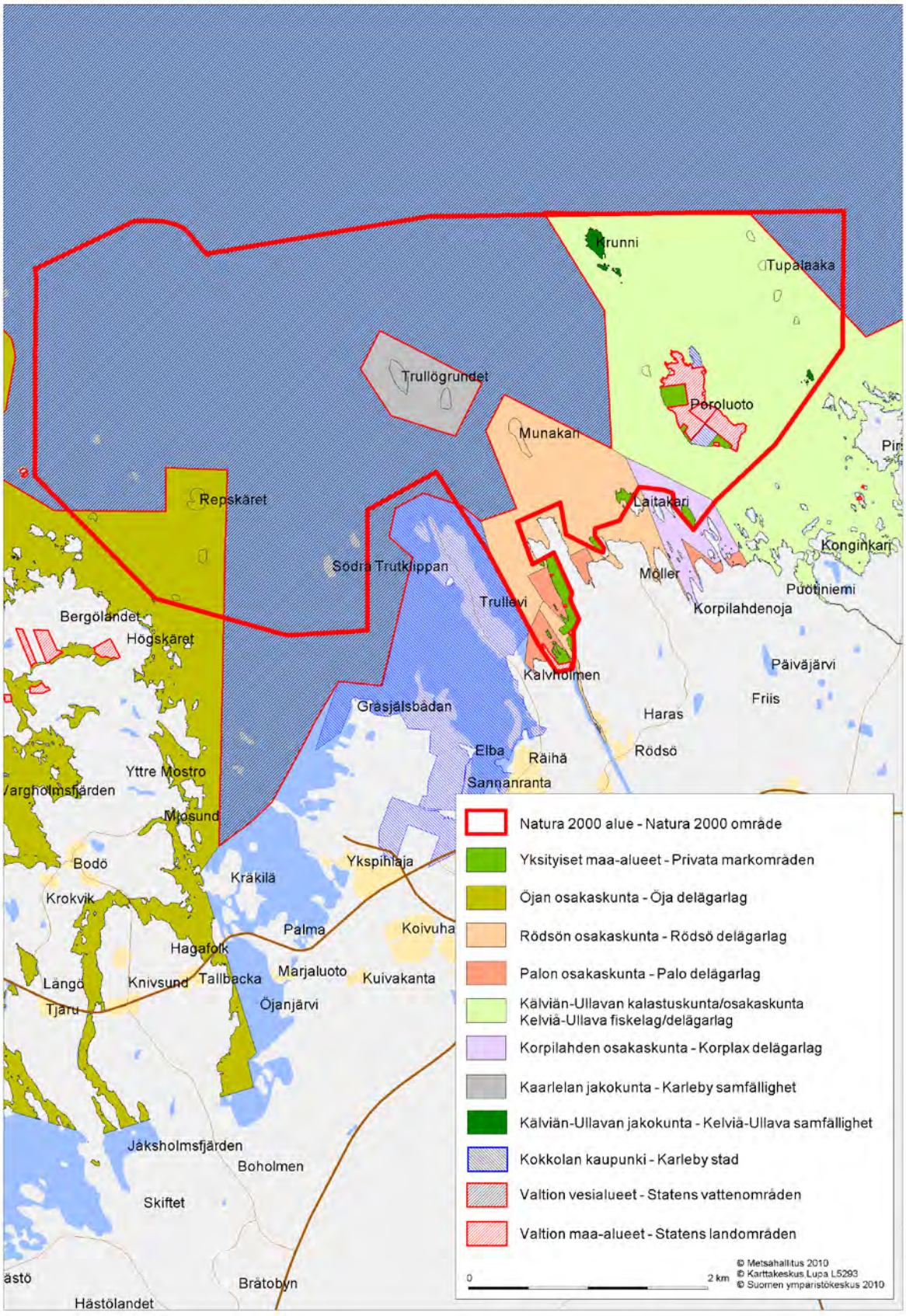

Kartbild 3. Marken ägs av sju skifteslag, Karleby stad och staten.

I OMRÅDETS NATUR OCH NUVARANDE ANVÄNDNING

2 Natur, historia och nuvarande användning

2.1 Allmän beskrivning

Skärgårdsområdets natur varierar från ådelta till yttre skärgård. Utanför Karleby finns ganska få holmar och dessutom ligger de förhållandevis långt ifrån varandra. Inlandsisen har skapat moränavlagringar på holmarnas skyddade sydöstra sida, vilket gör att många holmar har en form som sträcker sig ungefär i nordväst-sydostlig riktning. (Maaperäaineisto 1:20 000 © Geologiska forskningscentralen).

Holmarna utanför Karleby, såsom Trullögrundet och Renö, har använts för havsfiske redan på 1500-talet (Anonym 1980, Ahmas 1992). Idag går den mycket livligt trafikerade farleden in till Karleby hamn genom området, vilken fordrar kontinuerligt underhåll. På grund av närheten till staden är användningen av området för rekreation mycket livlig. I området har det också byggts vissa konstruktioner som underlättar rekreationsanvändningen, såsom landstigningsplatsen och vindskyddet på Repskär samt raststugan på Renö.

På grund av landhöjningen är växtligheten på holmarna utsatt för ständig förändring. De första strandväxterna erövrar landet som stiger upp ur havet och skapar enhetlig strandvegetation för att småningom via busk- och lövträdsskedet övergå till barrskog. Å andra sidan kan packisens rörelser tidvis göra att växtligheten i strandzonen drar sig tillbaka. I Karleby finns traditionella landskapsobjekt i synnerhet i skärgården där den gamla fiskekulturen och tillhörande betesgång på holmarna har format öppna växtsamhällen av hedkaraktär. Exempel på detta är de steniga kråkbärshedarna på Trullögrundet.

Karleby skärgård hör till de viktiga fågelområdena i Finland (IBA, Important Bird Areas och FINNIBA) och är en viktig samlingsplats för många sjö- och strandfågelarter. (Leivo m.fl. 2002). På holmarna i området finns också viktiga fågelhäckningsområden (Hannila & Hongell 2008) och området är också ett av de viktigaste häckningsområdena för skräntärna och silltrut.

2.2 Geologi och geomorfologi

Holmarna i planeringsområdet har stigit upp ur havet som en följd av landhöjningen. I planeringsområdet är landhöjningen för tillfället ca 4-6 mm/år. I grunda vikbottnar kan landhöjningen ställvis vara 20-30 mm per år beroende på igenslamningen (Kaavoitus ja Maankäyttö Oy och Karleby stads planläggningstjänster 2009). Landhöjningshastigheten har förändrats under årtusenden lopp och kommer även i framtiden att göra det (enligt Glückert 1999, Edén 2010).

Skären och holmarna är i regel klippiga och förhållandevis höga. Runt omkring dem finns endast obetydligt med stenar och grund. Renö är högst och där ligger den högsta punkten på ungefär femton meter över havet. Renö har stigit upp ur havet för ca 1600 - 1700 år sedan. Repskär, Trullögrundet och Renögrundet har stigit upp ur havet för lite mer än 1000 år sedan. Övriga holmar och skär har stigit upp ur havet för bara 0-600 år sedan. De delar av planeringsområdet som finns på land är låglänta och de högsta platserna ligger mindre än fem meter över havsytan, vilket betyder att landområdena är unga (enligt Glückert 1999, Edén 2010).

När inlandsisen drog sig tillbaka samlades moränsubstanser på den skyddande sydöstra sidan av bergen, vilket ger många holmar en form som sträcker sig i nordväst-sydostlig riktning. När området frigjordes från inlandsisen för ca 10 500 år sedan, täcktes även de högsta platserna av Ancylussjön. Både i Ancylussjön och Litorinahavet samlades mjäla och lera i skikt som sedan täckte

moränen. När havsområdet småningom blev grundare på grund av landhöjningen, nötte strandkrafterna och vågrörelserna bort mjälan och leran från grunden helt och hållet. Därför är det naturligt att det nuvarande landområdet, som först har stigit upp ovanför markytan, eftersom det är högst, består av morän och domineras av klippor och berg. I de delar av planeringsområdet som ligger på fastlandet består jordmånen huvudsakligen av morän förutom i mynningen av Perho å, där jordarten är grov mjäla.

Mellersta delen av Karleby stad klyvs av en ås i sydost-nordvästlig riktning, som har formats av de forntida glaciärerna. Åsen fortsätter tiotals kilometer under havet såsom en flack sandavlagring som bildar sanddynerna Bankarna som finns i planeringsområdet. På Renögrundet, Munakari och Haraldsholmen består jordmånen av berg och morän. Jordmånen på Renö består huvudsakligen av finkornig morän och berg. Dessutom finns några små grusfläckar. Tupalaaka, Somerolaaka och Maalaaka består av finkornig morän. På de övriga holmarna består jordmånen för det mesta av berg (jordmånsdata baserar sig på: Maaperäaineisto 1:20 000 © Geologiska forskningscentralen).

Stenarten i skärgården har klassificerats som glimmerskiffer eller glimmergnejs, i vilken det förekommer granitgångar och granitomvandling. Kishaltig glimmergnejs och kalkhaltiga skikt förekommer exempelvis på Renö, men i övrigt består Renö av mycket vanlig glimmergnejs, som finns i hela Karlebyområdet. På Södra och Norra Trutklippan är stenarten granodiorit som är nära besläktad med granit (Neuvonen 1961, Laitala 1980).

2.3 Vattendrag och artbeståndet i vattendragen

2.3.1 Vattenkvalitet

Havsområdet utanför Karleby var mest eutroft i början av 1990-talet. Efter detta har eutrofieringsgraden på basis av a-klorofyllhalten minskat till hälften. (Kalliolinna & Aaltonen 2004, Kalliolinna 2009). Enligt den riksomfattande klassificeringen av ytvattnen år 2008 är områdets fysikalisk-kemiska status måttlig (miljöförvaltningens miljödatasystem Hertta). Den fysikalisk-kemiska klassificeringen tar hänsyn till totalfosfor, totalkväve och siktdjup. Områdets biologiska status förbättras gradvis när man förflyttar sig från väster österut och från kusten ut mot öppet hav (Westberg 2010).

2.3.2 Vattenvegetation

Den yttre skärgården övergår stegvis till inre skärgård. Även vattenvegetationen förändras gradvis från klippskärens trådalgsbestånd till gyttjebottnarnas hydrofytsamhällen. I området finns knapphändigt med maritima hydrofytarter. Artbeståndet består huvudsakligen av sötvattenarter som tål saltvatten. Även landhöjningen påverkar vattenvegetationen. När land stiger upp ur havet erbjuds hydrofyterna nya växtplatser, men å andra sidan förflyttas en del av de gamla växtplatserna till torra land. Landhöjningen ändrar också växtplatsens karaktär och skapar skyddade platser även på tidigare brusande stränder. I den yttre skärgården utanför Karleby, som planområdet huvudsakligen omfattar, är holmarnas stränder tämligen öppna och vattenvegetationen mycket obetydlig (Styrman 1991, Kekäläinen m.fl. 1992). På de skyddade stränderna utanför holmarna växter mer hydrofytarter än på de bränningsdrabbande holmarnas stränder och på vissa av dem växer överhuvudtaget inga hydrofyter (Styrman 1991). Områdets dominerande hydrofyt är grönslick (*Cladophora glomerata*) (Styrman 1991, 2008), vars växtbestånd börjar på ungefär tio centimeters djup och upphör klart avgränsad före en meters djup (Styrman 1991). Grönslick, som är ett tecken på eutrofiering, har dock konstaterats minska under de senaste tio åren (Styrman 2008).

Längs Perho ås stränder förekommer vattenvegetation i form av näckros (Nuphar lutea) och igelknopp (*Sparganium sp*.) i en smal, nästan enhetlig zon. I strandvattnet växer rikligt med svalting (*Alisma plantago-aquatica*) (Arkkitehtiasema oy 1999). Alldeles i åmynningen växer luftskottsbildande växtlighet (bl.a. sjöfräken (*Equisetum fluviatile*) och vass (*Phragmites australis*)) (Hongell 1987).

2.3.3 Bottenfauna

Bottenvikens bottenfauna är artfattig och det förekommer stora variationer i artbeståndet. Havsområdet utanför Karleby har tidigare uppvisat tecken på avloppsvattnens inhibierande påverkan (Nyman 2005). I dag beror skillnaderna från område till område huvudsakligen på bottenkvaliteten (Nyman 2005), även om bottenfaunans status gradvis förbättras när man förflyttar sig från kusten ut mot havet (Westberg 2010). Inalles är bottenfaunans status i området dock god (Westberg 2010).

2.3.4 Fiskbestånd

Mellersta delen av Karleby stad klyvs av en ås i sydost-nordvästlig riktning, som har formats av de forntida glaciärerna. Åsen fortsätter tiotals kilometer under havet såsom en flack sandavlagring som bildar sanddynerna Bankarna som finns i planeringsområdet. Bankarna är lekområde för havslekande sik (*Coregonus lavaretus*) och strömming (*Clupea harengus membras*) (Regionplaneförundet för Vasa län 1985). Siken leker på grunda, rena grus- och sandbottnar som ligger på mindre än två meters djup (Tikkanen m.fl. 2009). Även holmarnas strandvatten och övriga grund utgör lekområden för fisk och tillväxtområden för fiskyngel.

Perho ås mynning som hör till planeringsområdet är viktig för vandringsfisken, eftersom de samlas i mynningen innan de börjar vandra upp i ån. Bl.a. vandringssik, havsöring och nejonöga vandrar upp i Perho å. Beståndet av vandringssik har ökat under de senaste åren. Även för andra fiskarter är Perho å ett viktigt förökningsområde i sötvatten och åns betydelse för fiskens förökning ökar.

Under drygt tio års tid har sik och lake minskat i området utanför Karleby (Alanne 2008). Braxen och id har å sin sida ökat (Alanne 2008) såsom även andra mörtfiskarter. Även gösen har ökat. De övriga fiskarterna har hållits på samma nivå eller så finns inga uppgifter om hur arternas riklighet har förändrats (Alanne 2008).

Av arterna enligt habitatdirektivets bilaga 2 påträffas harr (*Thymallus thymallus*) och nejonöga (*Lampetra fluviatilis*) i planeringsområdet.

Bild 1. Harr (Thymallus thymallus) förekommer i Karleby skärgård.

2.4 Naturtyper

I habitatdirektivet uppräknas de naturtyper som Europeiska gemenskapen anser vara viktiga och som riskerar att försvinna eller vars utbredningsområde är litet eller som är goda exempel på det aktuella naturgeografiska områdets särdrag. Med naturtyp avses en miljö i ett land- eller vattenområde som karakteriseras av vissa geografiska abiotiska (icke levande) och biotiska (levande) särdrag.

Forststyrelsen och Västra Finlands miljöcentral kartlade områdets naturtyper åren 2006-2007. I området förekommer 17 naturtyper (tabell 1, kartbild 4.1 - 4.3). Av dessa är fyra prioriterade naturtyper. De prioriterade naturtyperna är sådana som riskerar att försvinna och för vars skydd gemenskapen har särskilt ansvar genom att ta hänsyn till naturtypens utbredning i hela Europa. När områdets naturtyper kartlades bedömdes också varje naturtyps representativitet med hjälp av tre kriterier: 1) antalet typiska egenskaper för naturtypen, 2) naturlighetsgrad och 3) storlek (Karttunen och Airaksinen 2001).

Natura 2000-naturtyp	Kod	Areal (ha)	% av land/vatten-arealen
Sublittorala sandbankar	1110	?	?
Kustnära laguner*	1150	4,9	0,03
Steniga stränder	1220	9,2	1,8
Vegetationsklädda havsklippor	1230	30,4	5,9
Boreala skär och småöar	1620	14,2	2,7
Havsstrandängar*	1630	35,3	7,2
Trädklädda sanddyner	2180	1,7	0,3
Dynvåtmarker	2190	0,5	0,08
Dystrofa sjöar och småvatten	3160	2,4	0,4
Torra hedar	4030	7,5	1,5
Öppna mossar, fattigkärr och gungflyn	7140	11,3	2,2
Rikkärr	7230	0,2	0,03
Silikatrika bergssluttningar	8220	8,2	1,6
Naturliga primärskogar i landhöjningskust*	9030	142,6	28
Lundar	9050	33,7	6,6
Lövsumpskogar*	9080	3,7	0,7
Skogsbevuxen myr*	91D0	2,3	0,5

*Tabell 1. Områdets naturtyper. Prioriterade naturtyper är märkta med *.*

2.4.1 Beskrivning av naturtyperna

Nedan följer en kort beskrivning av de Natura 2000-naturtyper som förekommer i området. I beskrivningen används som källor Natura 2000 naturtypshandledningen (Airaksinen och Karttunen 2001) och promemoriorna från möten och fältbesök som Finlands miljöcentrals naturenhet har gjort åren 2004-2005.

1110 Sublittorala sandbankar

Till denna naturtyp räknas sanddyner som ligger bestående under vattenytan och som topografiskt skiljer sig från den omgivande havsbottnen. Sandens kornstorlek är 0,06-2,0 mm. Det kan finnas stenar och klippblock och vegetationen varierar beroende på växtunderlag och vattendjup. Sanddynerna är förenade med omfattande morän-, dy-, silt- och sandbottnar. De är viktiga lekområden för fisk och rastplatser för sälar.

Områdets sublittorala sandbankar utgörs främst av ”Bankarnas” vidsträckta område utanför Trullö-udde. Bankarna har stor betydelse som lekplats för havslekande fisk. Inga egentliga inventeringar har utförts av naturyperna under vatten och sandbankarna har därför inte avgränsats på kartan över naturtyperna. Enligt en undersökning av Pohjolan voima utgör Bankarna ett ca 1 635 ha stort område. Kärnområdet befinner sig på 5-15 meters djup (Insinööritoimisto Paavo Ristola 2001).

1150 Kustnära laguner *

Med kustnära laguner avses flador och glon, dv.s relativt grunda vattenbassänger som har mer eller mindre kontakt med havet och där vattenutbytet med havet begränsas av bottentrösklar såsom moränryggar, sandbankar eller vegetation. Flador och glon är globalt sett unika eftersom de är kännetecknande för områden som påverkas av landhöjningen och således genomgår olika utvecklingsstadier. De grunda vattenbassängerna utgör viktiga lekområden för fiskar och födosökningsområden för fågelfaunan. I våra kustvatten har flera flador och glon försämrats eller förstörts genom utdikning av skogen eller muddring för småbåtstrafikens och fritidsbebyggelsens behov.

I området har avgränsats två flador som i nuläget omges av vass och en vassbevuxen strandäng: Haraldsholmens flada och fladan på östra sidan av Perho å.

1220 Perenn vegetation på steniga stränder 1220

Denna naturtyp befinner sig i den övre delen av stranden och vegetationen formas enligt hur utsatt naturtypen är för vind och vågor. Skyddade steniga stränder har ofta en smal zon av strandäng i den övre delen. På stränder som hör till denna naturtyp är över hälften av ytan täckt av stränder och grus. Mellan stenarna finns fleråriga (=perenna) växter. Representativiteten bestäms av hur typisk växtligheten är.

Naturtypen är ganska ovanlig i området och påträffas endast i den östra delen. På Tupalaaka, Somerolaaka och Maalaaka förekommer till ytan små, lite ovanliga grusstränder.

1230 Vegetationsklädda havsklippor

Vegetationsklädda havsklippor betyder klippor vid havsstranden, så nära havet att det har en klar inverkan på växtlivet inklusive lavarna, som ofta täcker klippor och stenar. Med vegetationsklädda menas alltså att det i klippskrevorna finns växter som t.ex. gul fetknopp (*Sedum acre*) och kärleksört (*Sedum telephium*), men till vegetationen räknas också lavar som ofta växter direkt på klipporna.

Havsklippor är rätt allmänna i skärgården och de är även viktiga häckningsområden för fåglarna. Fåglarnas spillning har en gynnsam gödslande inverkan på växtligheten i klippskrevorna.

1620 Boreala skär och små öar i

Skär och små öar i Östersjön som innefattar de flesta små, trädlösa eller nästan trädlösa öarna, skären, och grynnorna. De mest typiska områdena är viktiga häckningsplatser för fåglar eller samlingsplatser för säl.

Skär och små öar är typiska för den yttre skärgården och är en rätt vanlig naturtyp i Finland, men den är inte alls lika vanlig globalt sett, eller ur ett EU-perspektiv. På grund av den rika fågelfaunan har naturtypen i området ställvis en utmärkt representativitet.

1630 Havsstrandängar av Östersjötyp*

Havsstrandängarna är öppna, trädlösa eller trädfattiga, lågvuxna områden vid stränderna. Växtligheten på ängarna är zonerad, så att de mest salttåliga växterna växer närmast vattenbrynet. Havsstrandängarna hålls öppna och låga dels av isens nötande verkan, dels som en följd av traditionell markanvändning såsom bete och slåtter. Då strandängen hålls lågväxt och öppen gynnas blommande örter som kräver mycket ljus. Havsstrandängarna är också viktiga häcknings- och födosökningsplatser för många mås- och vadarfåglar. I Finland har naturtypen klassificerats som en akut hotad naturtyp. Havsstrandängarna hotas av övergödning och igenväxning.

I området förekommer ett flertal, till ytan små havsstrandängar, vars representation är god eller betydande. På en del av objekten har förekommit slåtter eller bete, medan en del påverkas mycket av isens nötande verkan. I de inre delarna av skärgården, såsom i mynningsområdet av Perho å och på södra delen av Haraldsholmen hotas strandängarna av vassens utbredning.

Bild 2. I området förekommer representativa boreala skär och små öar som är viktiga för fågelfaunan.

2180 Trädklädda sanddyner

Trädklädda, i allmänhet stabila dyner på skyddade ställen, där sand inte ackumulerats på länge. Merparten av de trädklädda dynerna ligger i området mellan den öppna sandstranden och den egentliga skogen. Humusskiktet är tunt och bryts lätt sönder. I trädskiktet förekommer tall, gråal och andra lövträd. Representativiteten bedöms utgående från dynernas storlek, områdets areal samt trädbeståndets struktur och ålder.

Ett knappt två hektar stort området av naturtypen har avgränsats på udden som förekommer på västra sidan av Perho ås mynning.

2190 Dynvåtmarker

Fuktiga eller blöta fördjupningar i dynområden, som i Finland förekommer endast marginellt i anslutning till dyner. Dynområdena bör dock betraktas som helheter, olika vegetationstyper särskiljs inte för dessa våtmarker.

I samband med dynområdet på västra sidan av Perho ås mynning har ett mycket litet område (knappt 0,5 ha) avgränsats till denna naturtyp.

3160 Naturliga dystrofa sjöar och småvatten

Denna naturtyp består av humusrika, näringsfattiga sjöar med brunfärgat vatten. Naturtypen förekommer allmänt i samband med myrmarker. Strandzonen är ofta försumpad med bestånd av yt-

växande vitmossa. Vattenklöver, gul- och vit näckros samt vattenmossor förekommer allmänt. Dikningar i samband med skogsbruket hotar naturtypen på många håll.

Naturtypen förekommer på Renö.

4020 Torra hedar

Torra hedar är risbevuxna, öppna, karga miljöer i ytterskärgården på sand-, grus eller hällmark. Naturtypsmässigt görs skillnad mellan områden som domineras av enris och områden där andra ris som kråkbär, ljung, lingon och blåbär dominerar. Även gräsdominerade hedar förekommer. Hedar som domineras av enris räknas inte till Natura-typen torra hedar. Ställvis har man av tradition bränt hedar för att hålla enriset borta och för att få större bärskördar. Hedarna är även till stora delar resultat av traditionellt skärgårdsbete. Hedarna hotas av igenväxning och beskogning.

Representativa hedar förekommer på Trullögrundet och Renögrundet (Krunni). Hedarna på Renögrundet har sköts med bete och röjning. Små ytor med hedväxtlighet finns också på klippiga ställen, såsom Munakaris norra udde.

Bild 3. Representativa torra hedar på Trullögrund.

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn

Naturtypen omfattar små fattigkärr, öppna madkärr, busk-madkärr samt strandmyrar som försumpas längs ytan. Denna myrtyp ingår inte i något myrkomplex. Odikade fattigkärr är sällsynta och ur naturskyddssynpunkt viktiga.

Buskmadkärr förekommer på västra sidan av Perho åmynning, medan ett öppet madkärr med utmärkt representativitet finns i skogsområdet på den östra sidan av ån.

7230 Rikkärr

Våtmarker som domineras av torv- eller kalktuffbildande lågvuxna starrbestånd/halvgräs och brunmossor. Dessa växtsamhällen uppstår på varaktigt blöta marker. Bladmossor är kännetecknande för rikkärrsvegetationen. Ett litet rikkärr finns på Renö.

8220 Kippvegetation på silikatrika bergssluttningar

Defintitionen av denna naturtyp är vid och omfattar många typer av hällmarker som inte innehåller kalksten. I skärgården finns silikatrika bergssluttningar i allmänhet i zonen mellan havsstrandklippor och skog.

Naturtypen har avgränsats på bland annat Repskär och Renö.

9030 Naturliga primärskogar i landhöjningskust*)

Landhöjningsskogar eller naturliga primärskogar omfattar hela den naturliga utvecklingsserien av busk- och skogsvegetation som uppkommer på landhöjningsområden. Det centrala i och med landhöjningen är jordmånens utveckling till moskogens podsol, vilket kan räcka över 1000 år. Till naturtypen hör således strandskogar, lundar och moskogar. Typiskt är en hög förekomst av död ved och lövträd. Små figurer (mindre än 1 ha) av hedar, mossar och skogskärr kan ingå i naturtypen. Alla utvecklingsskeden behöver inte finnas i områden som avgränsats till naturtypen, det räcker med endast en del, ex. alskogen. Förekomsten av flera utvecklingsstadier ökar dock representativitetsvärdet för naturtypen.

Naturtypen är allmän i området och täcker en knapp tredje del av områdets landyta. I en stor del av de figurer som avgränsats till naturtypen förekommer endast en del av utvecklingsserien, vilket medför en lägre representativitet. Skogarnas naturtillstånd och representativiteten påverkas också negativt av att skogarna använts för veduttag eller att små röjningar förekommit. En hög förekomst av död ved höjer representativitetsvärdet.

9050 Lundar

Till denna naturtyp hör lövträdsdominerade skogar med gräs och örter i fältskiktet. Lundarna indelas enligt fuktighetsgrad i tre olika huvudtyper: fuktiga, friska och torra lundar. **I**nom dessa huvudtyper kan även olika växtlighetstyper urskiljas. I planeringsområdet utgör lundarna ett stadium i primärskogarnas utveckling och har då avgränsats som både lundar och primärskogar.

Lundar med ungskog finns allmänt i öarnas strandskogar. Dessa unga lundar är rätt naturenliga, men artfattiga. Representativa lundar med klibbal förekommer på Munakari.

9080 Lövsumpskogar av fennoskandisk typ*

Lövsumpskogar karakteriseras av ständig eller långvarig påverkan av ytvatten samt en mosaikartad struktur av olika ytor med olika vattennivå. Torrare tuvor koncentreras nära trädstammarna, medan mellanliggande blöta ytor, eller flarkar, dominerar. I trädbeståndet dominerar lövträden.

En representativ figur med lövsumpskog förekommer i norra ändan av Renö. Även på västra sidan av Perho åmynning finns en liten figur med naturtypen.

91D0 Skogbevuxen myr*

I den boreala zonen är detta en vittutbredd naturtyp som omfattar trädbevuxna våtmarker som inte ingår i något myrkomplex. Trädskiktet kan bestå av barrträd, barr- och lövträd eller endast lövträd. I Finland har man traditionellt ansett dessa skogsfigurer höra till myrar men enligt mellaneuropeisk tradition klassificeras de som skogar.

En liten figur med god representativitet förekommer på Renö.

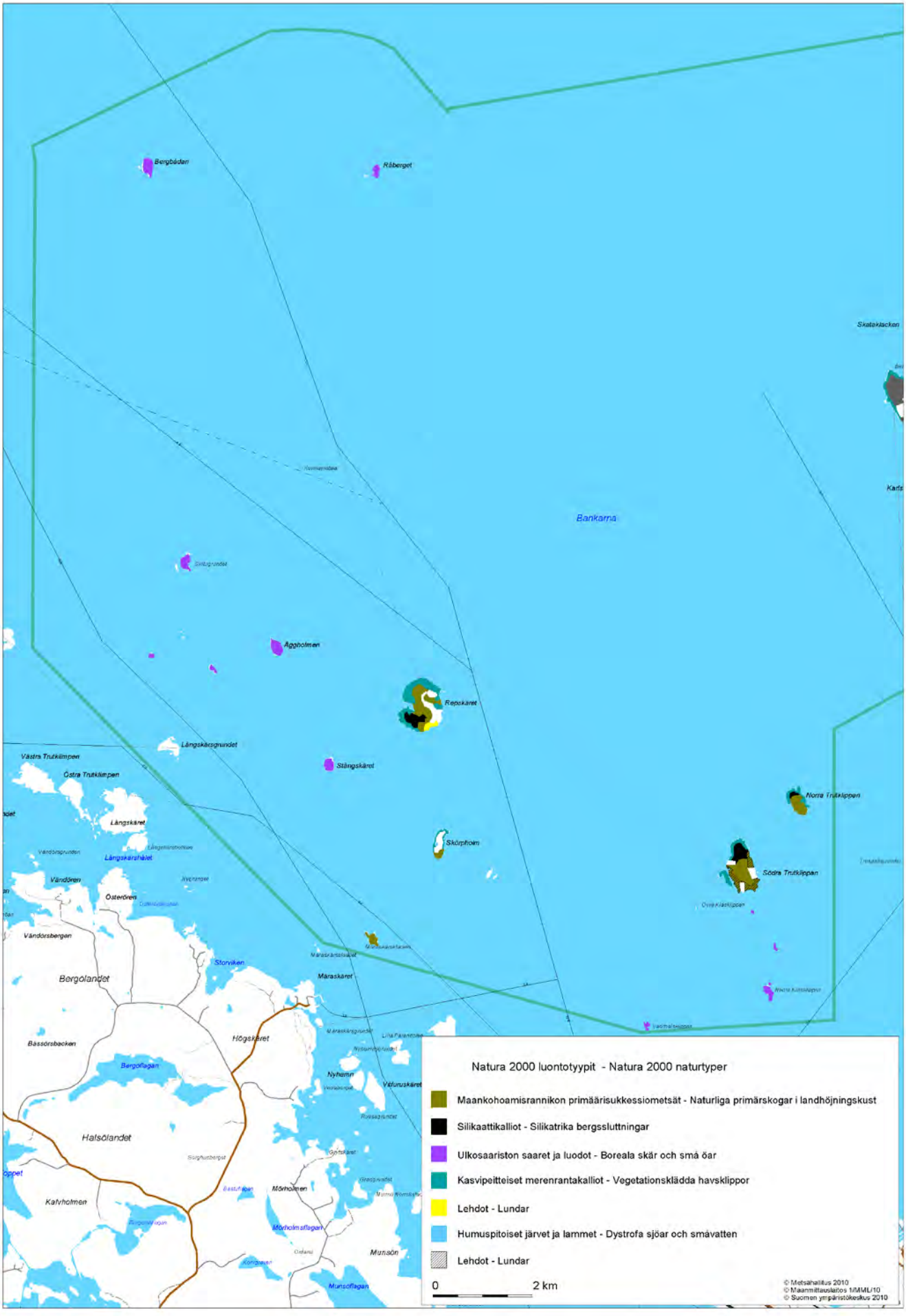

Kartbild 4.1 Områdets Natura 2000 naturtyper, västra delen.

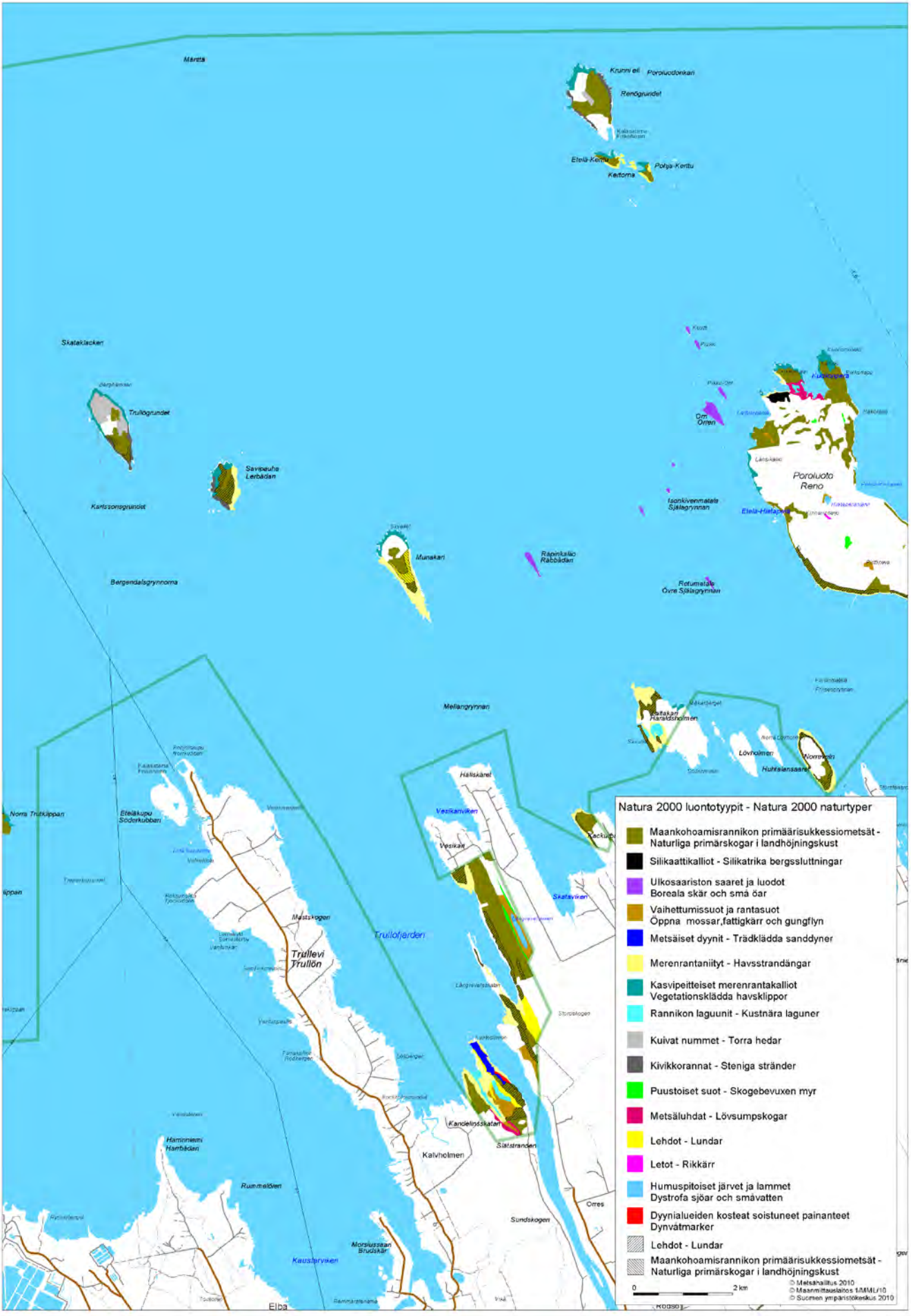

Kartbild 4.2 . Områdets naturtyper.

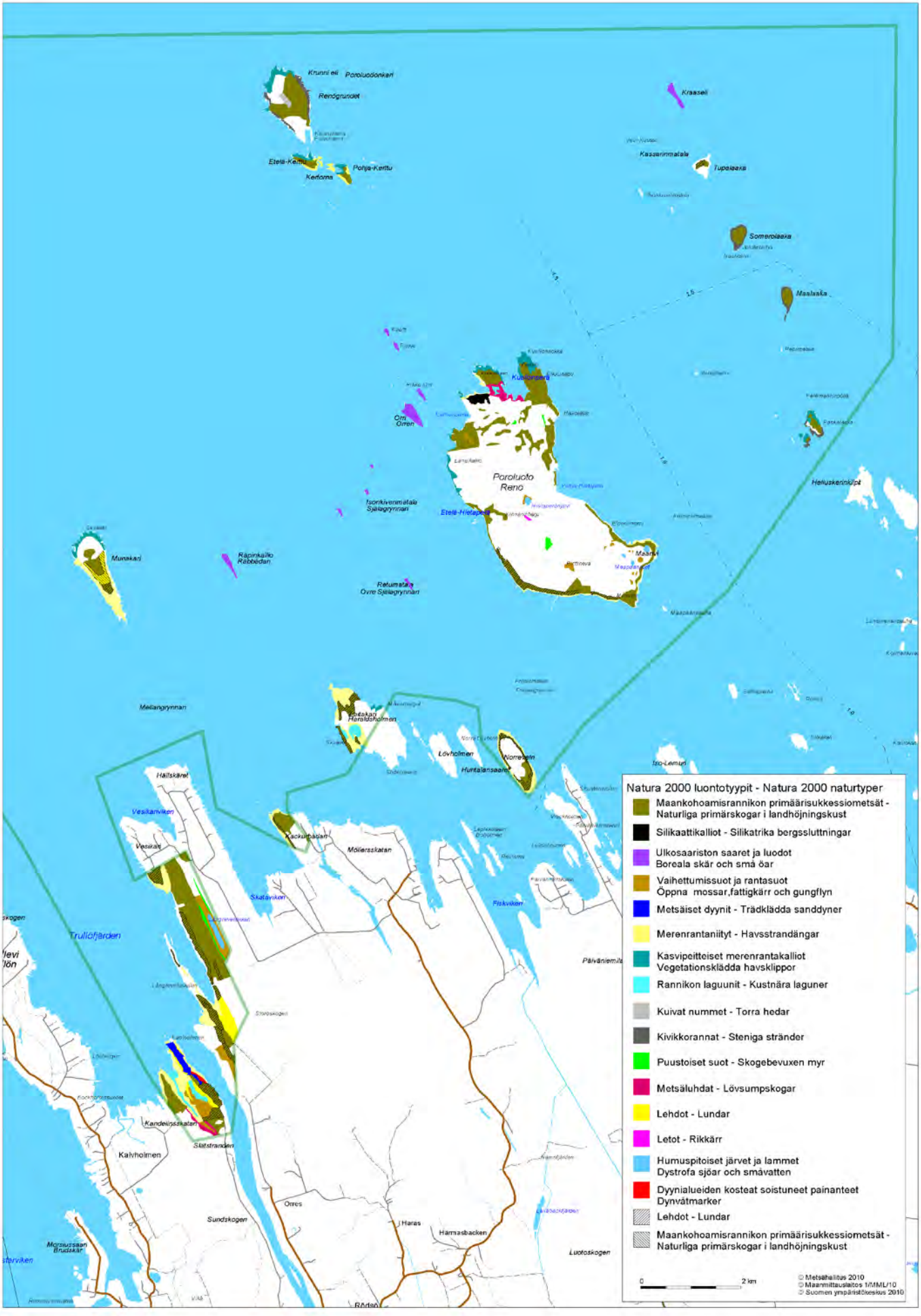

Kartbild 4.3. Områdets naturtyper, östra delen.

2.5 Artbestånd

2.5.1 Växter

Landhöjningen präglar växtarterna i Karleby skärgård. Allteftersom holmarna blir högre och arealen ökar innebär landhöjningen att det uppstår nya växtplatser på holmarna, tack vare vilket antalet växtarter ökar. I allmänhet finns det färre arter på små grund och holmar än på stora öar. Även vegetationszonerna är dåligt utvecklade på små skär och branta stränder (Heikkilä 1991). Däremot är vegetationszonerna utvecklade på större holmar.

I Perho ås mynning, vid havsstranden, finns ett vidsträckt sandmarksområde där det växer arter som trivs i sand. Den synligaste kärlväxten är strandråg (*Elymus arenarius*) som binder samman sanden. De vidsträckta starrdominerade havsstrandängarna på den östra och västra stranden av Perho åmynning övergår till trädbeklädd vegetation längre bort från stranden. (Arkkitehtiasema oy 1999).

I området påträffas den hänsynskrävande topplåsbräken (*Botrychium lanceolatum*), som är en hotad art enligt naturvårdsförordningen och också Finlands ansvarsart. Till områdets artbestånd hör också regionalt sällsynta och endemiska arter såsom dvärgsäv (*Eleocharis parvula*), strandögontröst (*Euphrasia bottnica*), kärrvial (*Lathyrus palustris*), sumpförgätmigej (*Myosotis laxa*), slidnate (*Potamogeton vaginatus*), krussyra och finnsyra (*Rumex crispus* och *R. pseudonatronatus*), kärringkål (*Sedum telephium*), lundarv (*Stellaria nemorum*), norskstarr (*Carex mackenziei*), strandstarr (*Carex paleacea*), grönlandsgåsört (*Potentilla anserina ssp. egedii*) och strandglim (*Silene uniflora*). På Renö förekommer österbottensstarr (*Carex halophila*) i de sydligaste områdena i Finland (Kekäläinen m.fl. 1992). I inventeringarna av naturtyperna i området påträffades ängsnejlika (*Dianthus deltoides*) i mynningen av Perho å.

Växtart	Hotgrad
Botrychium lanceolatum, suikeanoidanlukko, topplåsbräken	NT
Euphrasia bottnica, perämerensilmäruoho, strandögontröst	NT
Dianthus deltoides, ketoneilikka, backnejlika	NT

Tabell 2. Växtarter i området som har nämnts i den nationella hotgradsklassificeringen år 2010 och vars status har bedömts som hänsynskrävande, NT (Rassi m.fl. 2010).

2.5.2 Fåglar

Det finns information från långvariga uppföljningar av fågelbeståndet i planeringsområdet och uppgifterna i detta stycke har plockats från inventeringen som gjordes för skötsel- och användningsplanen för Karleby skärgård (Hannila & Hongell 2008).

I området häckar 93 fågelarter. Måsfåglarna dominerar häckfågelbeståndet. Rentav 70 % av fågelbeståndet är måsfåglar. Av fågelbeståndet är 4,8 % skräntärnor, 7 % sjöfåglar (gäss, svanor, doppingar, dykaränder och änder), 0,3 % alkor och 12 % sparvar. De rikligaste häckfågelarterna är gråtrut (*Larus argentatus*), skrattmås (*Larus ridibundus*) och fiskmås (*Larus canus*). Bland sjöfåglarna är småskrake (*Mergus serrator*), vigg (*Aythya fuligula*) och storskrake (*Mergus merganser*) de rikligaste. Av vadarfåglarna påträffas mest roskarl (*Arenaria interpres*) och rödbena (*Tringa totanus*). Området är ett av silltrutens (*Larus fuscus*) viktigaste häckningsområden i Finland.

Vadarfåglarna har minskat även i skärgårdsområdet. Eutrofieringen försämrar strandängarnas kvalitet och de öppna hällmarkerna hotas av beskogning. I dag är å andra sidan grågås, kanadagås och den vitkindade gåsen (*Anser anser, Branta canadensis och Branta leucopsis*) naturliga vårdare av skärgårdsängarna. Betesgång på ängarna bevarar den lågväxta vegetationen på ängarna och gör att de passar bättre som häckningsmiljö för vadarfåglarna samt ökar och upprätthåller mångfalden på ängarna.

Under den senaste tiden har häckningsbestånden av grågås, kanadagås och knölsvan (*Cygnus olor*) ökat i jämn takt. Det första knölsvansparet häckade i Karleby skärgård sommaren 2004 och vitkindad

gås år 2006. Storskarven (*Phalacrocorax carbo*) har ännu inte gjort sig hemmastadd i Karleby skärgård, trots att tio par av arten försökte häcka på Råberget år 2004. Människorna förstörde bona och arten misslyckades i försöken att bilda en koloni.

I Karleby skärgård finns 34 hotade arter och/eller häckningsarter som nämns i EU:s fågeldirektiv. Med arter som hör till fågeldirektivet avses de arter som räknas upp i bilaga I samt flyttfåglar som regelbundet förekommer i, eller flyttar genom Finland, till vilka hänsyn tas på samma sätt som arterna enligt bilaga I. Av direktivarterna hör roskarl (*Arenaria interpres*), vigg (*Aythya fuligula*), silltrut (*Larus fuscus*), gulärla (*Motacilla flava*), stenskvätta (*Oeananthe, oenanthe*), smalnäbbad simsnäppa (*Phalaropus lobatus*) och svarthakedopping (*Podiceps auritus*) till de hotade och sårbara (VU) fågelarterna (tabell 3). I skärgården häckar 14 hänsynskrävande fågelarter: drillsnäppa (*Actitis hypoleucos*), ängspiplärka (*Anthus pratensis*) rosenfink (*Carpodacus erythrinus*), tobisgrissla (*Cepphus grylle*), göktyta (*Jynx torquilla*), dalripa (*Lagopus lagopus*), skrattmås (*Larus ridibundus*), svärta (*Melanitta fusca*), storskrake (*Mergus merganser*), småskrake (*Mergus serrator*), grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix*), skräntärna (*Sterna caspia*) och orre (*Tetrao tetrix*).

Iögonfallande är svärtans försvagade häckningsbestånd jämfört med räkningarna på 1980-1990-talen. Arten har minskat på ett bekymrande sätt i området. Även skräntärnan har minskat och områdets största koloni (ännu 1997 33 par) på Skitholmen upplöstes i samband med muddringen av djupfarleden in till Karleby som en följd av den långvariga störningen på häckningsskäret. För tillfället finns endast 12 enskilda par (situationen sommaren 2009/Hongell muntl.). Utan skyddsåtgärder hotar svärtan och skräntärnan att försvinna i området.

De flesta trädlösa skären i den yttre och mellersta skärgårdszonen, men också vissa stora skogsbeklädda öar med mångsidig miljö visar sig vara de viktigaste fågelhäckningsområdena. I synnerhet på de skogsbeklädda öarna där det finns betydande strandängar och/eller berghällar (bl.a. Haraldsholmen, Södra Trutklippan, Renö, Renögrundet, Repskär, Munakari och Savipauha) finns det värdefulla koncentrationer av fåglar. På en del av de skogsbeklädda öarna påträffades också betydande häckningskoncentrationer, trots att det inte finns några strandängar (bl.a. Skörpholm, Märäskärsklacken och Trullögrund).

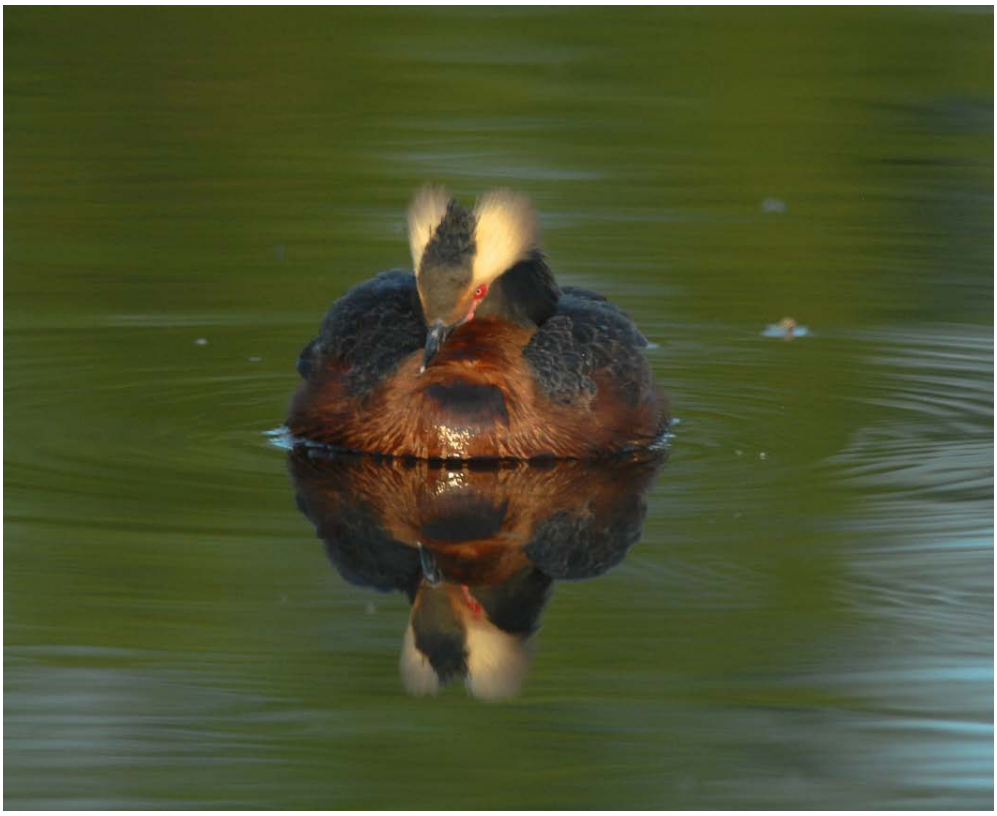

Bild 4. Svarthakedoppingen, som nu räknas till de sårbara arterna (VU), häckar i området.

Fågelarter	Hör till EU:s fågeldirektiv	Hotgrad i Finland	Ansvarsart i Finland	Häckar i området	Område för rastning eller föda
Actitis hypoleucos, rantasipi, drillsnäppa		NT		x	
Alca torda, ruokki, tordmule	x		x	x	
Anas clyepeata, lapasorsa, skedand	x			x	
Anthus pratensis, niittykirvinen, ängspiplärka		NT		x	
Arenaria interpres, karikukko, roskarl	x	VU		x	
Aythya fuligula, tukkasotka, vigg		VU		x	
Bonasa bonasia, pyy, järpe	x			x	
Branta leucopsis, valkoposkihanhi, vitkindad gås	x			x	x
Carpodacus erythrinus, punavarpunen, rosenfink		NT		x	
Cepphus grylle, riskilä, tobisgrissla	x	NT	x	x	
Cygnus cygnus, laulujoutsen, sångsvan	x		x	x	x
Dryocopus martius, palokärki, spillkråka	x			x	
Grus grus, kurki, trana	x			x	
Jynx torquilla, käenpiika, göktyta		NT		x	
Lagopus lagopus, riekko, dalripa		NT		x	
Larus fuscus, selkälokki, silltrut	x	VU	x	x	
Larus minutus, pikkulokki, dvärgmås	x		x	x	
Larus ridibundus, naurulokki, skrattmås	x	NT		x	
Melanitta fusca, pilkkasiipi, svärta	x	NT		x	
Mergus merganser, isokoskelo, storskrake		NT		x	
Mergus serrator, tukkakoskelo, småskrake		NT		x	
Motacilla flava, keltavästäräkki, gulärla		VU		x	
Oenanthe oenanthe, kivitasku, stenskvätta		VU		x	
Phalaropus lobatus, vesipääsky, smalnäbbad simsnäppa	x	VU		x	
Phylloscopus collybita, tiltaltti, gransångare				x	
Phylloscopus sibilatrix, sirittäjä, grönsångare		NT		x	
Picoides tridactylus, pohjantikka, tretåig hackspett	x		x	x	
Podiceps auritus, mustakurkku-uikku, svarthakedopping	x	VU		x	
Sterna caspia, räyskä, skräntärna	x	NT		x	
Sterna hirundo, kalatiira, fisktärna	x		x	x	
Sterna paradisaea, lapintiira, silvertärna	x			x	
Tetrao tetrix, teeri, orre	x	NT	x	x	
Tringa glareola, liro, grönbena	x			x	
Tringa totanus, punajalkaviklo, rödbena	x	NT		x	

Tabell 3. Arter enligt EU:s fågeldirektiv eller den nationella hotgradsklassificeringen som häckar eller rastar i området (Mikkola-Roos m.fl. 2010). Teckenförklaringar som anger hotgrad: VU = sårbar, NT = hänsynskrävande. Finlands ansvarsarter är de arter, vars häckningsbestånd är minst 15 % i Finland.

2.5.3 Däggdjur

Däggdjursarterna i planeringsområdet är likadant som på fastlandet. Även smårovdjur såsom mink (*Mustela vison*) och t.o.m. mårdhund (*Nyctereutes procyonoides*) har spritt sig till holmarna. På vissa öar förekommer mellansork (*Microtus oeconomus*) som reliktart.

Av arterna enligt bilaga 2 i habitatdirektivet har flygekorre (*Pteromys volans*), utter (*Lutra lutra*), gråsäl (*Halichoerus grypus*) och vikare (*Phoca hispida*) påträffats i området. Under den senaste tiden har sälarna blivit rikligare i planeringsområdet. Även varg (*Canis lupus*), som är en av arterna enligt bilaga IV har påträffats i området.

2.5.4 Övriga artgrupper

Av arterna i bilaga 2 till habitatdirektivet som inte nämns i ovan nämnda kapitel har man i planeringsområdet påträffat groda (*Rana temporaria*) och åkergroda (*Rana arvalis*). Fiskarterna i bilaga 2 i habitatdirektivet nämns i kapitel 2.3.4.

Art	Hör till EU:s direktiv	Hotgrad i Finland
Lampetra fluviatilis, nahkiainen, nejonöga	X	NT
Thymallus thymallus, harjus, harr	X	CR
Rana temporaria, sammakko, groda	X	
Rana arvalis, viitasammakko, åkergroda		
Haliochoerus grypus, harmaahylje, gråsäl	X	
Phoca hispida, norppa, vikare	X	
Lutra lutra, saukko, utter	X	NT
Pteromys volans, flygekorre,liito-orava	X	VU
Canis lupus, susi, varg	X	EN

Tabell 4. Djur enligt EU:s direktiv som påträffas i området och deras eventuella hotgrad i Finland. CR = akut hotad, EN = utrotningshotad, VU = sårbar, NT = hänsynskrävande (Rassi m.fl. 2010).

Bild 5. Gråsälen hör till EU:s direktiv.

2.6 Historia

Skärgårdsområdet har utnyttjats för att bedriva olika näringar såsom sälfångst, fiske, kreatursskötsel, sjöfart och handel. Områdets kulturhistoria framträder såväl av stenrösen eller fornminnen och historiska byggnader som av landskapet och växtlighetens utformning. Allt detta präglas av landhöjningen som har gjort att bebyggelsen hela tiden har förflyttat sig enligt den tillbakadragande strandlinjen. I Karleby finns traditionella landskapsobjekt i synnerhet i skärgården där den gamla fiskekulturen och tillhörande betesgång på holmarna har format öppna växtsamhällen av hedkaraktär. Ett exempel på detta är de steniga kråkbärshedarna på Trullögrundet. Även på Renögrundet, Munakari och på vissa andra öar har det tidigare förekommit betesgång och på dem finns också vårdbiotoper.

2.6.1 Sälfångst och fiske

På många ställen i Österbotten var säljakt bakgrunden till att den fasta bosättningen utvecklades. Redan år 1335 nämns sälfett bland de varor som skulle levereras i tionden till prästerna i Österbotten. Säljakten var störst på 1500- och 1600-talen och bedrevs på vårvintern. Jakten utfördes i båtlag utan skjutvapen och fångsten delades i delar mellan dem som deltog i jakten.

Även fisket var viktigt för invånarna i området. Det finns skriftliga uppgifter om havsfisket utanför Karleby (dåtida Karleby socken) redan från 1500-talet (Anonym 1980). Då fiskades främst strömming med nät utanför bl.a. Renö (Anonym 10980). Faktum att häradsrätten år 1731 fastställde att var och en har rätt att "efter bästa förmåga" fiska för husbehov vid havsstranden berättar om hur viktigt fiskeriet var för hushållen (Mickwitz & Möller 1951). Enligt J. Chydenius fanns det fram till år 1754 särskilda "skärgårdsdrängar" som nästan helt och hållet levde på fiske. (Mickwitz & Möller 1951). Först på 1800-talet började de välbärgade i Karleby stad frångå fisket och överlåta det till stadens mindre bemedlade befolkning. (Möller 1970).

I början av 1900-talet fiskades strömming med nät och ryssjor utanför Trullögrundet och Lerbådan. På den tiden använde man också t.o.m. 170 ryssjor i mynningen av Perho å, av vilka de flesta var lax- och sikbragder av pau-net-typ (Tuomi-Nikula 1981). Perho å och de åtgärder som gjorts i ån har haft stor inverkan på fiskbeståndet i havet. Stockflottningen på 1930-talet, torrläggningarna och forsrensningarna på 1950-talet, läderbetningsavfallet från läderfabrikerna, kraftverksbyggandet och regleringsåtgärderna på 1980-talet har inverkat negativt på vattennaturen och fiskarnas lekområden och via detta på fiskbestånden och fiskeriet. (Tuomi-Nikula 1981, muntligt av yrkesfiskare). Den från 1960-talet tilltagande försurningen har även kraftigt begränsat reproduktionen för de fiskarter som leker i rinnande vatten.

2.6.2 Fornminnen

De fasta fornminnena i området har knappast alls inventerats, vilket betyder att det fortfarande kan finnas fornminnen som inte har hittats. I Museiverkets riksomfattande fornminnesregister finns för tillfället ett känt fornminne i Somerokangas och på Renögrundet två jungfrudanser som härstammar från historisk tid (se kartan i kapitel 2.7.5). Jungfrudansen är en labyrint av radade stenar, i vilken man från porten kan gå längs den slingrande stenraden till jungfrudansens mitt och sedan tillbaka (Niukkanen 2009). Jungfrudanserna finns oftast på berg (Niukkanen 2009). Jungfrudanserna i skärgården har sannolikt gjorts av fiskare och sjömän och kopplas samman med att trygga fiskefångsten och gott seglingsväder (Niukkanen 2009). Det är mycket svårt att tidsbestämma fornminnena i skärgården, eftersom de huvudsakligen ligger i berggrunden och det inte finns något egentligt tidsbestämmande kulturskikt. Åldersbestämningen grundar sig på strandförskjutningskronologi eller gammalt arkiv och kartmaterial.

I fornminnesregistret finns också uppgifter om tomtningar från historisk tid på Renö (5 st) och eventuella bottnar av kåtor (7 st). Tomtningen består av ett område röjt på ett naturligt stenigt ställe med en stenvall med raka eller rundande hörn runtomkring. Ofta är de gjorda nära en vertikal stenvägg (Niukkanen 2009). Boningarna på Renö är bottnar för tillfälliga boningar i sten som har byggts av fiskarna. Inför natten drog man t.ex. ett segel över boningen med hjälp av årorna (Museiverket 2010a, Skantsi 2010). I ändan av Renö finns också stenrösen som har använts för att torka strömmingsryssjorna. Museiverket har ännu inte åldersbestämt dessa fynd.

I området finns hittills inga kända fornminnen under vattenytan. Dylika fornminnen är vrak och vrakdelar som kan antas ha varit under vattnet mer än etthundra år. Även undervattenskonstruktioner som har gjorts av människan och som berättar om tidigare bosättning och historia i Finland, såsom t.ex. lämningar av gamla bryggor, är fornminnen under vattenytan.

2.6.3 Betydande kulturmiljöer

I området finns två betydande byggda kulturmiljöer av riksintresse: Renögrundets fiskesamhälle och ensfyren och ensfyrskötarbyggnaderna och de stenlagda stigarna på Trutklippan. Ensfyren på Trutklippan hör till samma helhet som fyr- och fyrsamhället på Tankar (Museiverket 2010b.) (se kartan i kapitel 2.7.5).

Betydande byggd miljö av riksintresse: Renögrundets fiskesamhälle

Renögrundet nämndes redan på 1550-talet som Kelviåbornas strömmingsfiskeplats. Den tiden fiskade sex båtlag vid grundet. Fisket var livligast i slutet av 1880-talet när 30 båtlag fiskade vid Renögrundet. Under autonomin bodde man på Renögrundet bara så länge som strömmingsfisket pågick, men senare blev fiskarnas tid på grundet längre. Ett båtlag, som bestod av tre personer, bodde i samma fiskestuga. Fiskestugan var byggd av stock och bestod av ett rum med eldstad och en farstu av bräder i gaveln. Den äldsta fiskestugan på Renögrundet är sannolikt byggd i början av 1900-talet (Museiverket 2010b).

För att förbättra fiskarnas säkerhet byggdes Renögrundets ledfyr på 1700-talet. Renögrundets fyr kallas för Lyysi. Fyren är en liten sexhörnig träbyggnad som har byggts på en låg stenfot. Den har pärttak och ett smalt fyrtorn med signalljus för fiskarnas behov. Tidigare tände man en eld i byggnaden, varvid man öppnade de stora väggluckorna på havssidan så att elden skulle synas. Vid behov tände man signalljuset i fyren för att leda fiskarna som var ut på öppet hav tillbaka till fiskebasen och för att man skulle kunna hitta nätplatserna. Vid sekelskiftet 1700-1800-talet byggdes ett bönehus på Renögrundet, som dock försvann i början av 1900-talet. Man höll inte gudstjänst på Renögrundet varje söndag, utan några gånger under fiskeperioden (Nyman 2009, Museiverket 2010b.).

Betydande byggd miljö av riksintresse: Ensfyren och ensfyrskötarbyggnaderna och de stenlagda stigarna på Trutklippan

Trutklippans ensfyr byggdes samtidigt som fyren på Tankar. Fyren blev färdig år 1890 och den var ursprungligen en ensfyr bestående av två ledfyrsbyggnader som hade karaktären av fyrar. Den var bemannad och fyrskötarna bodde bredvid sin arbetsplats (Museiverket 2010b).

2.7 Nuvarande användning

2. 7.1 Planer och skyddsbeslut som reglerar användningen

Följande planer reglerar markanvändningen i området:

Landskapsplanen för Mellersta Österbotten (24.10.2003, 29.11 2007)

Strandgeneralplanen för Öja och Rödsö-Möller (25.08.2008/19.1.2009)

Delgeneralplanen för Kelviå kust och skärgård (15.03 1999/14.12 1999)

Stranddetaljplanen för Kandelinskatan (13.8 1980)

Stranddetaljplanen för Vesikari (22.9 1999)

Stranddetaljplanen för Norreveln (23.4 1992 och 19.8 1993)

I landskapsplanens etapp I finns (24.10.2003) följande reserveringar: ett objekt som inrättas enligt strandskyddsprogrammet, ett objekt i nätverket Natura 2000, rekreationsobjekt på Renöns norra del, två småbåtsfarleder och båthamnen på Renögrundet. I planen konstateras att skyddsområdesreserveringarna täcker havsnaturens zoner på ett mångsidigt sätt, vilka är värdefulla objekt med avsikt på geologi, fågelbestånd och växtlighet.

I landskapsplanens etapp II (29.11.2007) har skärgårdsområdet betecknats som ett område som är värdefullt för landskapet eller regionen med tanke på kulturmiljön eller landskapsvården. Enligt planeringsbestämmelsen skall man vid planering och användning av områdena främja bevarandet av de värden som hänför sig till landskaps- och kulturarvet samt vårdbiotoper och andra naturvärden utan att riskera primärproduktionens verksamhets- och utvecklingsförutsättningar. Vid detaljerad planering skall områdets särdrag beaktas och vid behov planeringsbestämmelser och planeringsanvisningar utfärdas i syfte att trygga bevarandet av dem. Renögrundet har betecknats som ett område som är nationellt värdefullt med tanke på kulturmiljön. Enligt planeringsbestämmelsen bör man i planering och användning av områdena främja bevarandet av de värden som hänför sig till kulturarvet och landskapsvärdena.

Beteckningarna i de gällande generalplanerna och detaljplanerna har samlats i kartan i bilaga 2. En del av området är oplanerat. Det oplanerade området omfattar följande holmar: Norra och Södra Trutklippan, Trullögrundet och Lerbådan.

I området finns 7 naturskyddsområden på privat mark (karta 2:). Användningen av dessa områden regleras i de fastighetsspecifika fredningsbesluten.

2.7.2 Fiske och vården av fiskbestånden

I området finns fem delägarlag: Palo, Kälviä-Ullava, Korpilahti, Öja och Rödsö. Dessutom är fiskeföreningarna i Karleby och Ruotsalo verksamma i området. Två fiskeområden främjar fiskerihushållningen: Norra svenska fiskeområdet och fiskeområdet för Lochteåregionen. I området utanför Karleby har fiskeriet och fiskbestånden utretts i fiskerikontroller inom ramen för den obligatoriska samkontrollen (Wistbacka 2001, Alanne 2008). Fiskerikontrollerna omfattade inte f.d. Kelviå kommuns område. Inom ramen för denna plan samlades också uppgifter med en blankett som skickades till områdets delägarlag och föreningar.

Enligt uppgifter av yrkesfiskarna fiskar 13 yrkesfiskare (inkomsterna från fiskeriet överstiger 30 % av den totala inkomsten) i skärgårdsområdet år 2010-2011. I området fiskar utöver dessa fiskare 6 andra fiskare, vars inkomster är 15-30 % av den totala inkomsten. I området finns 58 personer som har fiske som bisyssla och vars inkomster av fiskeriet är mindre än 15 %. I hela området såldes sammanlagt minst 530 fisketillstånd för husbehovs- och fritidsfiske. (uppgifterna från fiskeföreningen i Karleby och Palo delägarlag saknas).

Fiskeplatser och fångstredskap

Det finns viktiga fiskeplatser i närheten av holmar och skär i hela området. I samband med dessa finns också fasta fiskeplatser.

Inom yrkesfisket använder man mest nät och ryssjor. Husbehovs- och fritidsfiskarna fiskar utöver med nät också med katse och bete.

På Trullöns norra udde finns en fiskehamn som används av ca 20 fiskare.

Uppgifter om fångster och förändringar av fiskbestånden

De viktigaste fångstarterna inom yrkesfisket är sik, strömming, lax och öring. Utöver dessa arter är även abborre, braxen, lake och gädda viktiga arter för husbehovsfisket. Fritidsfisket har ökat i området och man fiskar främst öring och gädda. I Perho å bedrivs ekonomiskt betydande fiske av nejonöga.

I svaren i enkäten som gjordes i samband med planen konstateras att det har skett uppenbara förändringar av fiskbestånden under de senaste tio åren. Bestånden av sik och annan värdefisk samt fångstmängderna har uppenbart minskat, medan mörtfisken har ökat kraftigt. Svaren överensstämmer med resultaten i fiskerikontrollerna och fiskeområdets statistik (Norra svenska fiskeområdet). Mellan åren 1995 och 2006 minskade yrkesfiskarnas sikfångst med mer än 600 kg/fiskare (Alanne 2008). I kontrollen konstateras också att yrkesfiskarnas fångstinsats per fångst har ökat. Antalet nät var år 2006 ca 750 nät/fiskare, medan det bara var knappt en tredjedel av detta i mitten av 1990-talet, dvs. 150 - 200 nät/fiskare. Antalet yrkesfiskare har också minskat.

I enkäten påpekar två delägarlag de negativa konsekvenserna av muddringarna på fiskbestånden. Farledsmuddringen åren 1993 - 2001 störde fiskbestånden. I fiskerikontrollerna har fritidsfiskarna kommenterat det grumliga vattnet och nedsmutsningen av näten i hela planeringsområdet. I fiskerikontrollerna åren 1990 - 1995 och 1995 – 2000 konstaterades redan att näten smutsas ner (Wistbacka 2001). I enkäten som utfördes i samband med skötsel- och användningsplanen har delägarlagen också påpekat att sälen har ökat i området.

Viktiga lekområden och fridlysta områden där fiske är förbjudet

Viktiga lekområden för sik och strömming finns i strandvattnen runt skär och grynnor, det vidsträckta sanddynsområdet Bankarna nordväst om Trullöns udde, området i mynningen av Perho å, Trullöfjärden och Möllerviken (Wistbacka 2001). Fiskelagen kan enligt behov med egna beslut också begränsa fiskeriet.

I mynningen av Perho å, i Trullöfjärden, finns en ca 500 meter bred och drygt 2 500 meter lång fiskled, vars gränser har utretts och utmärkts på karta genom en lantmäteriförrättning (bilaga 5). I detta område är det förbjudet att fiska med stående fiskeredskap, såsom nät och ryssjor. Dessutom är det förbjudet att använda storryssja inom tre kilometer från åmynningen, i praktiken i hela Trullöfjärden. Men det är tillåtet att fiska med lång lina och annat krokredskap som inte stör vandringen i farleden. Således är t.ex. trolling tillåtet. Begränsningarna av fiske i fiskvägen grundar sig på 1 kapitlet i vattenlagen (12 § och 13 §) samt på lagen om fiske (24 § och 25 §).

2.7.3 Jakt och viltvård

Området hör till två olika viltvårdsdistrikt: Områdena i f.d. Kelviå kommun hör till Pohjanmaan riistanhoitopiiri och den södra delen till Svenska Österbottens viltvårdsdistrikt. Under viltvårdsdistrikten finns två viltvårdsföreningar; Kälviä-Ullava och Karlebyregionen.

Medlemmarna i sex jaktföreningar jagar i området: Öja jaktklubb och naturvårdsförening, Kokkolan metsästysseura, Rödsö-Palo jaktklubb, Jokilaakson metsästysseura, Ruotsalon mesästysyhdistys ja Kälviän Itäveikot. Jaktföreningarna planerar och fattar beslut om jakten i de egna områdena. Av de ca 1 760 medlemmarna i jaktföreningarna har man uppskattat att 80-90 jägare aktivt jagar i planeringsområdet.

De privata markägarna i området har huvudsakligen arrenderat ut jakträtten till jaktföreningarna. Forststyrelsen som förvaltar statens mark har kommit överens följande om jakten: Jakträtten på fastigheterna på Renö har arrenderats till Kälviän Itäveikot. Förutom skogshönsfåglar omfattar avtalet jakt av hjortdjur och småvilt. Arrendeområdets areal är i sin helhet ca 138 hektar, även om en del av de införskaffade fastigheterna saknas i avtalet (fram till år 2009). Ett 13 hektar stort område i mynningen av Perho å har arrenderats till Rödsö-Palo jaktklubb för småviltsjakt. Enligt 7 § i jaktlagen (615/1993) får alla fast bosatta personer i Finland som avlagt viltvårdsavgiften, jaga på skär och holmar som ligger i allmänna vattenområden. Så även i planeringsområdet. Det handlar huvudsakligen om jakt på sjöfåglar.

Jaktens betydelse och uppföljning av viltbestånden

I samband med denna plan skickades en enkät till Finlands viltcentral, viltvårdsföreningarna och jaktföreningarna i syfte att utreda jaktens nuvarande betydelse i området. Jakten i skärgården är i dag främst en fritidsaktivitet och fångstmängden uppskattas vara liten. Jakten har också kulturarvsbetydelse.

På basis av svaren på enkäten kan man konstatera att jakt bedrivs åtminstone på alla större holmar. Viktiga jaktarter är sjöfåglar såsom gräsand, knipa, kricka och kanadagås. Övriga viktiga jaktarter är älg, hare och säl. Sälfångsten är obetydlig och bedrivs främst från skär, eftersom jakt från isen vanligen inte lyckas. Små rovdjur såsom mink och mårdhund finns på de flesta holmarna i området och arterna jagas såsom skadedjur.

På holmarna har åtminstone Rödsö-Palo jaktklubb, Ruotsalon metsästysyhdistys och Kälviän itäveikot fridlyst hönsfåglarna såsom tjäder, orre och ripa.

Viltbeståndens storlek följs inte upp. Det finns ingen noggrannare separat statistik om fångstmängderna, men de har uppskattats vara obetydliga. I fråga om huruvida viltbestånden har förändrats på ett betydande sätt under de senaste tio åren, har det konstaterats att gässen har ökat och andfåglarna eventuellt minskat. Ripan har försvunnit från flera holmar, eventuellt som en följd av att lämpliga livsmiljöer har växt igen. Jägarna anser också att säl och små rovdjur har ökat.

2.7.4 Användning av trädbeståndet

I de gällande generalplanerna har områdets skogsbeklädda holmar och delar av fastlandet reserverats som naturskyddsområden. Områdets skogar används inte för skogsbruk, förutom de vårdade skogarna på Norreveln och Haraldsholmen i områdets östra del. Även på Renös södra del finns skogar som har vårdats genom avverkning.

Skogarna på områdets största ö, Renö, brann på 1940-talet och det nuvarande trädbeståndet består av ca 60-årig talldominerad blandskog. Enligt strandgeneralplanen för f.d. Kelviå kommun har största delen av Renö reserverats för naturskyddsändamål. Största delen av holmen ägs av staten och en liten del är fredade privata skyddsområden.

Det har utarbetats en skötselplan för det traditionella landskapet på Renögrundet (Tikkanen 2010) och f.d. skogsbeten har röjts till hagmarker. Även på de andra skogsbeklädda holmarna i området finns det spår av betesgång och vedhuggning.

2.7.5 Rekreationsanvändning och turism

På grund av närheten till staden har området naturlig betydelse för rekreationsanvändningen. Havsområdet används allmänt för båtliv och man färdas med båt genom området till sommarstugorna och de närliggande skärgårdsområdena. Även ruttrafik med båt förekommer i skärgården. Båtfarlederna är ställvis bristfälligt märkta. På vintern går skidspår genom området och man kan också färdas med snöskoter i området (bilaga 5.).

Även fritidsfisket och jakten har betydande rekreationsvärde, dessa användningsformer beskrivs noggrannare i kapitel 2.7.1 och 2.7.2.

På sommaren bedriver Kokkolan merisaukot sportdykning varje vecka. Dykningar på grunt vatten utförs exempelvis i närheten av Trullön och i mynningen av Perho å, men även ut på öppet hav.

Områdets egentliga utflyktsobjekt finns i första hand på följande holmar: Repskäret, Södra Trutklippan, Renögrundet och Renös norra ända (kartbilderna 5.1 och 5.2). På dessa holmar finns konstruktioner som betjänar besökare. På Repskäret upprätthåller föreningen Håll Skärgården Ren ett utedass och Karleby stad har byggt en eldplats. På Renögrundet finns ett vindskydd och en eldplats som skifteslaget har byggt. På Renö har Karleby stad en stuga, bastu och lägereldsplats för allmänt bruk. På den västra sidan av Södra Trutklippan har Kokkolan kalastajainseura en stuga och i öns norra del finns Sjöfartsverkets stuga, som kan hyras för privat bruk via Karleby tursim.

Även Trullögrundet och det lilla sanddynsområdet i mynningen av Perho å används som rekreationsobjekt. På dessa platser finns dock ingen serviceutrustning.

Turismen har hittills inte utvecklats i området. Ett viktigt turistobjekt är Tankar som ligger utanför detta planeringsområde.

2.7.6 Fritidsboende

Det finns glest med fritidsbosättning i nästan hela området, men största delen ligger i områdets östra del, i området av f.d. Kelviå kommuns område (se bilaga 2. Planbeteckningar). En del av stugorna är gamla fiskestugor. Det finns inalles ca 65 fritidshus/fiskestugor i området.

2.7.7 Landskapsvård

På Renögrundet upprätthålls det traditionella landskapet med hjälp av röjningar av trädbeståndet och buskarna samt betesgång. Skötselplanen gjordes för perioden 2004-2009 och den förnyas år 2010. Syftet med skötseln är att återställa den traditionella betesnäringen och landskapet, de hotade naturtyperna och öka fågelbeståndets värde på Kertorna (Tikkanen 2010).

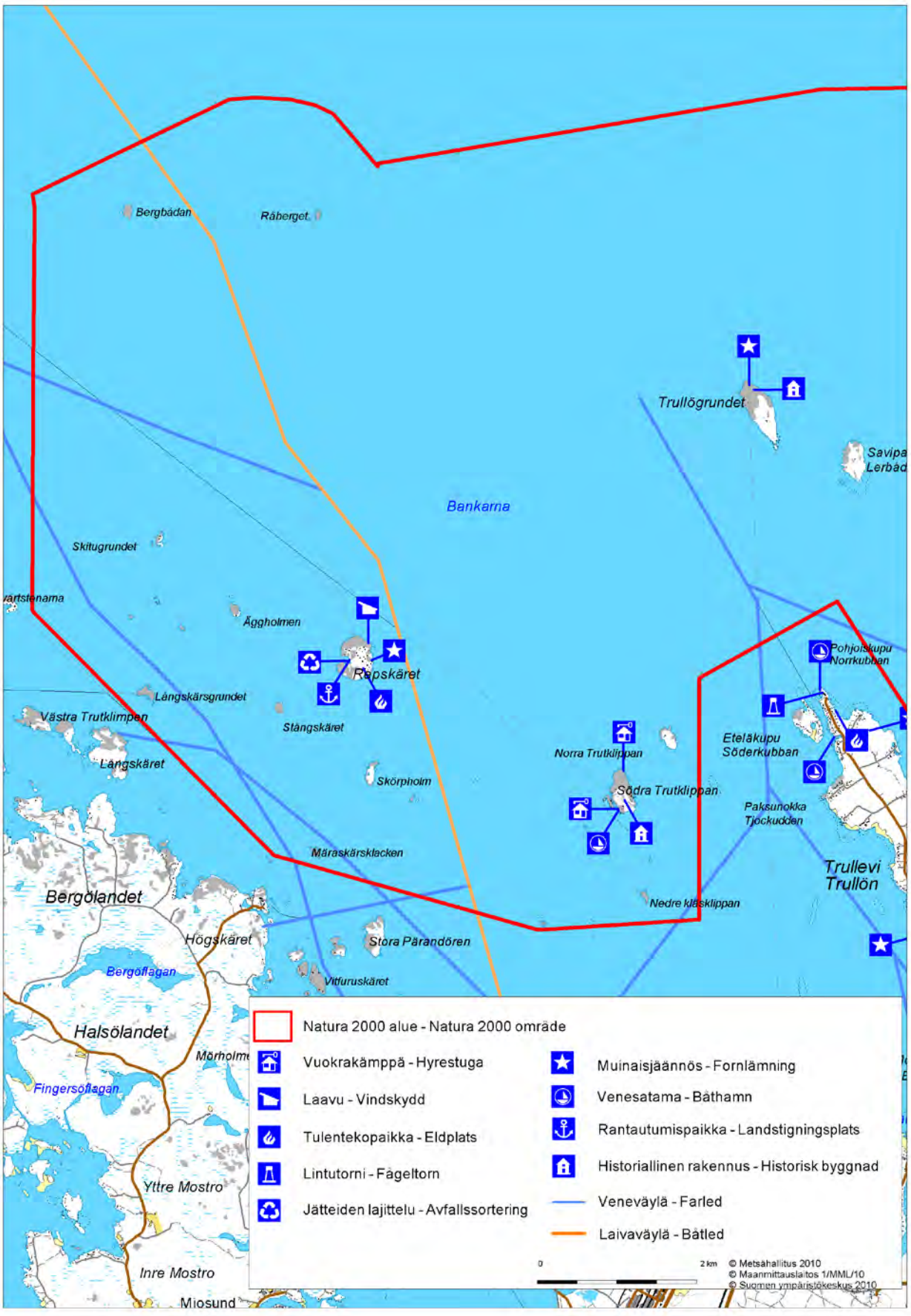

Kartbild 5.1 Områdets rekreationsobjekt, båtleder och kulturhistoriska objekt.

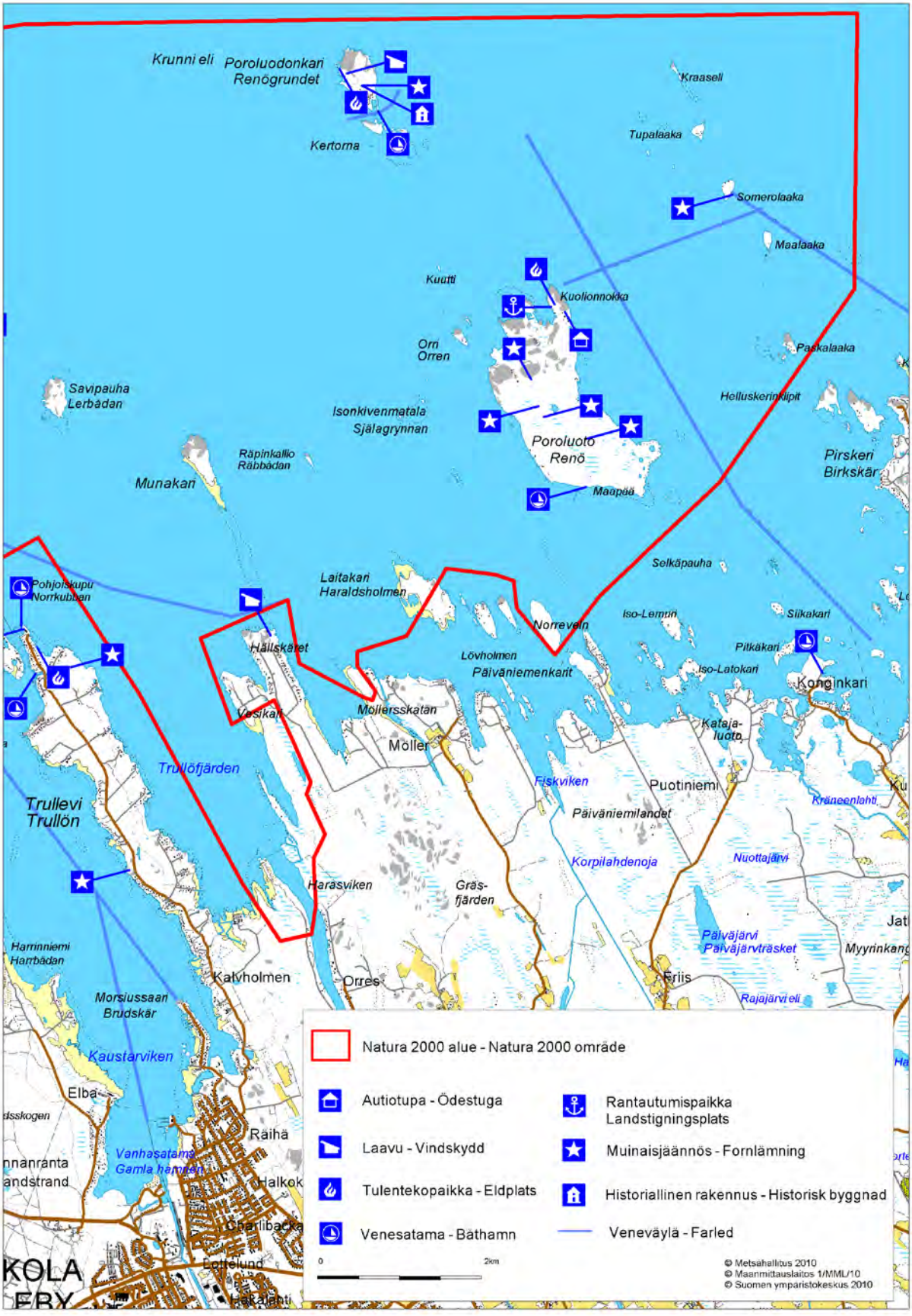

Kartbild 5.2. Områdets rekreationsobjekt, båtleder och kulturhistoriska objekt.

2.7.8 Försvarsmaktens riskområde

Försvarsmakten använder en del av området som riskområde under riksomfattande luftvärnsövningar (bilaga 3: karta över riskområdet). Riskområdet betyder att det är förbjudet att röra sig och vistas i området under pågående skjutningar. I luftvärnsövningarna deltar trupper från alla truppförband som ger luftvärnsutbildning samt från flygvapnet och marinen. I övningen deltar maximalt ca 1500 personer. Försvarsmakten har avtal om användning av riskområdet med markägarna, dvs. delägarlaget/fiskelaget och skifteslaget i Kelviå/Ullava. Luftvärnsövningarna infaller i maj och november. Riskområdet som sträcker sig till planeringsområdet används sammanlagt 10 dagar per år. Övningstidpunkterna och vistelseförbudet meddelas direkt till dem som använder området. Riskområdet övervakas från en utkikspunkt samt med helikopter och marinens fartyg.

2.8 Hotanalys

Rekreationsanvändning/störning orsakad av människan

Holmarna och de klippiga skären i området används som rekreationsobjekt. Vistelse på de viktiga fågelskären under fåglarnas häckningstid kan bidra till att häckningen misslyckas. Även körning med båt och trolling i närheten av häckningskär kan splittra sjöfågelkullarna och hota vissa arters framgång.

På en del av holmarna i området har måsbon förstörts flera år. Utöver förekomsten av måsfåglar innebär detta risker även för sjöfåglarna som drar nytta av det skydd som måskolonierna erbjuder.

På de nuvarande utflyktsplatserna i området har det byggts lägereldsplatser. Om det inte finns ved på platsen, bryter folk av kvistar och bär hela träd från den omgivande skogsnaturen.

På utflyktsplatserna finns inte tillräckligt med infotavlor och besökarna känner nödvändigtvis inte till områdets naturvärden och de platser som är känsliga för störningar och slitage.

Fiske

Sikbestånden i havsområdet har redan länge decimerats och de är beroende av regelbundna utplanteringar. Många aspekter inverkar på att fiskbestånden decimeras och lekområdena försämras.

Kylvatten- och avloppsvattenutsläppen från industrin och energiproduktionen påverkar livskraften hos fiskbestånden längs kusten och artbeståndets mångfald. Även diffusbelastningen som åarna och älvarna för med sig, kommunala avloppsvatten och ökad surhet samt vandringshinder, gör att lekområdena försämras.

Sik- och öringsbestånden hotas också av överfiske på grund av att det används för mycket nät och nät med för små nätmaskor. Fiske av icke utväxt vandringssik försämrar möjligheterna för sikbeståndet att återhämta sig. Även fiske i viktiga lekområden och i närheten av dem försämrar möjligheterna för andra fiskar att klara sig och påverkar utvecklingen av fiskbeståndet negativt.

Jakt

Jakten följs upp som en större helhet och det finns ingen områdesspecifik uppföljning. Det finns inga noggranna uppgifter om fångstmängderna i området och viltbeståndet följs inte heller upp med räkningar. Det finns heller inga noggrannare uppgifter om jaktens inverkan på områdets artbestånd eller rastande fåglar under flyttningstiden.

Fridlysta silltrutar dör under jaktsäsongen när gråtruten jagas.

Förekomst av främmande arter

Mink och mårdhund som inte hör till den ursprungliga naturen i Finland, har spritt sig även till skärgården och riskerar förekomsten av skärgårdsfåglar som häckar på marken.

Marktäkt

Eventuell sandtäkt under vattenytan skulle riskera sanddynerna i området.

Försvarsmaktens riskområde

Försvarsmaktens riskområde för luftvärnsskjutningar sträcker sig till planeringsområdet. Luftvärnsövningarna och skjutningarna infaller i slutet av maj och november. Övningarna orsakar betydande buller och det är förbjudet att röra sig och vistas i riskområdet under pågående skjutningar. Bullret kan påverka fåglarnas häckning, som är i sitt inledande skede vid tiden för skjutningsövningarna i maj. Vistelseförbudet påverkar fiskeriet, eftersom det begränsar vistelsen i området både på våren och på hösten när skjutningsövningarna pågår.

Markanvändning utanför planeringsområdet

Karleby hamn ligger i omedelbar närhet av planeringsområdet. Hamnen är den största längs den österbottniska kusten och i samband med den finns ett stort industriområde. Till hamnen transporteras utöver trävirke, metall och styckegods även miljöfarliga kemikalier såsom olja, syror och alkalier. Fartygsleden går genom ett Naturaområde och vid en eventuell olycka kan konsekvenserna för områdets natur vara mycket förödande.

Den 13 meter djupa farleden som leder in till hamnen fördjupades senast år 2000. Muddringen som utfördes som en följd av det återkommande fördjupningsbehovet inverkar i första hand på naturen under vattenytan. Eventuella muddringar ger upphov till skadeämnen och att bottensediment som eventuellt innehåller näringsämnen sprids i vattnet. I omedelbar närhet av fartygsleden finns ett omfattande område med sanddyner, som har betydelse bl.a. som lekområde för fisk. Hittills har inga noggrannare inventeringar gjorts om naturen under vattenytan i området.

Konsekvenserna av kylvattnet och avloppsvattnet som leds ut i havet från industriområdet följas upp inom ramen för samkontrollen. En bullerutredning görs också för hela industriområdet.

Eventuella framtida vindkraftsparker utanför området kan innebära risker för fåglarna som häckar i området eller flyttar genom området.

Bild 6. Farlededen till Karleby hamn går genom planeringsområdet.

II SKÖTSEL OCH ANVÄNDNING

3 Skötsel- och användningsmål

3.1 Allmänna mål

Det viktigaste målet med avsikt på områdets skydd, skötsel och användning är att bevara naturvärdena och främja den naturliga mångfalden i enlighet med målen för nätverket Natura 2000 och strandskyddsprogrammet. Utöver detta tar man hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella krav samt regionala och lokala särdrag. Således kan man med planering av områdets skötsel och användning styra rekreationsanvändningen samt främja skyddet av kulturvärden, undervisning och forskning eller lokala näringar, om de inte strider mot naturskyddsmålen. Med markanvändningsplanering syftar man till att förena användningen av området med naturskyddets mål.

3.2 Natura-nätverkets mål

Målet med Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000 är att skydda värdefulla habitat, eller naturtyper samt växt- och djurarter enligt habitatdirektivet och/eller fågeldirektivet. Direktiven har också verkställts i Finlands naturvårdslag. Karleby skärgård har införlivats i nätverket på basis av både habitatdirektivet och fågeldirektivet.

De viktigaste naturvärdena i Karleby skärgård är naturtyperna och arterna i skärgård vid landhöjningskust. Syftet med nätverket Natura 2000 är att bevara eller återställa dessa naturtypers och arters gynnsamma skyddsnivå. Skyddsnivån för en naturtyp är gynnsam då dess naturliga utbredningsområde och totala areal räcker till för att på sikt trygga att naturtypen och ekosystemets struktur och funktion bibehålls samt då skyddsnivån för de arter som är karakteristiska för naturtypen är gynnsam. Skyddsnivån för en art är gynnsam då arten på sikt kan bibehålla sin livskraft i sin naturliga omgivning. (Naturvårdslagen 1096/96).

3.3 Skyddsprogrammens mål

Områdets östra del hör till det riksomfattande strandskyddsprogrammet. Enligt statsrådets principbeslut (1991) är syftet med strandskyddsprogrammet att bevara områdena som hör till programmet i naturtillstånd och obebyggda. Rekreation i naturen, friluftsliv, bär- och svampplockning, fiske och jakt som grundar sig på allemansrätten är möjliga, om det inte strider mot artbeståndets särskilda skyddsbehov.

3.4 Skydd av hotade arter

Enligt naturvårdslagen kan det stadgas att en art är utrotningshotad om dess naturliga utbredning i Finland är hotad. För de hotade arter som förekommer i området försöker man trygga en gynnsam skyddsnivå och vid behov utarbeta skyddsprogram för dem.

4 Indelning av markanvändningsområden

Planeringsområdet delas in i markanvändningsområden i syfte att styra områdets användning i enlighet med målstatus (kartbilderna 6.1 och 6.2). Med hjälp av områdesindelningen försöker man förena användningen av området med dess naturvärden. Indelningen klarlägger naturskyddets mål och den övriga användningen av området. Markanvändningsområdena har fått namn enligt deras huvudsakliga mål och inuti området kan det finnas mindre avvikande objekt. Skötsel- och användningsplanen är riktgivande och områdesindelningen har mera karaktären av en rekommendation. Eventuella begränsningar av markanvändningen träder i kraft först i och med beslut om fredning av privat mark eller bestämmelser om inrättande av skyddsområde på statlig mark.

4.1 Områden med speciella skyddsvärden

Områden med speciella skyddsvärden är naturskyddsmässigt värdefulla områden som är särskilt känsliga för störning. I Karleby skärgård består dessa områden av skärgårdsfåglarnas häckningsområden och viktiga områden med avsikt på vattennaturen.

Bild 7. Karleby skärgård är ett av de viktigaste häckningsområdena för silltrut i Finland. Även skräntärnan häckar här. I indelningen av markanvändningsområden har viktiga fågelområden indelats i två klasser.

4.1.1 Viktiga fågelområden

Fågelbeståndet i planeringsområdet har följts upp under en lång tid och viktiga fågelområden kartlades senast år 2008 (Hannila & Hongell 2008, bilaga 6). Störning av fåglarna under häckningstiden kan försämra förökningen och inverka negativt på artens fortlevnad i området. I fråga om individer som hör till de fridlysta djurarterna är det enligt naturvårdslagens 39 § förbjudet att avsiktligt störa dem, i synnerhet under förökningstiden, på viktiga rastplatser under flyttningen eller på platser som annars är viktiga under deras livscykel.

I områden med särskilda naturvärden försöker man styra vistelse i första hand med information och handledning. På basis av fågelkartläggningen kan viktiga fågelområden delas in i två klasser (kartbild 6.1, 6.2):

Klass 1 I områden som hör till klass I bör begränsning av vistelse även fastställas i beslut med rättsverkan, beslut om fredning av privat mark och bestämmelserna om inrättande av naturskyddsområden på statlig mark. På häckningsskär i denna klass bör landstigning vara förbjuden 1.4 – 10.8.Till klass I hör huvudsakligen klippiga eller steniga skär och många små holmar.

Klass 2 Områden där begränsning av vistelse har karaktären av en rekommendation. I dessa områden kan vistelse under häckningstiden vara störande. Områden i klass II omfattar delar av holmar, strandklippor eller strandängar, medan helt och hållet klippiga eller steniga skär och små holmar hör till klass I för områden med särskilda naturvärden.

4.1.2 Områden viktiga för vattennaturen

Dessa områden består av det omfattande sanddynsområdet Bankarna på den norra sidan av Trullön och området i Trullöfjärden i mynningen av Perho å.

4.2 Områden för rekreation och naturturism

Rekreationsanvändningstrycket i planeringsområdet försöker man på en planerat och målinriktat sätt styra till attraktiva områden som tål användning och som passar för friluftsliv. I Karleby skärgård upprätthålls och utvecklas i första hand rekreationsobjekt som redan är i bruk, såsom Repskäret, Södra Trutklippan, Renös norra ända och Renögrundet. (se också kartorna 5.1 och 5.2).

4.3 Kulturområden

Målet är att bevara naturtyper och bebyggd miljö som grundar sig på traditionell användning (såsom bete och slåtter) eller att återställa vårdbiotoper och traditionella landskap samt naturtyper som är naturliga för dem. En stor del av Renögrundet och Trullögrundet är kulturområden.

4.4 Randområden

Till randområdena undviker man att aktivt styra besökare och här byggs heller ingen ny serviceutrustning. Målet är att områdena ska kvarstå i naturtillstånd. Randområdena kan användas för naturnäringarnas behov och vistelse är tillåten i enlighet med allemansrätten. Alla vattenområden, som inte är märkta med raster på kartan, är randområden. Randområdet kan omfatta andra mindre objekt såsom skötselobjekt i vårdbiotoper eller en stig som leder till ett rekreationsområde.

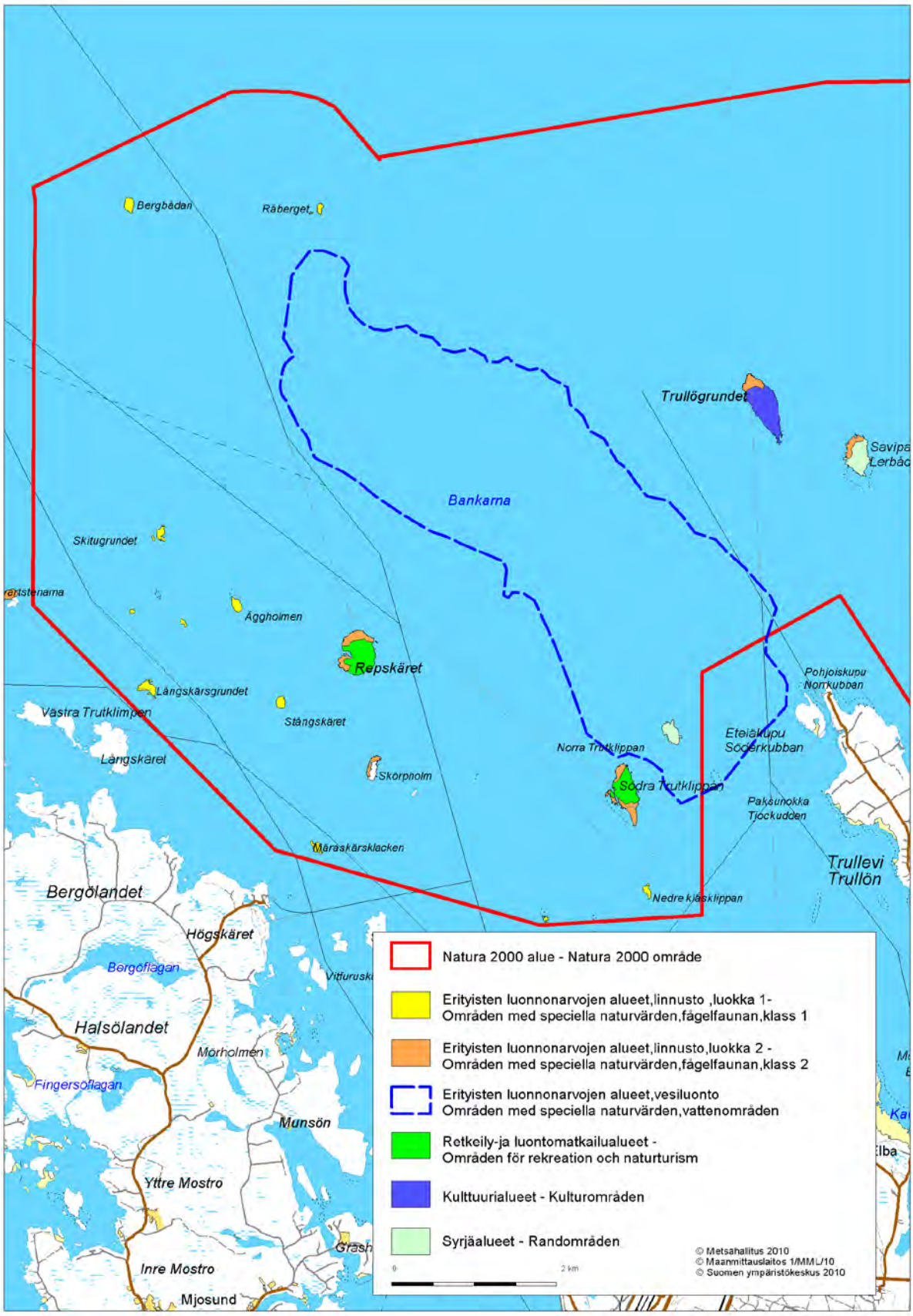

Kartbild 6.1 Indelning i markanvändningsområden, västra delen. Även vattenområden som hör till planeringsområdet, som inte är märkta med raster på kartan, är randområden.

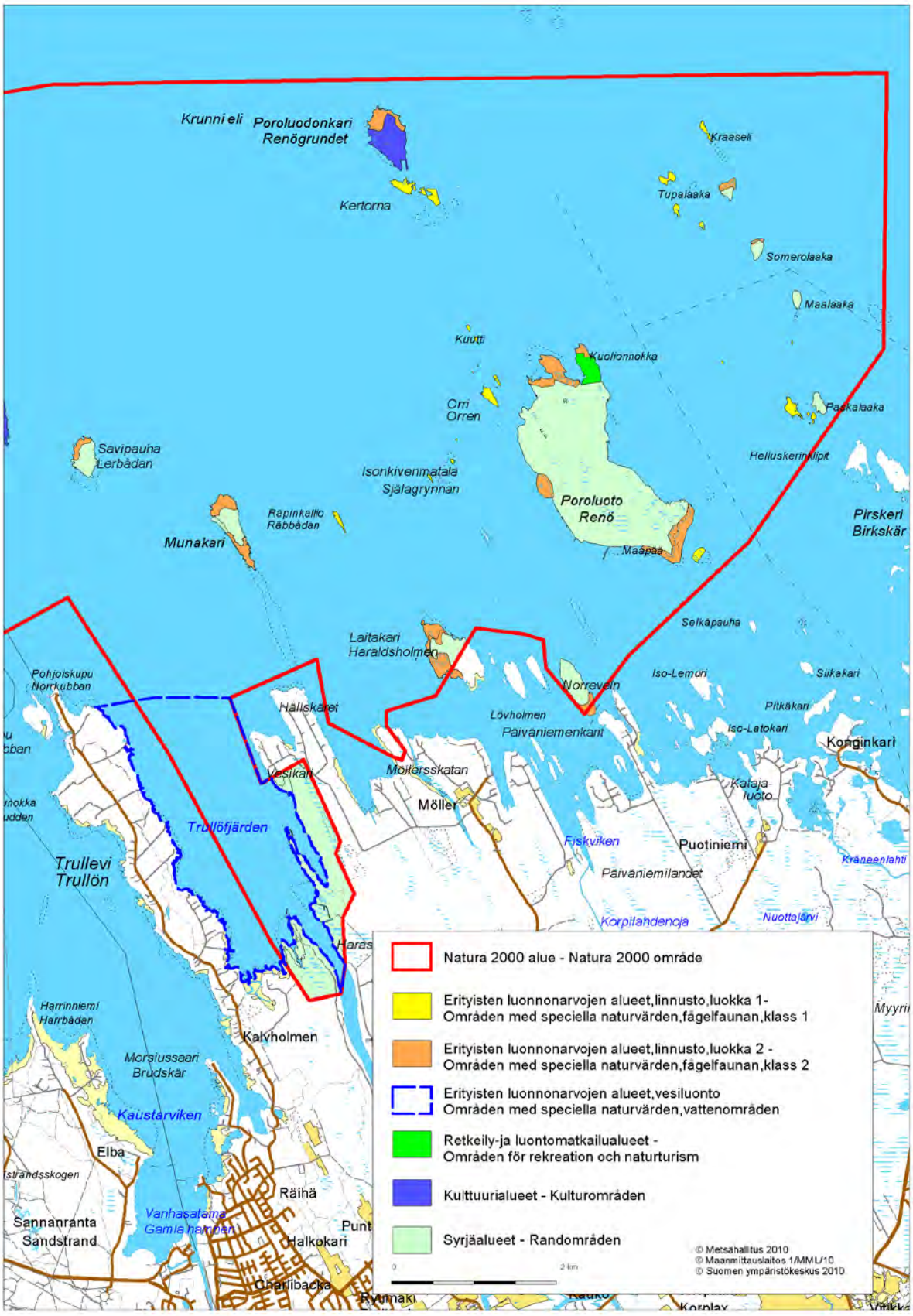

Kartbild 6.2 Indelning i markanvändningsområden, östra delen. Även vattenområden som hör till planeringsområdet, som inte är märkta med raster på kartan, är randområden.

5 Skydd och vård av naturen

5.1 Nuläge

Planeringsområdets naturvärden består av naturtyperna vid landhöjningskust och de arter som är beroende av dem. I området har gränser dragits upp för 17 naturtyper, av vilka de flesta är i naturtillstånd eller i ett tillstånd som liknar det naturliga.

Mindre holmar och skär erbjuder en gynnsam livsmiljö för skärgårdsfåglarna. I området häckar både hotade fåglar och fågelarter enligt bilaga I i fågeldirektivet. Området är ett viktigt förekomstområde för den hotade silltruten och den hänsynskrävande skräntärnan. I det nuvarande tillståndet hotas skärgårdsfåglarna av bl.a. båtlivet och störning av rekreation samt ökat antal små rovdjur.

På många holmar är primärsuccessionsskogen i ett tillstånd som liknar det naturliga och man kan tydligt se naturtypens olika utvecklingsskeden. På en del av skogsfigurerna har dock bl.a. veduttag inverkat på förekomsten av murket trä och naturtypens representativitet.

En del av området har använts för traditionell betesgång, som på ett gynnsamt sätt har inverkat på förekomsten av öppna naturtyper såsom havsstrandängar och öppna hedar. De öppna traditionella landskapen hotas utöver av att den traditionella betesgången och skötseln upphör även av att vattnen övergöds. Igenväxning av öppna naturtyper inverkar negativt på de växt- och djurarter som förekommer i dem. På Renögrundet och Kertorna har strandängarna, hedarna och hagmarkerna skötts redan i flera år i enlighet med skötselplanen som har utarbetats för holmarna (Tikkanen 2010).

I en del av området, på Renö, Haraldsholmen och Norreveln, är en betydande del av skogsfigurerna odlade och skogarna är likåldriga med ensidig struktur.

Naturtyperna under vattenytan har inte inventerats och man känner dåligt till havsnaturens tillstånd. I området förekommer naturtyper under vattenytan, såsom Bankarnas omfattande område är viktiga lekområden för fisk.

5.2 Mål

Det primära målet för skydd och vård av naturen är att trygga bevarandet av naturvärdena, naturtyperna och arterna (se också kap. 3 Skötsel- och användningsmål). Avsikten är att försöka bevara största delen av planeringsområdets areal i så naturligt tillstånd som möjligt. Utöver skyddet av den ursprungliga naturen värnar man om livsmiljöerna med mångsidigt artbestånd, som har uppkommit som en följd av traditionell markanvändning, dvs. vårdbiotoper. Syftet är också att försöka återställa i naturtillstånd de områden som människan har förändrat.

De preciserade målen för området är att:

bevara beståndet av skärgårdsfåglar, som förutsätter att fåglarnas livsmiljöer, den yttre skärgårdens

skär och holmar bevaras i naturtillstånd och i ostört skick.

låta primärsuccessionsskogarna utvecklas naturenligt samt förbättra deras representativitet.

skydda och bevara naturtyperna under vattenytan.

bevara och sköta de värdefullaste vårdbiotoperna, strandängarna, hedarna och hagmarkerna.

5.3 Åtgärder

Indelning i markanvändningsområden (se kap. 4) är den primära åtgärden för att bevara naturtillståndet. Med hjälp av områdesindelningen försöker man styra användningen till mera hållbarare områden. I syfte att uppnå målen föreslås utöver skydd och vård dessutom följande åtgärder. Forststyrelsen och närings-, trafik- och miljöcentralen ansvarar för att genomföra skydds- och skötselåtgärderna i samarbete med markägarna.

5.3.1 Bevarande av naturtypernas naturtillstånd

Att bevara naturtypernas naturtillstånd betyder att man knappast alls ingriper i naturens eget utvecklingsförlopp. Målet gäller huvudsakligen alla naturtyper som förekommer i området förutom naturtyperna i vårdbiotoperna (se kap.5.3.3). Naturtyperna och deras förekomst i området beskrivs i kap. 2.4.

För att trygga den naturliga utvecklingen i primärsuccessionsskogarna och för att förbättra deras representativitet bör skogsavverkningar förbjudas i hela området. Eventuellt veduttag styrs till ett noggrant avgränsat område och den tillåtna mängden slås fast.

Naturtyperna under vattenytan, såsom det kända sanddynsområdet Bankarna och fladorna i området samt målet att bevara deras naturtillstånd, beaktas i användningen av området samt vid verkställandet av projekt och tillstånd som berör området. Inventeringen av naturtyperna under vattenytan bör påskyndas.

5.3.2 Skydd och vård av artbeståndet

Åtgärderna för att skydda och vårda artbeståndet gäller i första hand områdets fågelbestånd. Bevarandet av fågelarterna i området fordrar skydd av förökning- och rastplatser i enlighet med 39 § i naturvårdslagen (se kap. 4). Man försöker påverka människorna som använder området och deras attityder och beteende med hjälp av information och rådgivning. På de viktigaste och störningskänsligaste fågelhäckningsområdena begränsas eller ges rekommendationer för vistelse i enlighet med förslaget i kap. 4 och på holmarna som nämns på kartorna 6.1 och 6.2

Utöver mänsklig störning hotas fågelbeståndet också i allt större grad av små rovdjur såsom mink och mårdhund. För att trygga fåglarnas och i synnerhet hotade fåglars förökning bör jakten på små rovdjur utökas.

Fågelarterna hotas också av att öppna miljöer växer igen. Genom att sköta vårdbiotoperna främjas också skyddet av fågelarterna i öppna miljöer såsom strandängar och hedar. Byggande av konstgjorda bon för stora rovfåglar bör tillåtas om det finns behov av det.

Tillståndet på strandängen i den södra ändan av Munakari följs upp och vid behov utförs skötselåtgärder. Hedområdena på den norra ändan vårdas i syfte att bevara fågelbeståndet.

Inom ramen för skydd och vård av artbeståndet utarbetas vid behov skötselplaner för hotade arter. Skötselplaner är aktuella framförallt för fågelbeståndet.

5.3.3 Naturvård

Naturvårdsåtgärderna riktas i första hand till vårdbiotoperna, havsstrandängarna, hedarna och hagmarkerna som upprätthålls av traditionell markanvändning. Även de objekt som är värdefulla med avsikt på fågelbeståndet vårdas. Skötselåtgärderna på vårdbiotoperna innebär röjning av buskar och träd, slåtter och betesgång. Målet är att bevara den lågvuxna och ljuskrävande växtligheten. För att genomföra skötseln utarbetas en detaljerad åtgärdsplan för de värdefulla strandängarna och hedarna. Naturvårdsåtgärder i syfte att bevara naturtyperna föreslås i första hand för följande objekt (kartbild 7). Den uppskattade arealen för objekten uppges inom parentes.

Hedar:
Trullögrundet (8,4 ha)

Havsstrandängar:
Perho ås mynning (7 ha)
Haraldsholmen (6,2 ha)
Norreveln (3 ha)
Kertorna (1,5 ha)
Renögrundet (28 ha)
Munakaris södra ända (4,0 ha)

Hagmarker/Skogsbeten:
Trullögrundet (3,7 ha)

Objekt med värdefullt fågelbestånd:
Munakaris norra ända (mindre ytor på ett 3 ha stort område)

Naturvård eller återställande åtgärder kan enligt uppskattning från fall till fall planeras och genomföras i områden som har ändrats av mänsklig verksamhet, såsom på odlade skogsfigurer. På dessa ensidiga skogsfigurer kan skogarnas förändring till naturtillstånd främjas i första hand genom att öka andelen död ved.

Åtgärdsansvariga:

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten och Forststyrelsen.

Bild 8. Havsstrandängarna är öppna ängar med lågvuxen och zonerad vegetation. Strandängen vid Perho å håller på att växa igen med vass, varför en åtgärdsplan föreslås förområdet. Slåtterblomma (Parnassia palustris) är en typart för de lågvuxna strandängarna.

5.4 Uppföljning

Natura 2000–naturtyperna och -arterna följs upp i enlighet med anvisningar av miljöministeriet. I fråga om naturtyperna granskas i synnerhet arealen och representativiteten. Inventeringen av naturtyper under vattenytan bör genomföras så snabbt som möjligt.

Uppföljningen av fågelbeståndet fortsätter och utförs med 3-5 års mellanrum. Eftersom området är ett av de viktigaste häckningsområdena för silltrut och skräntärna, utförs vid behov separata, noggrannare uppföljningar av dessa arter.

Vårdbiotoperna följs upp i enlighet med programmet för uppföljning av vårdbiotoper (Raatikainen 2009).

Skydds/vårdobjekt	Skyddsmål	Åtgärder
Successionsskogar vid landhöjningskust	Naturlig utveckling och förbättring av representativiteten	Skogsavverkningar förbjuds och anvisningar för veduttag utfärdas
Naturtyper under vattenytan	Bevarande av naturtillståndet	Naturtyper under vattenytan inventeras.
	Upprätthållande och återskapande av tidigare fiskeproduktionsområden	Särskild uppmärksamhet på områdets användning och tillstånden som beviljas för området.
Skärgårdsfågelfaunan	Bevarande av fågelarterna och -bestånden, bevarande av skären och holmarna i den yttre skärgården i naturtillstånd och ostört skick	Rekreationsanvändningen styrs med hjälp av information
		Begränsningar för vistelse utfärdas
		Planenlig jakt på små rovdjur och skadedjur utökas
		Skötsel av havsstrandängar och hedar
Hotade arter	Skydd och bevarande av arternas gynnsamma skyddsnivå	Skötselplaner utarbetas och genomförs enligt behov
Havsstrandängar	Bevarande av värdefulla traditionella objekt med hjälp av skötselåtgärder	Skötselplaner utarbetas och genomförs
Torra hedar	Bevarande av värdefulla traditionella objekt med hjälp av skötselåtgärder	Skötselplaner utarbetas och genomförs
Hagmarker/skogsbeten	Bevarande av värdefulla traditionella objekt med hjälp av skötselåtgärder	Skötselplaner utarbetas och genomförs
Odlade skogar	Främjande av naturtillståndet	Eventuella återställande åtgärder såsom ökning av mängden död ved

Tabell 5. Sammandrag av målen och åtgärderna för skydd av områdets naturskyddsobjekt.

6 Skydd av kulturvärdena

6.1 Nuläge

6.1.1 Fornminnen

I området har knappast alls några inventeringar av fasta fornminnen gjorts och överhuvudtaget inga inventeringar under vattenytan, varför det fortfarande kan finnas fasta fornminnen både på land och under vattenytan. Man känner dåligt till områdets fornminnen och deras nuvarande tillstånd.

6.1.2 Renögrundets fiskesamhälle

I dag består det historiska byggnadsbeståndet på Renögrundet av fiskehamnen på den södra stranden, den lilla fiskebyn, landets äldsta fiskeledfyr från 1700-talet på öns norra del samt ett gammalt stenröse.

Största delen av byggnaderna på Renögrundet är gamla fiskestugor. Bosättningen har varit koncentrerad i närheten av den naturliga hamnen. Renögrundets äldsta fiskestugor har legat på öns östra sida, där man ännu kan se spår av byggnaderna. På 1700-1800-talet flyttades byggandet som en följd av landhöjningen från öns östra del till den västra stranden (Museiverket 2010b).

I sin helhet är platsen i gott skick förutom vissa små spår av bebyggelsen (Pohjoinen 2010). Trafikverkets fiskeledfyr på Renögrundet, som är byggd av en stålmast med fyrljus, är i gott skick och granskas varje år (Asunmaa 2010). En plan för skötsel av vårdbiotopen har gjorts för området.

6.1.3 Fyr- och lotssamhället på Trutklippan

Fyren på Tankar och ensfyren på Trutklippan är de viktigaste sjömärkena i den historiska stadsfarleden i Karleby. I dag har den lägre av de två fyrbyggnaderna på Trutklippan fortfarande sin historiska skepnad, men den högre fyren har ersatts med en linjetavla i betong. På Trutklippan har den sällsynta gruppen av fyrskötarbyggnader bevarats såsom även de stenlagda stigarna och fotstegen som hackats i berget. (Nyman 2009, Museiverket 2010b).

Ensfyren på Trutklippan som ägs av Trafikverket är i gott skick och den granskas varje år (Asunmaa 2010). Byggnaderna på objektet är i gott grundskick (Pohjoinen 2010).

6.1.4 Båken på Trullögrundet

Båken som byggdes år 1740 på Trullögrundet ägs av Trafikverket och den är i dåligt skick (Asunmaa 2010). Trafikverket har planerat en renovering av båken, varvid betongkonstruktionerna och fönstren renoveras och den yttre sidan rappas och målas. Tidpunkten för projektet beror på finansieringen. (Asunmaa 2010).

6.2 Mål

Alla fornminnen i området bevaras. Enligt fornminneslagen är alla fornminnen fridlysta som minnen av tidigare bebyggelse och historia i Finland. Enligt lagen övervakar Museiverket skyddet och de undersökningar som görs om fornminnen. Museiverket gör upp en skötselplan för fornminnena. För vården av fornminnen fordras tillstånd. Museiverket kan på ansökan bevilja tillstånd för skötsel till exempelvis markägare, en lokal förening eller museum.

Kulturhistoriskt värdefulla objekt är kända och sköts på behörigt sätt.

Historiskt värdefulla vårdbiotoper såsom ängar, hagmarker och skogsbeten bevaras.

6.3 Åtgärder

1. I området utförs en inventering av fasta fornminnen, i vilken man granskar och går igenom redan tidigare kända fornminnesobjekt och söker nya, okända fornminnen. Objekten dokumenteras och deras skick bedöms. Lokala informationskällor är mycket viktiga för inventeringarna. Det skulle också vara bra att inventera fornminnen under vattenytan i områden som varit viktiga för sjöfarten.

2. En allmän skötselplan för fornminnena görs upp. I skötselplanen tar man ställning till den framtida användningen och utreder om det finns behov av att märka ut och/eller informera om fornminnena samt staka ut stigar till fornminnena i syfte att förbättra deras tillgänglighet och säkerställa skyddet.

3. Historiskt värdefulla byggnader och konstruktioner inventeras och man utarbetar en åtgärdsplan för dem.

4. Skötselplaner utarbetas för historiskt värdefulla byggnader inom sjöfart, såsom fyrar och ensfyrar. Skötselplanen för båken på Trullögrundet verkställs.

5. Värdefulla vårdbiotoper kartläggs och skötselplaner utarbetas för dem.

Åtgärderna styrs av:

1) Museiverket och för koordineringen av den praktiska inventeringen Mellersta Österbottens landskapsmuseum.
2) Museiverket
3) Mellersta Österbottens landskapsmuseum - K .H. Renlunds museum, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten och Forststyrelsen
4) Trafikverket och Västra Finlands farledsenhet och K.H. Renlunds museum samt Mellersta Österbottens landskapsmuseum
5) Mellersta Österbottens landskapsmuseum och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten

6.4 Uppföljning

Fornminnenas tillstånd följs upp i enlighet med skötselplanen.

Värdefulla byggarvsobjekt av riks- och lokalintresse och deras skick följs upp regelbundet i samarbete med Museiverket och landskapsmuseet.

7 Nyttjande av naturen

I detta kapitel granskas användningen av områdets naturresurser. Genom att ställa upp mål och föreslå åtgärder försöker man förena olika användningsformer med målen för områdets naturskydd.

7.1 Fiske

7.1.1 Nutillstånd

Yrkes-, husbehovs- och fritidsfiske bedrivs i hela området och fiske är en viktig form för användning av området. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten förvaltar fisket på statens vattenområden och är övervakande fiskerimyndighet, medan de privata vattenområdena förvaltas av områdets delägarlag. Enligt fiskelagen hör mete och pilkfiske till allemansrätten. Övrigt fiske är tillståndspliktigt.

Fiskeriets nuvarande tillstånd har beskrivits närmare i kapitel 2. I detta kapitel granskas främst problem i anslutning till det nuvarande tillståndet.

Det finns inga noggrannare uppgifter om trycket på fiskerinäringen i området, inte heller exakta uppgifter om hur många yrkesfiskare som fiskar i hela Naturaområdet. Klassificeringen av yrkesfiskare enligt den nuvarande fiskelagen och de snäva gränserna för planeringsområdet jämfört med fiskerimyndighetens uppföljningsrutor gör tolkningen av antalet fiskare svårare. Enligt kontrollen år 2008 bedrev fyra personer fiske som huvudsyssla i havsområdet utanför dåvarande Karleby kommun och hos 45 fiskare blev inkomsterna av fiskeriet mindre än 15 % av de totala inkomsterna. I området fiskar också fiskare som hör till fiskeföreningen Ruotsalon kalastajainseura och fiskelaget Kälviä-Ullavan kalastuskunta. Husbehovs- och fritidsfisket har ökat i området. I hela området såldes år 2009 över 530 fisketillstånd. Även antalet nät per fiskare har ökat kraftigt (kapitel 2.7.2).

Beståndet av vandringssik har försämrats medan andelen mörtfisk har ökat i fångsten. Fångsten i nätfisket består i stor utsträckning av havsöring som inte är fullvuxen och små vandringssikar. Beståndet av vandringssik är beroende av utplanteringar trots att siken har lyckats föröka sig bra i Perho å under de senaste åren. Områdets bestånd av havsöring är huvudsakligen beroende av obligatoriska utplanteringar och de återställande utplanteringarna i Perho å. Under de senaste åren har man sett tecken på att havsöringsstammen återhämtar sig och förökar sig på naturlig väg.

Det förekommer harr i området och arten fiskas i liten utsträckning med harrbräda. Harrbeståndet antas vara litet.

Sälarna och skadorna som sälen orsakar för fisket har ökat.

Trots att det finns en fiskeled enligt fiskelagen i Trullöfjärden är fisketrycket tidvis stort. Fiske med stående fångstredskap är förbjudet i området av fiskeleden. Storryssja får inte användas på 3 km:s avstånd från åmynningen som har fastställts i lantmäteriförrättning, dvs. i praktiken söder om Trullö fiskehamn-Hällskä. En del av fiskelagen/delägarlagen har frivilligt förbjudit fiske av vandringssik under den viktigaste lekvandringen (de 2 sista veckorna i oktober).

7.1.2 Mål

Hållbart fiske görs möjligt i området även i framtiden. Inom ramen för skyddsmålen tar man hänsyn till fiskeriets ekonomiska och kulturella värde samt dess betydelse i fråga om att bevara skärgårdens livskraft.

Fiskeriet bör vara ekologiskt hållbart och får inte riskera naturliga fiskbestånd eller andra naturvärden i området. Vandringssikens, havsöringens och nejonögats lekvandring upp i Perho å tryggas. I havsområdet bör fångstdödlighet hos vandringssik och havsöring som inte nått förökningsmogen ålder minskas. Man försöker bevara och förstärka havsharrens bestånd i området. Man eftersträvar att

minska de mörtbesläktade fiskarnas förekomst genom att öka fisket efter underutnyttjade arter samtidigt som man utvecklar ett hållbart nyttjande av dessa arter.

Trolling får inte bedrivas i omedelbar närhet av häckningsholmarna.

Områdets fiskbestånd och deras situation är mera känd.

Sälmängderna är kända.

7.1.3 Åtgärder

1. Uppföljning och bedömning av områdets fiskbestånd utvecklas.
2. En utredning görs av harrbeståndet längs den Österbottniska kusten.
3. I området utökas information och rådgivning om naturvärden och hur de bör beaktas inom fiskeriet.
4. Övervakningen av fiskeriet effektiveras.
5. I fredningsbestämmelserna och förordningen om skyddsområdet beaktas eventuella behov att fästa fasta fångstredskap på holmar och skär.
6. Sälstammen följs upp som en del av uppföljningen över ett större kustområde.
7. Handledning om anskaffning och användning av sälsäkra fångstredskap utökas.

Följande instanser ansvarar för åtgärderna:

1, 2: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten, vilt- och fiskeriforskningsinstitutet.
3, 5: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forststyrelsen
4: Fiskelagen, Forststyrelsen, Närings-, trafik- och miljöcentralen Österbotten, Gränsbevakningsväsendet
6: Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
7: Österbottens fiskarförbund, Perämeren kalatalousyhteisöjen liitto

Bild 9. Förutom yrkesfiske har även husbehovsfisket och fritidsfisket stor betydelse i området.

7.2 Jakt

7.2.1 Nuläge

Jakt bedrivs i rekreationssyfte i hela planeringsområdet. Jaktmyndigheterna uppskattar att jakten är tämligen obetydlig delvis på grund av att området är svårtillgängligt. Viltbestånden och jakten följs inte separat upp i Naturaområdet. Den ornitologiska föreningen har däremot följt upp områdets häckningsfågelbestånd under tiotals år.

Skogshönsfåglarna är fridlysta i största delen av området. Ripan har minskat och man befarar att arten försvinner från området.

Gråsäl och vikare jagas i området. Jakttiden för gråsäl är 16.4 - 31.12 och för vikare 1.9 – 15.10 samt 16.4 – 31.5. På grund av de milda vintrarna jagas säl allt oftare från skär i den yttre skärgården.

7.2.2 Mål

Jakten bedrivs så att områdets naturvärden inte riskeras.

I jaktplaneringen beaktas uppgifter om beståndens tillstånd som finns i fågelinventeringarna från området.

Ökningen av små rovdjur i skärgården bromsas upp.

Ripan bevaras i området.

Jaktövervakningen effektiveras.

Jaktmyndigheterna känner till antalet jägare och jakttrycket i området.

7.2.3 Åtgärder

1. 1 .En jaktplan för små rovdjur görs upp för området.

2. Uppföljningen av viltbestånden utvecklas.

3. I området utökas information och rådgivning om naturvärden och hur de bör beaktas inom jakten.

4. Samarbetet mellan olika myndigheter utökas i syfte att effektivera övervakningen.

5. I fredningsbestämmelserna och förordningen om statens naturskyddsområde beaktas säljaktsmetoderna och behovet av att använda vissa skär i den yttre skärgården när det är öppet vatten.

6. Uppföljningen av ripbeståndet effektiveras och åtgärderna för att återställa beståndet utvecklas.

Följande instanser ansvarar för åtgärderna:
1: Finlands viltcentral, viltvårdsföreningarna, jaktföreningarna, Forststyrelsen
2. Finlands viltcentral och viltvårdsföreningarna
3: Viltvårdsdistrikten i samarbete med Forststyrelsen och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten
4: Forststyrelsen, gränsbevakningsväsendet, polisen, Finlands viltcentral, viltvårdsföreningarna
5: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forststyrelsen
6. Finlands viltcentral, Viltvårdsföreningarna, Närings-, trafik- och miljöcentralen

7.3 Användning av trädbeståndet

7.3.1 Nuläge

Skärgårdsskogarna används inte för skogsbruk, dock undantaget Norreveln och Haraldsholmen i områdets östra del, där skogarna är gallrade. Områdets skogsbeklädda holmar och de inre delarna av fastlandet har huvudsakligen reserverats som naturskyddsområden i de gällande generalplanerna.

En skötselplan för det traditionella landskapet på Renögrundet har utarbetats (Tikkanen 2010) och de gamla skogsbetesmarkerna har röjts till hagmarker. Även på andra skogsbeklädda holmar i området syns spår av betesgång och veduttag.

7.3.2 Mål och åtgärder

Målet för de naturliga skogarna och skogarna i naturlikt tillstånd är kontinuerlig, naturlig utveckling. Avsikten är att återställa de uppodlade skogsfigurerna i naturtillstånd. För att målen ska uppnås bör man frångå skogsbruket och förbjuda skogsavverkningar. Eventuellt veduttag styrs noggrant till ett begränsat område och den tillåtna mängden slås fast. För värdefullare skogsbeten, hagmarker, kulturhistoriskt värdefulla objekt samt objekt som kräver artskydd, utarbetas områdesspecifika skötselplaner.

Följande instanser ansvarar för åtgärderna: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forststyrelsen.

Bild 10. I området förekommer primärskogar och till denna naturtyp hörande skogsutvecklingsstadier såsom strandlundar.

7.4 Rekreation och friluftsliv

7.4.1 Nuläge

Området används främst av invånare och semesterfirare från Karleby stad och i viss mån från de omgivande landskommunerna. Området används för båtliv, naturutflykter, fiske och jakt. Genom området färdas man också till sommarstugorna och de närliggande skärgårdsområdena (jämför beskrivningen i kapitel 2.7.5). På vintern går skidspår och snöskoterleder genom området.

Det finns inga noggranna uppgifter om användarmängder. Varje år använder sig ca 10 000 personer av de tjänster som linjetrafiken i området erbjuder. Av de officiella planerna framgår 22 byggrätter för sommarstugor och 33 byggrätter för fiskarstugor. De flesta byggrätterna finns i f.d. Kelviå kommuns område, på Renö och holmarna runtomkring den. På statens mark finns 10-15 privata sommarstugor, av vilka en del bl.a. på Södra Trutklippan, för vilken det inte finns någon gällande plan. Endast 8 markarrenderare har ett gällande arrendeavtal med Forststyrelsen. Fyra objekt/holmar (Repskär, Renö, Renögrundet, Södra Trutklippan) används för friluftsliv och på dessa holmar finns serviceutrustning såsom en landstigningsbrygga eller båthamn, vindskydd och/eller ödestuga/hyresstuga/bastu samt en eldplats (kartbild 5.1 och 5.2). På tre objekt finns ved som besökarna kan använda (Renö, Renögrundet, Södra Trutklippan). För att få ved har man ofta brutit av kvistar och fällt träd.

I vattenområdet har båtlivet allmänt ökat och i Karleby skärgård används också vattenskoter i stor utsträckning, vilket åtminstone ställvis har upplevts vara störande.

Handelssjöfartens farleder som sköts av staten och farlederna för annan vattentrafik är väl utmärkta, medan de andra farledshållarnas båtfarleder är dåligt utmärkta och underhållna. I synnerhet båtfarlederna i områdets östra del är otydliga.

7.4.2 Mål

Rekreationsanvändningen och friluftslivet bör inte riskera områdets naturvärden.

Områdets rekreationsanvändning och friluftsliv styrs till områden som är lämpligare och hållbarare för ändamålet. För friluftslivets behov bör de planerade objekten/lederna vara funktionella och trivsamma.

Småbåtslederna i området bör vara välutmärkta och underhållna.

De som använder området känner till områdets naturvärden och hur man tar hänsyn till dem i rekreationsanvändningen och friluftslivet.

7.4.2. Åtgärder

1. Med hjälp av indelningen i markanvändningsområden (kapitel 4., karta 6.1 och 6.2) har rekreationsanvändningen styrts i första hand till objekt som tål användning, men också till attraktiva områden med avsikt på friluftsliv.

2. Information om områdets naturvärden utökas genom att utveckla informationstavlor både i själva planeringsområdet och i anslutande båthamnar på fastlandet och välbesökta utfärdsplatser. Informationstavlor planeras och görs åtminstone på följande rekreations- och friluftsobjekt i området: (karta 7):-Repskär, Södra Trutklippan, Renögrundet, Renö, Tankar, Potti (Yxpila), Trullö udde, Gamla hamnen, Rytikari

3. De ansvariga för områdets båtfarleder klarläggs och märkningen av farlederna förbättras.

4. Övervakningen effektiveras genom att öka samarbetet med myndigheterna.

Följande instanser ansvarar för åtgärderna:

1., 2.: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forststyrelsen, Karleby stad
3. Skärgårdsrådet, Karleby stad
4. Forststyrelsen, gränsbevakningsväsendet, polisen

7.5 Turism

7.5.1 Nuläge

För tillfället finns inga egentliga turistobjekt i området. Däremot går ett kryssningsfartyg genom området till Tankar som ligger i Naturaområdet Larsmo skärgård. Fisketurismen ökar i skärgården hela tiden.

7.5.2 Mål och åtgärder

Markarealen är liten i området och naturen är känslig för nötning, varför området inte är så lämpligt för tursim. Eventuell turism får inte riskera områdets naturvärden. Användning av området för turism måste vara välplanerad och avgränsad.

Karleby turism har föreslagit att det byggs en landstigningsbrygga på Södra Trutklippan i syfte att kunna trafikera med linjefartyg. Byggande av landstigningsbrygga fordrar tillstånd av markägaren (Forststyrelsen) och eventuellt också miljötillståndsmyndighetens (regionförvaltningsverket) tillstånd i enlighet med vattenlagen.

7.6 Trafik och vistelse

7.6.1 Nuläge

Genom området går en livligt trafikerad fartygsled in till Karleby hamn. Farleden har återkommande behov av muddring. Trafikverket ansvarar för utmärkning och underhåll av handelssjöfartens farleder och planerar som bäst en fördjupning av den 13 m djupa fartygsleden. Skärgårdsrådet och Karleby stad samt vattenområdets ägare upprätthåller områdets övriga båtfarleder.

7.6.2 Mål och åtgärder

Målet är att handelssjöfartens farleder, de befintliga båtfarlederna och eventuella muddringsbehov vid stugstränderna inte ska riskera områdets naturvärden på något betydande sätt. En inventering av naturtyperna under vattenytan bör göras och uppgifterna bör användas i miljökonsekvensbedömningen. Fartygs- och båtfarlederna underhålls så att det inte stör områdets häckningsfågelbestånd eller andra naturvärden.

De ansvariga instanserna för områdets olika båtfarleder klarläggs.

Kartbild 7.1. Objekt för naturvårdsåtgärder och platser för informationstavlor.

Kartbild 7.2 Objekt för naturvårdsåtgärder och platser för informationstavlor.

8. Information

8.1 Nuläge

Det finns information endast på ett fåtal friluftsobjekt i området och materialet är oenhetligt. Det finns ingen information om områdets naturvärden.

8.2 Mål och åtgärder

Med hjälp av information kan man öka besökarnas aktning och kunskap om naturvärden och kulturarv. Med hjälp av information försöker man styra områdets användning så att områdets naturvärden inte riskeras och så att terrängnötningen blir så liten som möjligt.

Information om området placeras ut på besöksobjekten (jämför kapitel 7.4.2) och på välbesökta friluftsobjekt och i båthamnar på fastlandet i närheten av området. Informationen presenteras främst på informationstavlor och genom att länka informationen till kommunens webbplats.

Informationstavlorna bör innehålla följande:

Kartinformation om var området finns, skyddsprogrammen och värdefulla fågelobjekt.

Områdets viktigaste natur- och kulturvärden

Anvisningar om hur man beter sig i området och om de viktigaste punkterna i lagstiftningen som ansluter sig till detta (rekommendationer för fågelskär, tillstånd för snöskoterleder, fisketillstånd)

serviceutrustning i området och var den finns

försvarsmaktens riskområde

Funktionella och väderbeständiga informationstavlor som passar in i terrängen placeras ut i området.

Följande instanser ansvarar föråtgärderna:

Närings- trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten samt Karelby stad.

9. Undervisning och miljöfostran

9.1 Nuläge

För tillfället används områdets friluftsobjekt främst för rekreation under fritiden. Området används knappast alls för undervisning eller miljöfostran.

I omedelbar närhet av staden, i Gamla hamn finns naturskolan i Karleby, Villa Elba. För fältundervisning använder naturskolan i första hand det intill liggande Naturaområdet Rummelö-Harrbådan där det finns representativ natur vid landhöjningskust. Naturskolan ordnar också utfärder till Tankar som ligger i Naturaområdet Larsmo skärgård.

9.2 Mål och åtgärder

Målet är att ge handledning och informera om skärgårdens natur- och kulturvärden med hjälp av informationstavlor och annat informationsmaterial. På detta sätt ökar besökarnas lokalkännedom och kunskaper om tradition och arv. Kunskap och information uppskattas också öka känslan av ansvar för att bevara områdets natur och kulturarv.

Holmarna i planeringsområdet är huvudsakligen små och svårtillgängliga, men friluftsobjekt såsom Södra Trutklippan och Renögrundet kan i mån av möjlighet även utnyttjas för terrängundervisning. Fastlandsområdet i mynningen av Perho å är lättillgängligt och passar väl som objekt för miljöfostran.

Bild 11. På Renögrundet finns torra hedar, som röjts och betats. Jungfrudansen och fyren (”Lyysi”) representerar områdets kulturhistoriska värden.

10. Forskning

10.1 Nuläge

Natura 2000-naturtyperna på markområdena kartlades åren 2006-2007, men en motsvarande kartläggning av undervattensnaturtyperna saknas tillsvidare. Vattenkvaliteten och artbeståndet i området följs upp huvudsakligen i samband med industrins obligatoriska kontroller. De obligatoriska kontrollerna omfattar huvudsakligen havsområdet utanför Karleby stad. Även fiskeområdena kontrollerar fiskeriet i området med hjälp av årlig statistik. Det har dock inte gjorts några täckande undersökningar av fiskbeståndet och informationen om fiskbeståndens status i hela området är bristfällig.

Lokala ornitologer har följt upp fågelbeståndet i skärgården regelbundet under tiotals år och kunskaperna om artbeståndets sammansättning i området är mycket goda. Uppgifter om vissa skärgårdsfåglar skickas regelbundet till naturvetenskapliga museet. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten följer också upp den hotade silltruten.

Övriga arter i området har undersökts endast i liten skala.

Det nuvarande tillståndet hos kulturminnen av historisk tid är dåligt känt och både på land och i vattnet kan det finnas fornminnen som ännu inte har upptäckts.

10.2 Mål och åtgärder

Det bör finnas tillräckligt med uppdaterad information om områdets natur, naturtyper och artbestånd för att man ska kunna trygga områdets naturvärden. Forskningen i området bör i första hand fokusera på de behov av tilläggsinformation som framkommer i denna plan och på att stöda målen för och behovet av att följa upp skyddet av områdets natur och kultur. I området bör man särskilt koncentrera sig på att undersöka och följa upp naturtyperna och artbeståndet.

Det är av största vikt att undersöka och följa upp naturen under vattenytan. För att främja detta bör man öka samarbetet mellan olika myndigheter. Under de närmaste åren kommer Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten att utföra inventeringar på de viktigaste objekten såsom Bankarna och mynningen av Perho å. Naturtyper under vatten utgör ställvis viktiga lekområden för fiskarna. Den havslekande sikens och den hotade havsharrens lekplatser bör kartläggas.

Bild 12. Målet med forskning i området är bl.a att kartlägga naturvärden under vatten. På bilden borstnate (Potamogeton pecitnatus).

11 Åtgärdsplaner

En del av områdets naturtyper och delområden fordrar separat, detaljerad åtgärdsplanering i syfte att säkerställa målen för att bevara området. När en mera detaljerad plan görs upp, kontaktas alltid områdets ägare. Forststyrelsen ansvarar huvudsakligen för att utarbeta åtgärdsplaner för både statens skyddsområden och privata naturskyddsområden och fastställer också planerna för statens mark. Åtgärdsplanerna för naturskyddsområden på privat mark fordrar godkännande av närings-, trafik- och miljöcentralen samt markägarens medgivande.

Följande åtgärdsplaner rekommenderas för området:

- Naturvårdsplaner för vårdbiotoper såsom strandängar, hagmarker och hedar. Objektspecifika planer utarbetas för följande objekt (se också kap. 5): Perho ås mynning, Haraldsholmen, Norreveln, Kertorna, Renögrundet, södra ändan av Munakari, Trullögrundet.
- Skötselplan för hotade arter, t.ex. silltruten.
- Plan för jakt på småvilt
- Skötselplan för fornminnen
- Skötselplan för historiska byggnader

Bild 13. På Renögrundet vårdas hedarna, stränderna och hagmarkerna av får.

III FÖRVALTNING OCH MILJÖKONSEKVENSER AV PLANENS VERKSTÄLLANDE

12 Områdets förvaltning

12.1 Inrättande av naturskyddsområde

Målet är att naturskyddet i området ska verkställas med stöd av naturvårdslagen, dvs. genom att inrätta naturskyddsområden på privat mark och genom att inrätta ett statsägt naturskyddsområde.

Miljöministeriet ansvarar för inrättande av naturskyddsområden på statens mark. Forststyrelsen förvaltar och sköter statens skyddsområden. Vid behov gör Forststyrelsen upp ordningsregler för området, till vilka fogas eventuella begränsningar av områdets användning.

Naturskyddsområden på privat mark inrättas med hjälp av fastighetsvisa fredningsbeslut. Besluten innefattar fredningsbestämmelser, vilka närings-, trafik- och miljöcentralerna kommer överens om med markägaren. Fredningsbestämmelserna dikterar förbud och begränsningar som gäller för ett skyddsområde på privat mark. Närings-, trafik- och miljöcentralen ansvarar för märkning av privata skyddsområden i terrängen medan Forststyrelsen ansvarar för märkning av statens skyddsområden.

12.2 Tillstånd

I bestämmelserna för inrättande av naturskyddsområden eller av ordningsreglerna framgår vilka verksamheter som kan beviljas undantagslov av den myndighet som förvaltar området. Tillståndet kan exempelvis sökas för jakt eller fiske, tillstånd för forskning eller undantag från begränsningarna att vistas i området. Förutsättningen för att tillstånd ska beviljas är att verksamheten inte riskerar syftet med att inrätta skyddsområden. Undantagslov för privat mark ansöks av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten och för statlig mark av Forststyrelsen.

Om undantag ansöks från förbud som berör arter såsom t.ex. landstigningsförbudet, kan det vara nödvändigt att ansöka om undantag utöver från skyddsbestämmelserna för området även från bestämmelserna i naturvårdslagen och habitatdirektivet. Ett dylikt tillstånd kan behövas exempelvis om verksamheten bryter mot 39 § i naturvårdslagen och orsakar t.ex. störning under häckningstiden. Vid behov måste undantag sökas även för andra platser än naturskyddsområdet. Undantag från bestämmelserna i naturvårdslagen och habitatdirektivet ansöks av den lokala närings-, trafik- och miljöcentralen både på privat och på statlig mark.

På naturskyddsområde efterföljs också de kommunala bestämmelserna i generalplanen och annan lagstiftning som reglerar verksamheten. Vid muddringar i vattenområde efterföljs bestämmelserna i generalplanen och bestämmelserna i fredningsbeslutet. Enligt vattenlagen måste även mindre muddringar anmälas till vattenområdets ägare och den lokala närings-, trafik- och miljöcentralen. Större muddringsprojekt fordrar tillstånd av regionförvaltningsverket.

Tillstånd för ringmärkning av fåglar beviljas av markägaren och/eller innehavaren av jakträtten. Ringmärkning fordrar också att den som utför den har ett tillstånd som beviljas av naturvetenskapliga centralmuseets ringmärkningsbyrå. För ringmärkning av fåglar som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen måste man ha undantagslov från förbudet i 39 § som beviljas av närings-, trafik- och miljöcentralen. På naturskyddsområden på privat mark behövs också undantag från fredningsbestämmelserna.

Undantagslov från bestämmelserna om fiske i beslutet som gäller fiskeleden i mynningen av Perho å ansöks av fiskerienheten vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten.

När tillstånd beviljas och planer godkänns för Natura 2000-områden efterföljs 65 § och 66 § i naturvårdslagen, enligt vilka projektets konsekvenser för Natura 2000-områdets naturvärden måste bedömas och eventuellt en skild Natura 2000-bedömning göras upp för projektet.

12.3 Arrendeavtal

På statens markområden finns 10-15 sommarstugor. Av dem har 8 ett gällande arrendeavtal med Forststyrelsen. Största delen av stugorna (6 st.) som har byggts på statens mark finns på Södra Trutklippan.

På Renö har Forststyrelsen arrenderat jakträtten på hjortdjur och småvilt till Kälviän itäveikot. Arrendeavtalet omfattar 138 ha. I mynningen av Perho å har Forststyrelsen arrenderat 13 ha till Rödsö-Palo jaktklubb för jakt av småvilt.

De privata markägarna i området har huvudsakligen arrenderat ut jakträtten till jaktföreningarna.

Bild 14. Privata naturskyddsområden inrättas med fastighetsvisa fredningsbeslut. Naturskyddets mål är att låta landhöjningsskogarna utvecklas på ett naturligt sätt samt att förbättra deras representativitet.

13 Säkerhet och räddningsverksamhet

Målet är att det ska vara tryggt att vistas och vara verksam i skärgårdsområdet. För områdets räddningsverksamhet ansvarar gränsbevakningsväsendet, räddningsmyndigheten och sjöräddningssällskapet, vars verksamhet grundar sig på frivilligt arbete. Dessutom delar myndigheterna på ansvaret för konstruktioner i anslutning till användning och för områden i enlighet med förteckningen nedan:

- Forststyrelsen ansvarar för serviceutrustningen på statlig mark och dess säkerhet, om man inte har kommit överens om annat med en eventuell arrendator.

- Karleby stad ansvarar för serviceutrustning som staden har byggt och för dess säkerhet på egen mark och annan privatägd mark. I fråga om övriga objekt kommer Karleby stad överens om underhåll och säkerhet med lokala aktörer. För utflyktsobjekt utarbetas räddningsplaner enligt behov.

- Trygg vistelse i vattenområdena fordrar välutmärkta farleder. Trafikverket ansvarar för utmärkning av handelssjöfartens och den övriga vattentrafikens farleder. Skärgårdsrådet och staden ansvarar för utmärkning av mindre båtfarleder enligt avtal. Användningen av båtfarlederna är på båtfararens eget ansvar.

- Försvarsmaktens riskområde sträcker sig till områdets nordöstra del. Under pågående skjutningar är det förbjudet att röra sig och vistas i riskområdet. Skjutningar och vistelseförbud meddelas direkt till områdets användare. Försvarsmakten har avtal om användning av området med markägarna, dvs. Kälviän-Ullavan osakaskunta/kalastuskunta och med skifteslaget.

- Trafikverket förvaltar fyrbyggnaden på Trullögrundet och ansvarar för byggnadens säkerhet.

Olje- och kemikalietransporterna genom området utgör en betydande riskfaktor för områdets natur. För att avvärja olje- och kemikalieolyckor i området bör åtgärdsanvisningarna enligt följande plan efterföljas: Samarbetsplan för bekämpning av fartygsoljeskador i Kvarken och Bottenviken (Syvänen 2005).

14 Underhåll av serviceutrustningen

14.1 Nuläge

På friluftsplasterna finns följande serviceutrustning:

På Repskäret sköter Håll skärgården ren avfallshanteringen och utedasset. Karleby stad och skärgårdsrådet ansvarar för eldplatsen och vindskyddet.

På Södra Trutklippan finns Kokkolan kalastajainseuras och Trafikverkets stugor. På gården till fiskeföreningens stuga finns eldplatsen som har byggts av Karleby stad. På ön finns också hamnen som har byggts av Trafikverket.

I den norra ändan av Renö ligger Karleby stads område, där det finns en landstigningsbrygga, en ödestuga, en bastu, ett utedass och en eldplats.

På Renögrundet finns en båthamn, skifteslagets vindskydd och eldplats.
Vedförsörjningen vid eldplatserna har brister. Kvistar har brutits av och träd huggits ner i området.

14.2 Mål och åtgärder

Servicekonstruktionerna bör fungera och vara i gott skick för att utflykterna ska styras till de områden som har reserverats för ändamålet. Utbudet av ved vid eldplatserna bör planeras. Karleby stad kommer överens om underhållet av servicekonstruktionerna och vedförsörjningen med lokala aktörer.

Utflyktsområdet på Renös södra ända utvecklas. Karleby stad planerar och bygger en landstigningsplats och eldplats.

Bild 15. Områdets servicebyggnationer bör vara funktionella och i gott skick, för att rekreationen i området skall kanaliseras till områden som avsetts för rekreation. På bilden övernatttningsstugan på Renö.

15 Övervakning

15.1 Nuläge

Fiskelagen, viltvårdsföreningarna och jaktföreningarna har egna övervakare i området. Fiskeövervakarna kontrollerar fisketillstånden och viltvårdsföreningarna och jaktföreningarna övervakar att jaktlagen efterföljs. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten övervakar att fiskelagen efterföljs både i privata och statliga vattenområden. Forststyrelsen har en egen övervakare som övervakar i synnerhet statens jakt- och vattenområden. Forststyrelsens övervakare övervakar i samarbete med gränsbevakningsväsendet och polisen fiskeriet och jakten i området samt att fredningsbesluten och eventuella ordningsregler efterföljs i allmänhet. Särskild uppmärksamhet fästs på nedskräpning, otillåten eldslagning samt på att sällskapsdjur hålls kopplade.

15.2 Mål och åtgärder

Målet är att bestämmelserna i lagar som gäller för områdets användning, bestämmelserna som har gjorts upp för området och eventuella ordningsregler efterföljs. För att effektivera övervakningen utökas samarbetet mellan myndigheterna och de privata övervakarna. Avsikten är att myndigheternas övervakning vid behov ska riktas till Karleby skärgårdsområde.

Bild 16. För att sammanjämka användningen av området med naturskyddets mål behövs mera samarbete mellan naturvårsmyndigheterna och representanterna för de olika användningsgrupperna.

16 Samarbete

I syfte att genomföra planen och trygga målen för skötseln och användningen av området är samarbetet mellan myndigheterna och områdets olika aktörer viktigt. Nedan beskrivs behovet av samarbete inom de olika delområdena av skötsel och användning. På privat mark behövs samarbete mellan myndigheterna och markägaren inom alla delområden. För uppföljning av hur skötsel- och användningsplanen verkställs inrättas en samarbetsgrupp som sammanträder vid behov vartannat år. I samarbetsgruppen ingår representanter för de aktörer som ansvarar för genomföring av åtgärderna som framförs i skötsel- och användningsplanen samt markägaren. Forststyrelsen sammankallar gruppen.

16.1 Naturskydd och -vård

För att genomföra naturskydds- och naturvårdsåtgärderna som nämns i planen fordras samarbete i första hand mellan naturskyddsmyndigheterna, såsom närings-, trafik- och miljöcentralen och Forststyrelsen. För att genomföra skyddet och vården på privat mark behövs också medgivande av markägarna.

I fråga om skydd, vård och uppföljning av fågelbeståndet bör samarbete bedrivas utöver med naturskyddsmyndigheterna även med Keski-Pohjanmaan lintuyhdistys, Finlands viltvårdscentral och viltvårdsföreningarna.

16.2 Skydd och vård av kulturvärden

I skyddet av kulturvärden är Museiverket och landskapsmuseet de primära samarbetsparterna. Även myndigheten eller ägaren som förvaltar kulturhistoriska byggnader är en naturlig samarbetspartner.

16.3 Nyttjande av naturen

För att sammanföra nyttjandet av naturen med naturskyddsmålen behövs mera samarbete mellan naturskyddsmyndigheterna och representanterna för olika användningsformer. Väsentliga samarbetsparter är utöver ägarna till mark- och vattenområdena även bl.a. fiskeområdena, fiskerienheten vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Finlands viltcentral och viltvårdsföreningarna. För att styra rekreation och vistelse behövs samarbete bl.a. med Karleby stad, Trafikverket och skärgårdsrådet.

16.3 Forskning

I kapitel 10 nämns att samarbete mellan olika myndigheter är nödvändigt för att utveckla forskningen i området. För att följa upp det lokala fisk- och viltbeståndet bör samarbetet utökas med statens Vilt- och fiskeriforskningsinstitut. För att utveckla forskningen av det övriga artbeståndet och sammanställningen av forskningsinformationen kan samarbetet utökas även med andra forskningsinstitut.

17 Åtgärder, resurser och tidtabell

I skötsel- och användningsplanen föreslås åtgärder i syfte att uppnå målen i planen. Åtgärderna har samlats i tabellen nedan. Uppskattade tidpunkter för genomföring av åtgärderna och ansvarspart framförs också. De planerade tidpunkterna bör dock uppfattas främst som mål, eftersom åtgärderna är många. Ansvarsmyndighetens resurser för ändamålet påverkar tidtabellen för genomföring av åtgärderna.

ÅTGÄRDSMÅL	TIDTABELL	ANSVARSPART
Inventering av naturtyperna under vattenytan	2012	Forststyrelsen, Närings-, trafik- och miljöcentralen
Inventering av skärgårdsfåglarna	vart tredje år	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten i samarbete med Keski-Pohjanmaan lintuyhdistys
Uppföljning av naturtyper och arter	kontinuerligt	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forststyrelsen
Skötselplaner för hotade arter	2012	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten
Skötselplaner för vårdbiotoper	2012-	Forststyrelsen
Inventering av och skötselplaner för fasta fornminnen	2012	Museiverket
Inventering av och skötselplaner för historiska byggnader	2012	Museiverket
Uppföljning och bedömning av fiskbestånden i större helheter utvecklas	2012 -	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
Uppföljning och bedömning av viltbeståndet i området utvecklas	2012-	Finlands viltcentral, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
Plan för jakt på småvilt	2012	Finlands viltcentral, Forststyrelsen
Information till jägarna om naturvärden	2012-	Finlands viltcentral, Forststyrelsen och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten
Utveckling av informationstavlor	2011-	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forststyrelsen och Karleby stad
Bättre utmärkning av båtfarleder och klarläggande av ansvarsparter	2012-	Skärgårdsrådet, Karleby stad
Klarläggande av ansvarsparter för serviceutrustningen på utflyktsobjekten	2012	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forststyrelsen och Karleby stad
Planering och genomföring av utbudet på ved på utflyktsobjekten	2012	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Karleby stad
Utarbetning av räddningsplan för utflyktsobjekten	2012	Karleby stad

Tabell 6. Sammandrag av åtgärder som framförs i planen, den uppskattade tidtabellen för dem samt myndighet eller organisation som ansvarar för åtgärden.

18 Konsekvensbedömning av planen

18.1 Ekologiska konsekvenser

Enligt 65 § i naturvårdslagen ska konsekvenserna av en plan eller ett projekt som berör områden som hör till Natura 2000 bedömas på behörigt sätt "om ett projekt eller en plan antingen i sig eller i samverkan med andra projekt eller planer sannolikt betydligt försämrar de naturvärden i ett område som statsrådet föreslagit för nätverket Natura 2000 eller som redan införlivats i nätverket, för vars skydd området har införlivats eller avses bli införlivat i nätverket Natura 2000".

Syftet med skötsel- och användningsplanen är att med hjälp av de naturskydds- och naturvårdsåtgärder, styrning och övervakning av användningen, forskning, uppföljning och utveckling av samarbetet som framförs i planen trygga områdets naturvärden så att verksamheten inte hotar bevarandet av arter och naturtyper enligt habitatdirektivet. I tabell 5 som följer har man uppskattat planens konsekvenser för Natura 2000-naturtyperna. Planen har huvudsakligen positiva eller neutrala konsekvenser för områdets naturvärden, varvid det konstateras att det inte är nödvändigt att utförs Naturabedömningen som nämns ovan.

18.2 Sociala och ekonomiska konsekvenser

För att bevara naturvärdena fordras styrning av områdets användning och i planen framförs rekommendationer för bestämmelser i fredningsbesluten för privatmarker och för ordningsregler på statlig mark. Rekommendationerna kan således leda till begränsningar av områdets användning. Traditionella användningsformer såsom fiske och jakt kan dock fortsättningsvis bedrivas i området. Inom markanvändning utanför området bör man ta hänsyn till hot mot Naturaområdets naturvärden och via detta kan planen ha ekonomiska eller sociala konsekvenser.

Planen omfattar åtgärdsrekommendationer som främjar både landskapet och kulturvärden. Naturvårdsåtgärderna kan genomföras av lokala jordbrukare och djurägare bl.a. med hjälp av miljöspecialstödet för jordbruket. Skötselplanerna för natur- och kulturvärden sysselsätter personalen vid de myndigheter som ansvarar för planerna.

Bättre styrning av rekreationsanvändningen och bättre information klarlägger områdets rekreationsmöjligheter så att rekreationen blir ekologiskt hållbar.

Deltagande planering och ökning av samarbetet mellan områdets intressegrupper kan konstateras ha positiva sociala konsekvenser.

Natura 2000-naturtyp	Natur-typens kod	Upp-skattad konse-kvens	Beskrivning av konsekvenserna
Sublittorala sandbankar	1110	+	De föreslagna inventeringarna ökar informationen om naturtypens tillstånd och omfattning. I planen föreslås att förekomsterna beaktas i områdets användning, projekt och tillstånd.
Kustnära laguner*	1150	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. Förslaget att sköta havsstrandängen i Perho ås mynning och på Haraldsholmen kan hindra fladan från att växa igen med vass.
Steniga stränder	1220	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypen, inga aktiva åtgärder har planerats.
Vegetationsklädda - havsklippor	1230	+	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. De flesta klipporna är också viktiga fågelhäckningsområden, varför de är områden med speciella naturvärden. För dessa områden framförs rekommendationer om vistelsebegränsning under häckningstiden.
Åsöar med littoral och sublittoral vegetation	1610	+	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd, inga aktiva åtgärder har planerats.
Boreala skär och småöar	1620	+	Naturtypen förekommer på viktiga fågelhäckningsskär och ingår i området med speciella naturvärden. Det framförs rekommendationer om vistelsebegränsning under häckningstiden.
Havsstrandängar*	1630	+	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd, för en del av havsstrandängarna framförs skötselåtgärder i syfte att bevara naturtypen.
Trädklädda sanddyner	2180	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. Det finns små områden av denna naturtyp i Perho ås mynning. Inga aktiva åtgärder har planerats.
Dynvåtmarker	2190	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. Det finns små områden av denna naturtyp i Perho ås mynning. Inga aktiva åtgärder har planerats.
Dystrofa sjöar och småvatten	3160	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. Inga aktiva åtgärder har planerats.
Torra hedar	4030		Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. För de värdefullaste hedarna på Trullögrundet och Renögrundet framförs skötselåtgärder.
Öppna mossar, fattigkärr och gungflyn	7140	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. Inga aktiva åtgärder har planerats.
Rikkärr	7230	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. Inga aktiva åtgärder har planerats. Liten förekomst mitt på Renö.
Silikatrika bergssluttningar	8220	+/0	Planen syftar till att bevara naturtypens naturtillstånd. Inga aktiva åtgärder har planerats.
Naturliga primärskogar i landhöjningskust*	9030	+/-	Syftet är att låta naturtypen utvecklas naturligt och att förbättra representativiteten. En del av naturtypen är gammalt skogsbete eller gammal hagmark. På ett litet område på Trullögrundet och Renögrundet framförs skötsel av vårdbiotop som gör den naturliga utvecklingen långsammare. Även små röjningar på Kertorna för att bevara fågelbeståndet.
Lundar	9050	+/-	Syftet är att bevara naturtypen. En liten del av naturtypen är gammalt skogsbete eller gammal hagmark som ingår primärsuccessionsskogarna, för vilka man föreslår skötsel.

Tabell 7. Skötsel- och användningsplanens konsekvenser för Natura 2000 naturtyperna. Konsekvens: + = positiv, 0 = neutral, - = negativ.

Litteratur

Ahmas, K. & Kokkolan kaupunki 1992: Kokkolan rakennuskulttuuria ja kulttuurimaisemia Byggnadskultur och kulturlandskap i Karleby, Inventointi vv. 1983 – 1991, inventering åren 1983 – 1991.

Alanne, H. 2008: Kokkolan edustan merialueen yhteistarkkailu. Kalataloustarkkailu. Ammattikalastus v. 2005 ja v. 2006, Kalastustiedustelu v. 2006, Koekalastukset v. 2006. 31 s. + liitteet. Vaasan kaupungin ympäristölaboratorio. Julkaisematon.

Anonyymi 1980: Kaarlelan pitäjän historia 2. 688 s.

Asunmaa, V. 2010: Liikennevirasto Länsi-Suomen väyläyksikkö [suullinen tiedonanto 6.4.2010. Länsi-Suomen väyläyksikön päällikkö Vilho Asunmaalta saatu tieto Kokkolan edusta majakoista ja loistoista.]

Edén, P. 2010: Geologian tutkimuskeskus [sähköposti 25.3.2010. Ympäristö geologi tohtori Peter Edéniltä saatu tieto maankohoamisesta Kokkolan edustalla.].

Gunnar Glückert 1999: Människan kom till Kronoby för 2000 år sedan. Vasabladet, 24.6.1999, s. 37.

Hannila, J. & Hongell H. 2008: Kokkolan saariston pesimälintuselvitys 2008. Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen yhdistys. moniste, 7 s.

Heikkilä, T. 1991: Kokkolan edustan ulkoluotojen putkilokasvistosta ja -kasvillisuudesta. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto, Kasvitieteen laitos.68 s. + liitteet.

Hongell, H. 1987: Perhonjoen alajuoksulla vuosina 1982 ja 1986 tehtyjen vesikasvitutkimusten vertailu. Kokkolan vesi- ja ympäristöpiiri. Moniste 8 s. + kartat.

Kaavoitus ja maankäyttö Oy ja Kokkolan kaupunki kaavoituspalvelut 2008: Öjan ja Rödsö-Möllerin rantayleiskaava. Selostus 14.01.2008. 71 s. + liitteet ja kartat.

Kalliolinna M. ja Aaltonen, E.-K. 2004: Kokkolan edustan merialueen tila 1970-luvulta 2000-luvun alkuun. Vuoden 2003 kooste liitteenä. Pohjanmaan vesienhoitoyhdistys ry. moniste. 81 s. + liitteet.

Kalliolinna, M. 2009: Kokkolan edustan yhteistarkkailun tulokset 2004-2008. Pohjanmaan vesienhoitoyhdistys ry. moniste. 71 s. + liitteet.

Kekäläinen, H., Kukko-oja, K., Rehell, S., Lempiäinen, A. Siipola, K., Ranta, I. 1992: Kälviän merenrannikon ja saariston luonnon perusselvitys. Raportti 7/1992. Ympäristöinstituutti ja Arkkitehtitoimisto Skaala oy.

Kälviän kunta 1999: Rannikon ja saariston osayleiskaava. Kaavaselostus ja kartat 15.03.1999/14.12.1999. 25 s. + liitteet.

Laitala, M., 1980: Suomen geologinen kartta. Kallioperäkartta, Lehti 2322 Kokkola. 1:100 000.

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E. Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. - BirdLife Suomen julkaisuja (No 4), ss. 60-61 ja 135.

Mickwitz, A. & Möller S. 1951: Kokkolan kaupungin historia osat 1-2. Turun sanomalehti ja kirjapaino osakeyhtiö. 337 s.

Mikkola-Roos, M., Tiainen, J., Below, A., Hario, M., Lehikoinen, A., Lehikoinen, E., Lehtiniemi, T., Rajasärkkä, A., Valkama, J., Väisänen, R., 2010: Linnut. Julk.: Rassi, P., Hyvärinen E.; Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. s. 320-331.

Möller, S. 1970: Kokkolan kaupungin historia 3. osa. WSOY. 542 s.

Museovirasto 2010a: Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, muinaisjäännösrekisteri. http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx (viitattu 30.3.2010)

Museovirasto 2010b: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt RKY. http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx (viitattu 30.3.2010)

Neuvonen, K. J., 1961: Suomen geologinen kartta. Kallioperäkartta, Lehti 2324 Kannus. 1:100 000.

Niukkanen, M. 2009: Historiallisen ajan muinaisjäännökset – tunnistaminen ja suojelu. Museoviraston rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3. 120 s.

Nyman, H. 2009: Meriväylien rakennusperintö. Museoviraston rakennushistorian osaston raportteja 21. Museovirasto. 76 s.

Pohjoinen, M. 2010: Kokkoline oy [sähköposti 1.4.2010. Kokkoline oy:n hallituksen puheenjohtajalta Markku Pohjoiselta saatu tieto Kokkolan edustan majakoista ja loistoista].

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén A, Mannerkoski, I (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 685 s.

Rämet J., ja Laitinen J. 2009: Keski-Pohjanmaan maakuntakaava (3.vaihe). Keski-Pohjanmaan Liitto.

Skantsi, L. 2010: K. H. Relundin museo [suullinen tiedonanto 29.3.2010. Museolehtori Lauri Skantsilta saatu tieto Kokkolan edustan muinaismuistoista.]

Styrman, M. 1991: Vesikasvillisuuden vyöhykkeisyydestä ja siihen vaikuttavista ekologisista tekijöistä Kokkolan saaristossa. Pro gradu – tutkielma. Helsingin yliopisto, kasvitieteenlaitos. 56 s. + liitteet.

Styrman, M. 2008: Kokkolan edustan makrolevät ja vesikasvillisuus vuonna 2007. Pohjanmaan vesiensuojeluyhdistys ry, Sigma konsultit. Moniste. 23 s. + liite.

Syvänen K. (toim.) 2005: Pohjanlahden alueen alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma. Länsi-Suomen ympäristökeskuksen moniste 131/2005, 44 s

Tikkanen, H 2010. Laidunalueiden hoito 2005-2010 Kälviän Poroluodon Krunnissa sekä kertuissa. Perinnebiotooppien hoitosuunnitelma.

Tikkanen, H., Sievänen, M. & Sievänen M. 2009: Kokkolan sisäsaariston siian poikastuotantoalueiden tarkkailu 2008-2009. Pohjanmaan vesiensuojeluyhdistys ry. 15 s.

Tuomi-Nikula, Outi 1981: Kalastus Pohjanmaan joissa 1800- ja 1900-luvuilla. Jyväskylä/Kokkola, 179 s. Julkaisematon.

Vaasan Läänin seutukaavaliitto 1985: Seutusuunnitelma 1984. Alueiden käyttö, Kalatalouden tuotantoalueet, Alustava selvitys.

Westberg, V. 2010: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus [suullinen tiedonanto 29.3.2010. Erikoissuunnittelija Vincent Westbergiltä saatu tieto Kokkolan saariston merialueen tilasta].

Wistbacka B. 2001: Fiskeriförfrågan angående havsområdet utanför Karleby år 2000. Österbottens vattenskyddsförening r.f. 37 s. + bilagor.

Bilaga 1. ERUF-projektet skötsel- och användningsplan för Karleby skärgård, samarbetsgruppens ledamöter.

Öjan osakaskunta/delägarlag, Torvald Björkqvist, Bengt Kronqvist
Palo delägarlag/osakaskunta, Clas Laxåback
Karleby smf, Clas Laxåback
Rödsö delägarlag, Börje Heinola, Håkan Hedström
Korplax delägarlag, Håkan Bystedt
Kälviän-Ullavan jakokunta, Arto Kinnari

Kälviän-Ullavan kalastuskunta/osakaskunta, Mauno Mäkelä, Markku Korpikoski
Palo fiskelag, Per-Erik Biskop, Dan Wikström
Korpilahden kalatuskunta, Håkan Bystedt
Kokkolan kalastajainseura, Olav Harald, Pentti Kallio, Pentti Leimu
Öja Fiskelag, Lars Sundström, Göran Blomqvist
Ruotsalon kalastajainseura Veli-Pekka Maunula. Markus Sulkala
Norra Svenska Fiskeområde, Birthe Wistbacka
Pohjanmaan TE-keskus, kalatalousyksikkö, Stefan Nyman

Öja jaktklubb och naturvårdsförening, Benny Tjäru, Kurt Åkerblom
Kokkolan metsästysseura, Asko Kettunen
Rödsö-Palo jaktkklubb, Bertel Möller, Max Härmälä
Älvdalens jaktförening, Håkan Bystedt
Kälviän Itäveikot ry, Ari Muuraiskangas
Ruotsalon metsästysyhdistys, Tony Peltoniemi
Kälviän- Ullavan riistanhoitoyhdistys, Sakari Hietala
Kokkolanseudun riistanhoitoyhdistys Håkan Bystedt
Suomen riistakeskus, Juha Heikkilä
Finlands viltcentral, svenska Österbotten

Kokkolan Kaupunki, Juhani Hannila
Keski-Pohjanmaan liitto, Jussi Rämet
Metsähallituksen eräprosessi, Markus Aho
Museovirasto (Vaasa), Annika Harjula, Leena Koivisto
KH Renlundin museo (Kokkola), Kristiina Ahmas, Lauri Skantsi
Liikennevirasto, Merenkulun palvelut, Mika Lehtola
Metsähallitus, Susanna Ollqvist, Marko Sievänen, Mikko Rautiainen
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Harri Hongell, Matti Kyröläinen, Leena Rinkineva-Kantola
Puolustusvoimat, Katja Harle

Kokkolan merivartioasema
Föreningen skärgårdsrådet r.f, Hans Käld,
Kokkolan Merisaukot, Simo Raudaskoski
Keski-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Johan Hassel
Kokkolan seudun luonto ry, Tuula Heikkilä
Kokkolan moottorivenekerho ry, Jan-Erik Martin, Thomas Isoaho
Gamlakarleby segelförening rf , Thomas Slotte
Keski-Pohjanmaan moottorikelkkailijat ry, Sami Luoma
Kokkolan veto-uistelijat ry Juha Hassel,
Pohjanmaan vesiensuojeluyhdistys r.y, Eeva-Kaarina Aaltonen
Kokkolan Matkailu, Markku Pohjonen

Bilaga 2. Kartbild över plansituationen och planbeteckningarna.

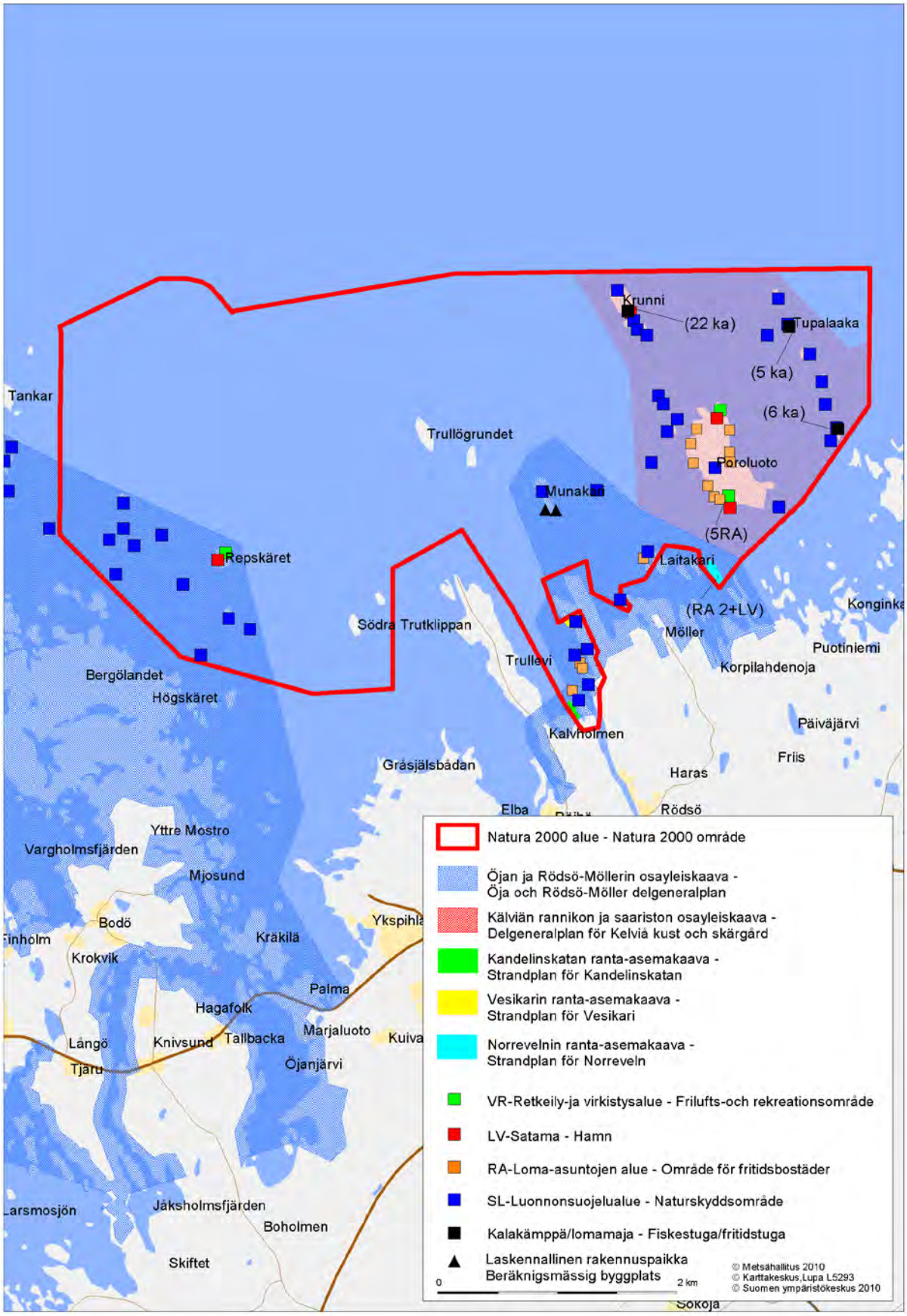

Bilaga 3. Kartbild över försvarsmaktens riskområde.

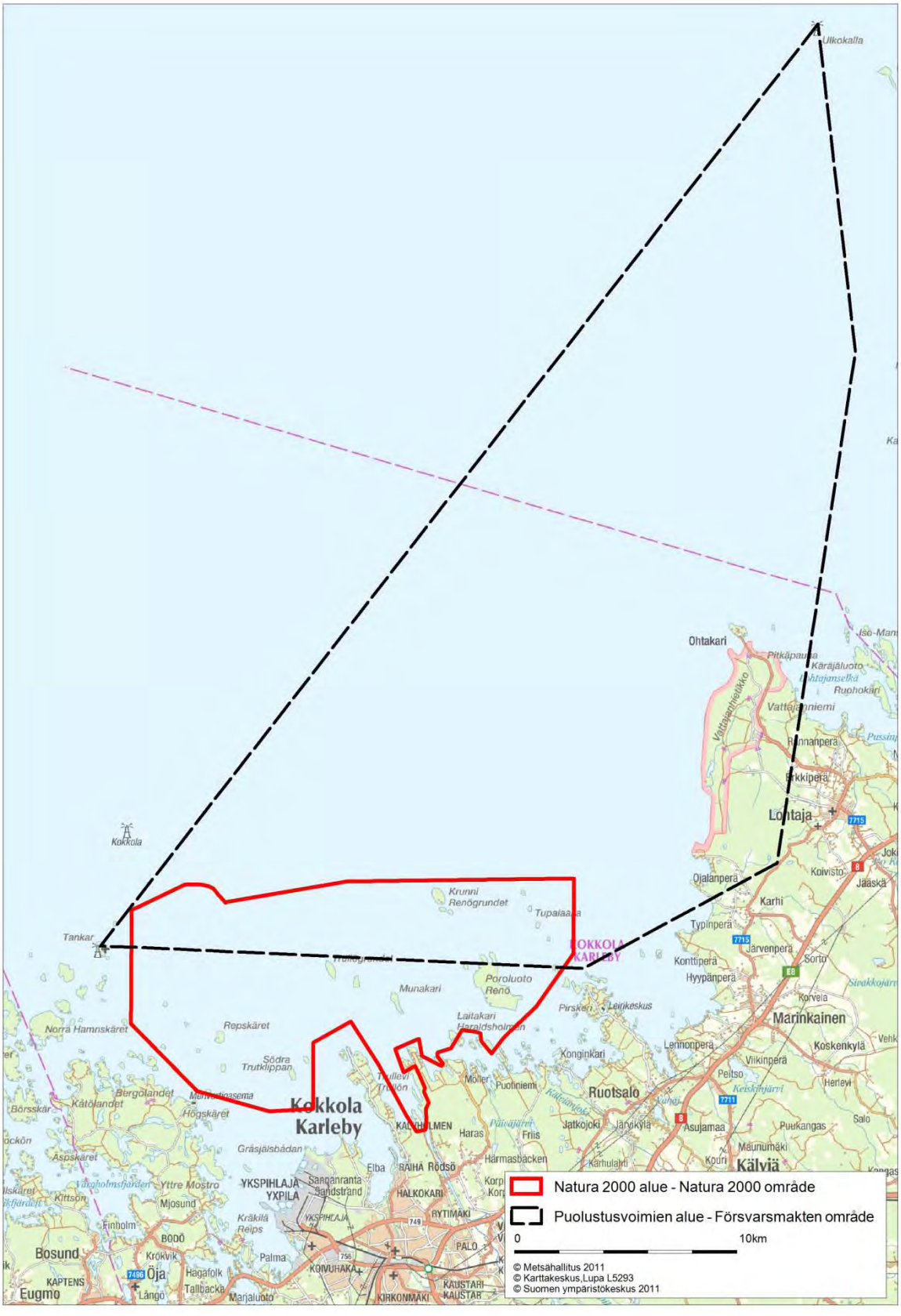

Bilaga 4. Kartbild över fiskeleden i Perho å.

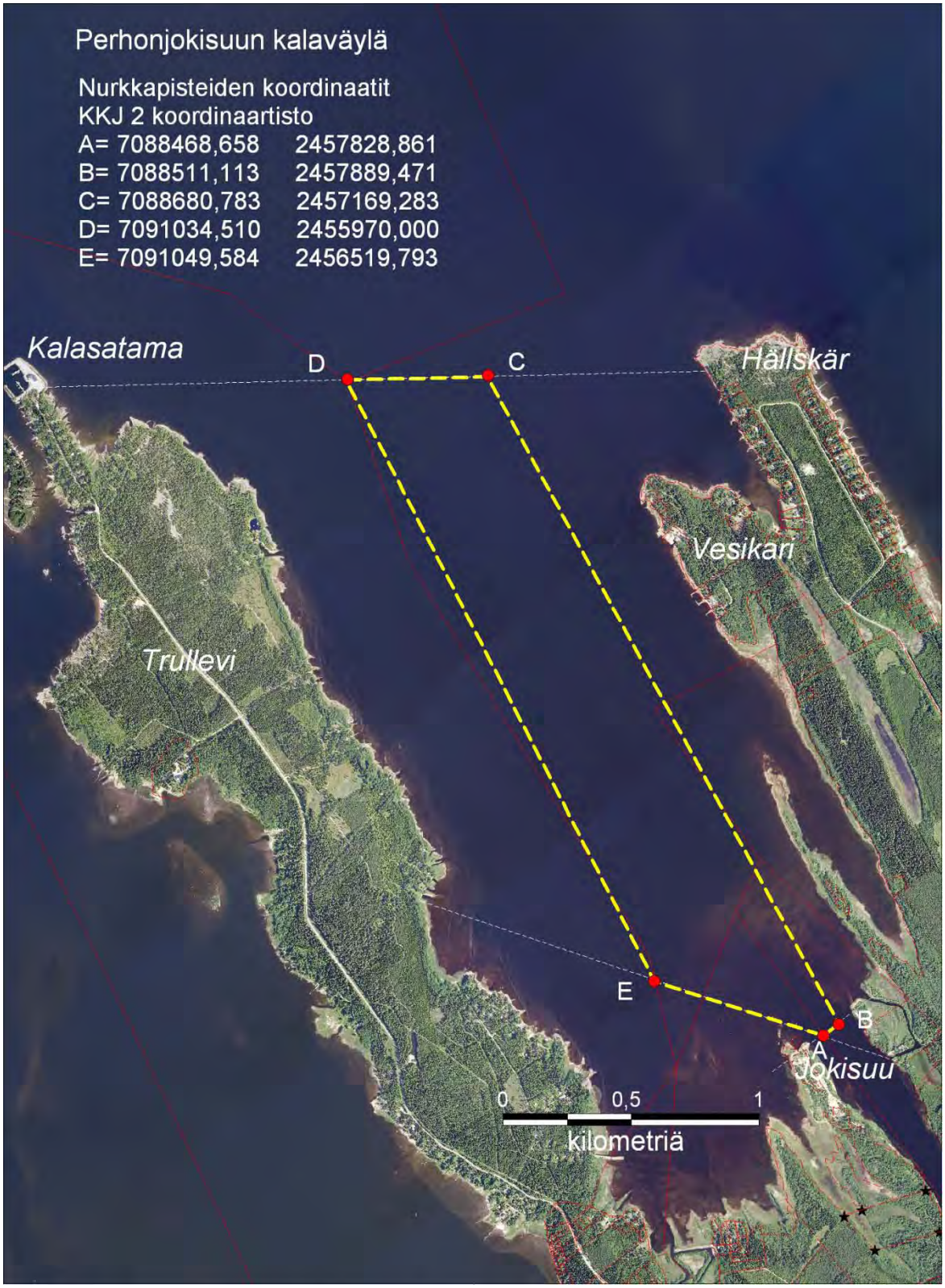

Bilaga 5. Utmärkta skidspår och snöskoterleder.

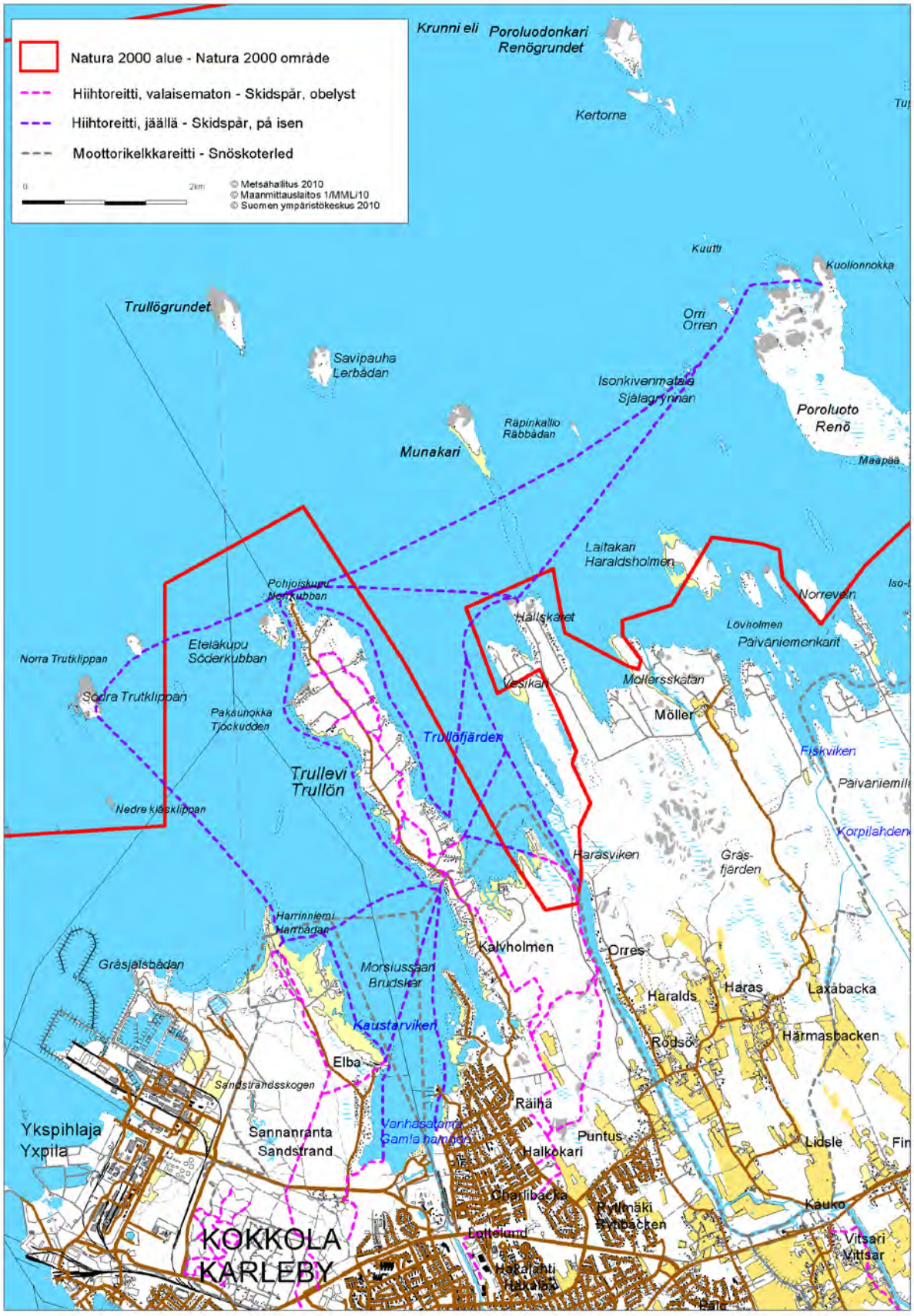

Bilaga 6.

Sammandrag av utlåtanden om planen

Skötsel- och användningsplanen var på remiss 12.5 – 15.6.2011. Ett utkast av planen skickades per post och/eller per e-post till områdets markägare, Karleby stad, representanterna för intressegrupperna som var med i planeringen och till övriga intressegrupper som är verksamma i området. Planen skickades till inalles 120 mottagare. Planen kunde också läsas på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens webbsidor.

Sammanlagt 10 utlåtanden lämnades in om planen. Ett sammandrag av utlåtandena framförs nedan i den ordning som de har lämnats in. Efter varje utlåtande visas svaret som projektets styrgrupp har gett i kursiverad stil. Det nämns skilt om utlåtandena har föranlett ändringar i själva planen.

Norra svenska Fiskeområde

Norra Svenska Fiskeområdet konstaterar att planutkastet är omfattande och beskriver sammanställande allt väsentligt i området. Fiskeområdets styrelse godkänner planen i dess nuvarande form. Fiskeområdet fortsätter aktivt sitt deltagande i den fortsatta processen.

Frank Borg, Karleby

Området bör få utvecklas naturligt och jakt borde begränsas eller helt och hållet förbjudas. Naturens eget utvecklingsförlopp bör tryggas och beaktas i synnerhet i Natura-områden. Jakten stör annan rekreationsanvändning. Bland fiskarna verkar det råda en föreställning om att fiskarna i havet är privat egendom och att andra förökande arter "stjäl" fiskarnas egendom. Restaureringsarbetet i forsarna i Perho å har varit en positiv sak.

I sitt utlåtande konstaterar Frank Borg att han gjort utflykter i området i årtionden och han beskriver några objekt och naturobservationer i anslutning till dessa. Nedan ett sammandrag av beskrivningarna.

Perho åmynning

Sanddynerna på den västra sidan av åmynningen är på väg att växa igen av buskar. Området är också nedskräpat och det bör städas upp. Vid lågvatten har det tidigare förekommit dammussla i åmynningen

Renö

I den södra ändan av ön finns en vågbrytare som har byggts av ryska krigsfångar. Byföreningen i Kelviå har byggt ett gammalt stockhus för utflyktsändamål på ön. Genom ön löper flera intressanta stigar. Skogsbranden på ön har inte påverkat granarna i skogarna på öns södra del. Fornminnena som finns på ön är svåra att upptäcka.

Trullögrundet

Trullögrundet on vanha Palon ja Rödsön kalastajien käyttämä paikka. Majakan portaat ovat huonokuntoisia eikä niitä enää uskalla käyttää. Hyväkuntoisena majakka olisi mainio näköalatorni.

Trullögrundet används av fiskarna i gamla Palo och Rödsö. Fyrens trappa är i dåligt skick och man vågar inte längre använda den. Om fyren var i gott skick skulle den vara ett ypperligt utsiktstorn.

Lerbådan

Lerbådan ja Munakari ovat hyviä melontakohteita mutta muuten rauhallisia kohteita, ehkä matalien rantojen ansiosta.

Lerbådan och Munakari är fina utflyktsmål för paddlare och även i övrigt fridfulla, kanske tack vare de grunda stränderna.

Karleby stad, byggnads- och miljönämnden

Skötsel- och användningsplanen är nödvändig för Karleby skärgård, eftersom naturvärdena och ökat användningstryck fordrar planering. I planen beaktas på ett omfattande sätt områdets olika användningsformer och olika intressegrupper har haft möjlighet att påverka utarbetningen av planen. Karleby skärgård är område med värdefulla naturvärden och i planen lyfts i synnerhet värdet i områdets undervattensnatur och fågelbestånd fram. Å andra sidan konstateras att det inte finns tillräckligt med information om undervattensnaturen och det föreslås bl.a. att den utreds. Finlands miljöcentral ska utreda undervattensnaturen sommaren 2011 (Sandbankarna och Perho åmynning). I planen anvisas markanvändningsområdenas indelning i områden för rekreation och naturturism, områden med speciella skyddsvärden (t.ex. de viktigaste fågelhäckningsskären), kulturområden och övriga s.k. randområden.

I planen finns ett viktigt avsnitt (kapitel 17) som innehåller åtgärdsförslag, tidtabell för åtgärderna och ett förslag på vem som ansvarar för vad.

Byggnads- och miljönämnden beslutar att 1. anteckna skötsel- och användningsplanen för Karleby skärgård för kännedom, 2. nämnden inte har något att anmärka på eller tillägga till planen och 3. föreslå vidare för stadsstyrelsen att den ger ett utlåtande med samma innehåll till närings-, trafik- och miljöcentralen.

Karleby stad, stadsstyrelsen

Kaupunginhallitus päättää yhtyä rakennus- ja ympäristölautakunnan asiasta antamaan lausuntoon ja toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa tai lisättävää suunnitelmaan.

Stadsstyrelsen beslutar att sammanfalla med byggnads- och miljönämndens utlåtande i ärendet och konstaterar att den inte har något att anmärka på eller tillägga till planen

Greta Ahonen, Karleby

Greta Ahonen har sänt ett brev där hon konstaterar bl.a följande:

Anders Arthur Borgs sterbhus äger 6,4 ha strandäng vid Perho ås mynning. Anders Arthur Borg var av den åsikten att Kanthusstenen hörde till detta område. Hur, när och vem som fått bygga på klipporna borde utredas. Nu 2011 är det arvingar i tredje generation som skulle önska sig ett

sommarställe vid Perho å, slätstranden, 2001 inlämnades en skrivelse av tre jordägare angående byggnadsplanerna. Greta Ahonen säger sig hänvisa till miljöministeriets text (i brevet står ympäristömin. text) 22.1 1991 och frågar om möjlighet att bygga ett fritidshus t.ex. längst ut på udden vid åmynningen.

Skötsel- och användningsplanen tar inte ställning till enskilda byggärenden. I planens kapitel 3 framgår målen med områdets skötsel- och användning. Byggandet vid Perho ås mynningsområde regleras i huvudsak av de kommunala bestämmelserna i generalplanen. Bygglov skall ansökas via kommunen.

Greta Ahonen säger sig ha haft bekymmer av obehöriga på slätstranden eftersom mycket skräp har förts ut i naturen (bla. gamla sängbottnar, cyklar) och även kojor har byggts. Även polisen har uppgifter om händelser på området. Folk tältar på området och uppför olagliga brasor.

I planens kapitel 4 "Indelning av markanvändningsområden" föreslås vilka områden som ska reserveras för rekreation. Området vid Perho å mynning har inte reserverats för rekreation. Informationstavlor om vilka områden som har någon form av serviceutrustning och som passar för rekreation kommer att sättas upp bland annat vid viktiga båthamnar. Bestämmelserna i allemansrätten gäller på hela skärgårdsområdet. Då privata fastigheter fredas fastställer fredningsbestämmelserna ytterligare vad som är förbjudet och vad som är tillåtet.

I utkastet till skötsel-och användningsplanen talas om strandäng, växter och djur, vem kan diskutera värdet på sterbhusets område som nu ingår i Natura 2000 nätverket. Ahonen anser att områdets värde ligger i något mera än alar och videbuskar, värdet ligger i stränderna och det öppna havet.

Områden som ingår i Natura 2000 nätverket reserveras för naturskyddsändamål. Skyddet i området kommer att förverkligas genom markköp eller genom fredning. Vid fredning utbetalas en ersättning åt markägaren.

K.H Renlunds museum

I skötsel- och användningsplanen beaktas tillräckligt den kulturhistoriskt värdefulla bebyggda miljön och landskapet i planeringsområdet. I fråga om åtgärderna och ansvarsfördelningen framför landskapsmuseet en precisering att Museiverket och K.H. Renlunds museum – Mellersta Österbottens landskapsmuseum år 2009 slöt ett samarbetsavtal, i vilket parterna har kommit överens om myndighetsuppgifterna i fråga om det bebyggda kulturarvet. I enlighet med avtalet är landskapsmuseet sakkunnig och myndighet när det gäller ärenden som gäller kulturmiljön i Mellersta Österbotten. I fråga om det arkeologiska kulturarvet är Museiverket sakkunnig och myndighet. I fråga om skyddet av kulturarvet bör således ägarna förhandla om skötselåtgärderna med landskapsmuseet till den del som skötsel- och användningsåtgärderna påverkar den bebyggda kulturmiljön.

I planens kapitel 6.3 Skydd av kulturvärdena, korrigeras ansvarsfördelningen i fråga om åtgärderna enligt följande: Punkt 3) Mellersta Österbottens landskapsmuseum – K.H Renlunds museum, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Forsstyrelsen.

Naturen och de kulturhistoriska särdragen i Karleby skärgård bör i framtiden projektifieras i skötsel- och användningsplanen så att investeringar och skyddsmål såväl i fråga om natur- som kulturvärden granskas som en helhet. På detta sätt kan man bättre utnyttja de knappa resurserna och på ett övergripande sätt främja värnandet av skärgårdsområdets natur- och kulturvärden samt undersökning, guidnings- och undervisningsfunktioner i anslutning till dem.

Styrgruppen som lett utarbetningen av planen stöder ökat samarbete mellan myndigheterna. Behovet av samarbete har konstaterats i kapitel 16.

Utlåtande av Trafikverkets farledsenhet i Vasa

I området som skötsel- och användningsplanen för Karleby skärgård gäller finns farleder för handelssjöfart och övrig vattentrafik som Trafikverket upprätthåller, vars existens även bör tryggas i framtiden. Underhåll och märkning av dessa farleder omfattar bl.a. flytande och fasta säkerhetsanordningar, vilka tillhör Trafikverket.

Trafikverket utreder och planerar som bäst en fördjupning av den 13 meter djupa farleden för handelssjöfart i Karleby. Avsikten är att de övriga farlederna som Trafikverket har i området ska upprätthållas i nuvarande skick.

Till planens kapitel 7.6 Trafik och vistelse, 7.6.1 Nuläge tillförs: Trafikverket planerar som bäst en fördjupning av den 13 meter djupa handelssjöfartens farled i Karleby.

Enligt Trafikverkets åsikt är skötsel- och användningsplanen för Karleby skärgård mångsidig. Det bör vara möjligt att utföra iståndsättnings- och byggarbete på säkerhetsanordningarna oberoende av när skötsel- och användningsplanen genomförs.

Skötsel- och användningsplanen för Karleby skärgård är i sin helhet mångsidig och bra.

Museiverket

I skötsel- och användningsplanens kapitel 2.6.2 Fornminnen presenteras de kända fornminnena i området och olika fornminnestyper. Det är mycket svårt att tidsbestämma fornminnena, i de flesta fall nästan omöjligt, eftersom de huvudsakligen ligger i berggrunden och det inte finns något egentligt tidsbestämmande kulturskikt. I skärgården är en tämligen öppen tidsbestämning vanligen möjlig endast genom att utnyttja strandförskjutningskronologi eller gammalt arkiv- och/eller kartmaterial.

Kapitel 2.6.2 Fornminnen, det första stycket preciseras enligt följande: Det är mycket svårt att tidsbestämma fornminnena, eftersom de huvudsakligen ligger i berggrunden och det inte finns något egentligt tidsbestämmande kulturskikt. Åldersbestämningen grundar sig på strandförskjutningskronologi, dvs. att öar stiger upp över havsytan, och på gammalt arkiv- och/eller kartmaterial.

Det är positivt att även fornminnen under vattenytan nämns i stycke 2.6.2, trots att de tillsvidare inte är kända. På karta 1832 över Karleby skärgård finns en märkt förankringsplats nära den östra stranden av Södra Trutklippan samt flera farleder. Även ledfyren från år 1890 som finns på Trutklippan berättar om långvarig sjöfart i området, till vilken hör fornminnen som mycket väl kan påträffas i området som skötsel- och användningsplanen täcker.

I stycke 6.3 Åtgärder konstateras att fasta fornminnen ska inventeras i området, vilket Museiverket anser vara mycket viktigt och positivt. Aktuella och tillförlitliga uppgifter om objekten tryggar även bäst möjligheten att bevara dem. Det skulle också vara bra att inventeringarna omfattar undersökning av området under vatten i de områden som är viktiga för sjöfarten. Detta kan utredas med hjälp av gammalt kartmaterial. Även lokala museer, personer intresserade av sjöfartshistoria och fiskare är viktiga informationskällor.

I det nämnda stycket tillförs följande åtgärd (punkt 1): Det skulle också vara bra att inventera fornminnen under vattenytan i områden som varit viktiga för sjöfarten.

I punkt 3 i samma kapitel nämns att områdets historiskt värdefulla byggnader och konstruktioner bör inventeras och att det skall utarbetas en åtgärdsplan för dem. Åtgärderna är viktiga och understöds i syfte att bevara det säregna byggnadsarvet.

Nyttjande av naturen i området såsom t.ex. rekreation, utflykter, turism osv. bör alltid planeras så att kulturvärdena inte äventyras. Därför är det nödvändigt att utarbeta en separat skötselplan för att förbättra fornminnenas tillgänglighet och säkerställa deras skydd i planeringsområdet.

Museiverket framhäver att det inte har resurser för att vara egentlig ansvarspart i de praktiska inventeringarna och utarbetningen av skötselplan för fornminnena eller åtgärdsplan för byggnadsbeståndet. Ämbetsverket kan styra och hjälpa till i planeringen av åtgärderna, men den som genomför projektet ansvarar för de praktiska arrangemangen och kostnaderna. Detta bör på ett tydligt sätt rättas till i listan i stycke 6.3 Åtgärder och stycke 17 tabellen Åtgärder, resurser och tidtabell.

I kapitel 6 Skydd av kulturvärdena, stycke 6.3 "Åtgärdsansvariga" korrigeras: Åtgärderna styrs av:

Styrgruppen anser att Museiverket är den primära ansvarsparten i fråga om skydd av kulturvärden och anser därför att det inte är nödvändigt att ändra innehållet i tabellen i kapitel 17.

Skifteslaget Kelviå-Ullava

Skifteslaget begär att skötsel- och användningsplanens kartmaterial preciseras, eftersom det av kartorna inte framgår till vilka skyddstyper de olika områdena hör. Exempelvis kartan över Natura-områden bör visa mark- och vattenområdena och deras skyddsnivå. (Gränser för SCI- och SPA-områden).

Kartbil 2. över skyddsområdena korrigeras så att SCI- och SPA-områdena specificeras.

Ägarna till fiskestugorna på Renögrundet bör fortsättningsvis ha rätt att hugga ved och använda i stugorna.

Målsättningen för naturliga eller naturenliga skogar är att de ska utvecklas kontinuerligt på ett naturligt sätt. Eventuellt veduttag styrs till ett avgränsat område och det tillåtna veduttagets omfattning fastställs. Beslut om rätten att hugga ved fattas i förhandlingarna om genomföring av skyddsprogrammet som förs mellan markägaren och närings-, trafik- och miljöcentralen. Användningsrätten i privata naturskyddsområden fastställs i fredningsbeslutet.

Om fiskeriet begränsas i området kan det enligt skifteslagen leda till exempelvis minskad försäljning av fisketillståndskort (Ruotsalon kalastajainseura), vilket å sin sida kan leda till yrkanden på ersättning av förlorade fiskekortsintäkter.

Närings-, trafik och miljöcentralen i Österbotten, Fiskerigruppen

I planen har man på ett mångsidigt sätt belyst områdets naturvärden och de faktorer som påverkar skyddet och förutsättningarna att bevara områdets egenskaper och utveckla rekreationsmöjligheterna. Fiskerigruppen önskar fästa uppmärksamhet vid nedan nämnda punkter där det enligt gruppen finns behov att ändra eller korrigera planen.

2.6.1 Sälfångst och fiske: Då det gäller de åtgärder som har haft skadlig inverkan som omnämns i tredje stycket kunde man tillägga att den från 1960-talet tilltagande försurningen kraftigt har begränsat reproduktionen för de fiskarter som leker i rinnande vatten.

Tilläggs till tredje stycket: Den från 1960-talet tilltagande försurningen har även kraftigt begränsat reproduktionen för de fiskarter som leker i rinnande vatten.

2.7.2 Fiske och vården av fiskbestånden: I detta kapitel kunde man nämna att det i norra ändan av Trullön finns en fiskehamn med tillhörande servicebyggnad. Hamnen används av ca 20 fiskare. Fiskehamnen kunde också framgå av kartbilderna 5.1 och 5.2.

Tilläggs till kapitel 2.7.2, under rubriken Fiskeplatser och fångstredskap: På Trullöns norra udde finns en fiskehamn som används av ca 20 fiskare.

Viktiga lekområden och fridlysta områden där fiske är förbjudet: Andra styckets första mening kunde förlängas enligt följande: ....2500 meter lång fiskled, vars gränser har utretts och utmärkts på karta genom en lantmäteriförrättning.

Meningen förlängs enligt förslaget. Fiskerigruppen påpekar även om några begrepp som har en felaktig svensk översättning. Begreppen rättas till enligt gruppens förslag.

2.8 Hotanalys, Fiske: Andra styckets andra mening kunde kompletteras enligt följande:....och ökad surhet samt vandringshinder gör att lekområdena försämras.

Meningen korrigeras enligt förslag: Även diffusbelastningen som åarna och älvarna för med sig, kommunala avloppsvatten, ökad surhet samt vandringshinder, gör att lekområdena försämras.

5 Skydd och vård av naturen: I tabellen över mål och åtgärder för skydd av områdets naturskyddsobjekt borde man notera, att de naturtyper som är under vattenytan ställvis är viktiga lekområden för de havslekande sikstammarna och man bör därför, såväl när man fastställer skyddsmål som när man planerar åtgärder, fästa särskild uppmärksamhet vid att upprätthålla nuvarande och återskapa tidigare fiskproduktionsområden. Detta borde framförallt beaktas då det gäller sand- och grusbankar.

I tabellen nämns naturtyperna under vatten som ett skydds/vårdobjekt. Målet för dessa konstateras vara bevarande av naturtillståndet och åtgärderna inventering av naturtyper under vatten. I tabellen tilläggs som skyddsmål: Upprätthållande och återskapande av tidigare fiskeproduktionsområden

7. Nyttjande av naturen, 7.1 Fiskeri, 7.1.2 Mål: Första stycket bör kompletteras med följande mening: Man eftersträvar att minska de mörtbesläktade fiskarnas förekomst genom att öka fisket efter underutnyttjade arter samtidigt som man utvecklar ett hållbart nyttjande av dessa arter.

*Komplettering av texten enligt förslag i det **andra stycket.***

10 Forskning, 10.2 Mål och åtgärder: I andra stycket kunde man framhäva betydelsen av att undersöka den havslekande sikens och den hotade havsharrens lekplatser.

Texten kompletteras enligt följande: Naturtyper under vatten utgör ställvis viktiga lekområden för fiskarna. Den havslekande sikens och den hotade havsharrens lekplatser bör kartläggas.

12.2 Tillstånd: Yrkesfiskarna borde helt vara befriade från tillståndsförfarande vid ankringen av stående fiskeredskap vid stränderna.

I kapitel 7.1 Fiske, 7.1.3 Åtgärder, punkt 5. framgår: I fredningsbestämmelserna och förordningen om skyddsområdet beaktas eventuella behov att fästa fasta fångstredskap på holmar och skär.

K U V A I L U L E H T I

Julkaisusarjan nimi ja numero
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen julkaisuja 2sv/2011

Vastuualue
Ympäristö ja luonnonvarat

Tekijät
Jaana Höglund

Julkaisuaika
Joulukuu 2011

Julkaisija
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja
Euroopan unionin aluekehitysrahasto (EAKR)

Julkaisun nimi

Kokkolan saariston hoito- ja käyttösuunnitelma

Tiivistelmä

Kokkolan kaupungin edustalla sijaitseva saaristoalue, kuuluu Natura 2000 verkostoon ja osittain valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan. Kokkolan saariston keskeisimmät luontoarvot muodostuvat maankohoamisrannikon saariston luontotyypeistä ja lajeista. Noin puolet alueen pinta-alasta on yksityisomistuksessa, osakaskuntien omistamia maa- ja vesialueita. Huomattava osa vesialueista on valtion omistamia yleisiä vesialueita. Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain mukaisilla yksityismaiden rauhoituksilla tai maakaupoilla.

Alueeseen kohdistuu erilaisia käyttöpaineita kuten virkistyskäyttöä, kalastusta ja metsästystä. Alueen läpi kulkee vilkasliikenteinen laivaväylä Kokkolan satamaan, jonka yhteydessä sijaitsee merkittävä teollisuusalue. Myös puolustusvoimien vaara-alue ulottuu osalle suunnittelu-aluetta.

Alueen suojelua, hoitoa ja käyttöä koskevista tavoitteista keskeisin on luonnon arvojen säilyttäminen ja monimuotoisuuden edistäminen Natura 2000 verkoston ja rantojensuojeluohjelman mukaisesti. Tämän lisäksi otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset erityispiirteet. Maankäytön suunnittelulla pyritään yhteen sovittamaan alueen käyttö luonnonsuojelun tavoitteisiin.

Maankäytön aluejaon tarkoitus on ohjata alueen käyttöä tavoitetilan mukaiseksi, sekä selkeyttää luonnonsuojelun ja alueen muun käytön tavoitteita. Suunnitelmassa on myös esitetty tavoitteita ja toimenpiteitä luonnon suojelulle ja hoidolle, kulttuuriarvojen suojelulle sekä alueen eri käyttömuodoille kuten virkistyskäytölle, kalastukselle, metsästykselle, liikenteelle ja matkailulle. Myös toimenpiteiden vastaavat viranomaistahot on eritelty.

Suunnitelma toimii ohjaavana asiakirjana alueen hoidolle ja käytölle ja se tulisi toimia aluetta koskevien viranomaispäätösten pohjana. Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta. Suunnitelma on laadittu EAKR rahoittamana hankkeena osallistavan suunnitteluperiaatteen mukaan.

Asiasanat
Kokkolan saaristo, Natura 2000, luontoarvot, kulttuuriarvot, hoito- ja käyttö, yhteensovittaminen, tavoitteet, toimenpiteet, vastuutaho

ISBN (painettu)	ISBN (PDF)	ISSN-L	ISSN (painettu)	ISSN (verkkojulkaisu)
978-952-257-287-5	978-952-257-288-2	1798-9221	1798-9221	1798-923X

Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta (sis. alv 8%)
81	Ruotsi (Suomi)	

Julkaisun myynti/jakaja
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus
Julkaisu on saatavana myös/vain verkossa: www.ely-keskus.fi/etelapohjamaa/ajankohtaista/julkaisut

Julkaisun kustantaja
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Painopaikka ja -aika
Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2011

P R E S E N T A T I O N S B L A D

Publikationens serie och nummer

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens publikationer 2sv/2011

Ansvarsområde

Miljö och naturresurser

Författare

Jaana Höglund

Publiceringsdatum

December 2012

Utgivare

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten

Projektets finansiär/uppdragsgivare

Europeiska unionens regionala utvecklingsfond (ERUF)

Publikationens titel

Skötsel- och användningsplan för Karleby skärgård

Sammandrag

Skärgårdsområdet utanför staden Karleby hör till Natura 2000 nätverket och delvis även till det nationella strandskyddsprogrammet. De viktigaste naturvärdena i Karleby skärgård utgörs av naturtyper och arter i skärgård vid landhöjningskust. Ca hälften av områdets yta är privatägt, till stora delar samfällda land-och vattenområden. En betydande del av vattenområdena utgörs av statens allmänna vattenområden. Områdets naturskydd genomförs med fridlysningar av privatmarker enligt naturskyddslagen eller markköp.

Området är utsatt för olika typer av användningstryck såsom rekreation, fiske och jakt. Genom området går en livligt trafikerad fartygsled till Karleby hamn. I anslutning till hamnen finns även ett betydande industriområde. Även försvarsmaktens riskområde sträcker sig över en del av planeringsområdet.

Det viktigaste målet med avsikt på områdets skydd, skötsel och användning är att bevara naturvärdena och främja den naturliga mångfalden i enlighet med målen för Natura 2000 nätverket och strandskyddsprogrammet. Utöver detta tar man hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella krav samt regionala särdrag. Med markanvändningsplanering syftar man till att förena användningen av området med naturskyddets mål.

Målet med indelning av markanvändningsområden är att styra områdets användning i enlighet med målstatus samt klarlägga naturskyddets mål och den övriga användningen av området. I planen presenteras även mål och åtgärder för skydd och vård av naturen, för skydd av kulturvärdena samt för olika användningsformer, såsom rekreation och friluftsliv, fiske, jakt, trafik och vistelse samt turism. Planen specificerar även ansvariga instanser för förverkligandet av de föreslagna åtgärderna.

Planen fungerar som ett styrande dokument för områdets skötsel och användning och den bör ligga som grund för de myndighetsbeslut som fattas för området. Skötsel- och användningsplanen har ingen direkt rättsverkan. Den har uppgjorts inom ett ERUF-projekt, enligt principen om deltagande planering.

Nyckelord

Karleby skärgård, Natura 2000, naturvärden, kulturvärden, skötsel- och användning, förena, mål, åtgärder, åtgärdsansvariga

ISBN (tryckt)	ISBN (PDF)	ISSN-L	ISSN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)
978-952-257-287-5	978-952-257-288-2	1798-9221	1798-9221	1798-923X

Sidantal	Språk	Pris (inneh. moms 8%)
81	Svenska (finska)	

Beställningar/distribution

Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Södra Österbotten
Publikationen finns också på webben: www.ely-centralen.fi/sodraosterbotten/aktuellt/publikationer

Förläggare

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten

Tryckeri, ort och tidpunkt

Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2011

Europeiska unionen
Europeiska socialfonden

Hävkraft
frånEU
2007–2013

Enligt EU:s habitatdirektiv skall en skötsel- och användningsplan uppgöras enligt behov för de områden som hör till Natura 2000 nätverket. Behovet är uppenbart i områden som Karleby skärgård, där skyddsvärdena är betydande samtidigt som området utsätts för olika typer av markanvändning.

Skötsel- och användningsplanens syfte är att sammanjämka områdets användning med naturskyddets målsättningar. I planen presenteras Karleby skärgårds naturvärden, såsom värdefulla naturtyper och arter, samt kulturhistoriska värden. Planen framställer även behövliga åtgärder för skydd och skötsel av dessa värden. För de olika markanvändningsformerna, såsom fiske, jakt och rekreation föreslås målsättningar för användningen, samt åtgärder för att målsättningarna skall kunna uppnås.

Planen har uppgjorts genom s.k deltagande planering inom ett projekt som finansierats av den Europeiska regionala utvecklingsfonden, ERUF. I uppgörandet av planen har således deltagit förutom projektets ledningsgrupp även en samarbetsgrupp bestående av intressenter som är aktiva i skärgårdsområdet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen
i Södra Österbotten
Alvar Aallon katu 8
60100 Seinäjoki
tfn 020 636 0030
www.ely-centralen.fi

ISBN 978-952-257-287-5 (tryckt)
ISBN 978-952-257-288-2 (PDF)

ISSN-L 1798-9221
ISSN 1798-9221 (tryckt)
ISSN 1798-923X (webbpublikation)